

ระเบียบกองทัพเรือ
ว่าด้วยการสรรพาวุธ
พ.ศ.๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการสรรพาวุธ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการสรรพาวุธทั้งปวงของกองทัพเรือเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน เนื่องด้วยข้อบังคับทหารเรือที่ ๓๘ ว่าด้วยการสรรพาวุธ ได้ใช้มาเป็นเวลานานและล้าสมัย จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการสรรพาวุธ พ.ศ.๒๕๖๖”
- ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๖ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับทหารเรือที่ ๓๘ ว่าด้วยการสรรพาวุธ บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือคำชี้แจงอื่นใด ในส่วนที่กำหนดแล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน
- ข้อ ๔ ให้เจ้ากรมสรรพาวุธทหารเรือรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

๕.๑ “สรรพาวุธ” หมายความว่า อาวุธทั้งปวงที่ใช้ในราชการทหารเรือ เช่น ปืน อาวุธอัตตาจร ลูกปืน ทุ่นระเบิด ตอร์ปิโด ลูกระเบิด อาวุธปล่อยนำวิถี จรวด เป้าลวง รวมทั้งเครื่องยิง เครื่องยิงเครื่องปล่อยของอาวุธนั้น ตลอดจนวัตถุระเบิด วัตถุเคมีทางทหารที่ใช้เป็นอาวุธ หรืออาวุธอื่น ตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๕.๒ “อุปกรณ์สรรพาวุธ” หมายความว่า เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ของอาวุธทั้งปวง เช่น เครื่องควบคุมการยิง เครื่องทัศนภัณฑ์ เครื่องประกอบ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอะไหล่ เครื่องทดสอบทดลอง เครื่องทดสอบอาวุธปล่อยนำวิถี เครื่องทดสอบตอร์ปิโด เครื่องไฟฟ้าในการสรรพาวุธ หรือเครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ ตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๕.๓ “ยุทธโศปกรณ์” หมายความว่า เครื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการยุทธ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการสรรพาวุธ เช่น เครื่องกวาดทุ่นระเบิด เครื่องป้องกันทุ่นระเบิด เครื่องฝึกการอาวุธต่าง ๆ เครื่องป้องกันไอพิช หมอกเทียม ไฟฉายทางยุทธวิธี ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมสรรพาวุธทหารเรือ เช่น เครื่องสนาม เครื่องประดาน้ำ เครื่องมือเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการยุทธ์ หรือที่อยู่ในความควบคุมดูแล ตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๕.๔ “เครื่องสรรพาวุธ” หมายความว่า สรรพาวุธ อุปกรณ์สรรพาวุธ และยุทธโศปกรณ์

๕.๕ “อัมภณฑ์” หมายความว่า ส่วนประกอบหรือชิ้นส่วนใด ๆ ที่มีวัตถุระเบิด ประกอบอยู่ด้วยในภาชนะที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้กับเครื่องยิง เครื่องทิ้ง เครื่องปล่อย ไม่ว่าจะเป็ในทางรุก หรือในทางรับ หรือเพื่อใช้ในการฝึกหัดศึกษา เช่น ลูกปืน ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิด ลูกระเบิด จรวด อาวุธปล่อยนำวิถี ชนวนวัตถุระเบิดทำลายต่าง ๆ รวมทั้งไพโรเทคนิค ซึ่งใช้เป็นสัญญาณส่องสว่าง และวัตถุเคมีทางทหาร หรือ ส่วนประกอบหรือชิ้นส่วนใด ๆ ที่มีวัตถุระเบิดประกอบ ตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๕.๖ “วัตถุระเบิด” หมายความว่า สารประกอบทางเคมีที่มีสถานะต่าง ๆ ซึ่งเมื่อได้รับ พลังงานพอเหมาะ จะเกิดสลายตัวอย่างรวดเร็วเป็นแก๊ส หรือเป็นแก๊สกับของแข็งพร้อมด้วยความร้อนสูง

๕.๗ “วัตถุเคมีทางทหาร” หมายความว่า วัตถุที่เป็น ของแข็ง ของเหลว หรือแก๊ส ซึ่งมีคุณสมบัติทางเคมีก่อให้เกิดการสังหาร การบาดเจ็บ หรือรบกวนต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการทำมาค้าวัน กำบัง การให้ควัน การให้สัญญาณ และการก่อเพลิง

๕.๘ “ไพโรเทคนิค” หมายความว่า ส่วนผสมของสารใด ๆ ซึ่งทำงานด้วยการจุดตัวของพลังงานที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีในอัตราที่กำหนดภายใต้การควบคุม เมื่อเกิดการสลายตัวจะให้ผลผลิต เป็นความร้อน แสง เสียง สี หรือควัน เช่น พลุส่องสว่าง พลุสัญญาณ

๕.๙ “เครื่องไฟฟ้าอาวุธ” หมายความว่า บรรดาเครื่องไฟฟ้าซึ่งใช้งานเฉพาะ การสรรพาวุธ หรือเกี่ยวกับเครื่องสรรพาวุธ เช่น ไฟฟ้าที่ใช้ในการปืน การตอร์ปิโด การทุ่นระเบิด การกวาด ทุ่นระเบิด การดีเกาส์ซึ่ง การไฟฉายทางยุทธวิธี หรือเครื่องไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับสรรพาวุธหรือเครื่องสรรพาวุธ ตามที่ กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๕.๑๐ “เครื่องทัศนภัณฑ์” หมายความว่า กล้องและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องสำหรับส่องมอง เพื่อตรวจการณ์ สังเกตการณ์ พิสูจน์ทราบ อีกทั้งใช้เป็นที่ยิงเล็งในการเล็งยิงอาวุธ

๕.๑๑ “สัตว์ทางทหาร” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตที่ใช้ในการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งต้องการการดูแลรักษาเช่นเดียวกับกำลังทหาร

ข้อ ๖ การเรียกชื่อ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้กำหนดชื่อ และวางหลักการในการเรียกชื่อ เครื่องสรรพาวุธ เพื่อใช้ในการทำสมุดคู่มือ และเพื่อให้หน่วยต่าง ๆ ได้เรียกชื่อให้ถูกต้องเป็นระเบียบเดียวกัน เครื่องสรรพาวุธชนิดใดที่ยังไม่ได้จัดทำสมุดคู่มือ และกำหนดชื่อของเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ไว้เป็นที่แน่นอน ให้หน่วยที่มีอาวุธนั้น ๆ แจ้งให้กรมสรรพาวุธทหารเรือทราบ เพื่อจะได้รวบรวมกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

ข้อ ๗ การกำหนดสภาพ มีดังนี้

๗.๑ สรรพาวุธชนิดหนึ่งชนิดใด ถึงแม้จะขาดส่วนประกอบบางส่วน ที่สำคัญหรือไม่สำคัญก็ตาม ถ้ายังปรากฏรูปร่างพอจะเข้าใจได้ว่าเป็นสรรพาวุธนั้น ๆ ก็ยังคงถือว่าเป็นสรรพาวุธ

๗.๒ ส่วนประกอบของอาวุธชิ้นเดียวกันหรือหลายชิ้น ซึ่งควบคุมกันทำหน้าที่สำคัญ ให้ถือว่าเป็นส่วนนั้นเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ

๗.๓ ถ้ามีข้อสงสัยเกิดขึ้นว่าสิ่งนั้นเป็นสรรพาวุธหรือไม่ หรือเป็นส่วนประกอบ ที่สำคัญหรือไม่ ให้เป็นหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้พิจารณา

ข้อ ๘ การกำหนดราคา ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ เป็นผู้กำหนดราคาของบรรดาเครื่อง สรรพาวุธทุกชนิดที่มีอยู่ และให้มีสิทธิ์เปลี่ยนแปลงไปตามราคาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือตัดทอนราคาลง เพื่อให้ เหมาะสมกับสภาพของเครื่องสรรพาวุธที่ชำรุดทรุดโทรมเสียหาย มากน้อยตามสมควร

- ข้อ ๙ การกำหนดเครื่องหมาย มีดังนี้
- ๙.๑ สรรพาวุธบางชนิดที่มีเครื่องหมายติดประจำอยู่มีความหมาย ดังนี้
- ๙.๑.๑ สมอ กงจักร และอักษร ทร. แสดงว่าเป็นอาวุธของกองทัพเรือ
- ๙.๑.๒ ปี พ.ศ. แสดงปีที่กองทัพเรือได้รับอาวุธนั้นไว้ในราชการ หรือได้สร้างขึ้นเองเป็นครั้งแรก ซึ่งถือว่าเป็นแบบของอาวุธชนิดนั้น ๆ
- ๙.๑.๓ หมายเลข เป็นหมายเลขประจำอาวุธนั้น
- ๙.๒ สรรพาวุธบางชนิด ให้ทำสีเป็นเครื่องหมาย เพื่อแสดงลักษณะ และชนิดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในระเบียบนี้ หรือในสมุดคู่มือของอาวุธนั้น
- ๙.๓ สรรพาวุธชนิดใด ควรจะทำเครื่องหมายอย่างไร นอกจากที่กล่าวไว้ในระเบียบนี้ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือพิจารณากำหนดขึ้นตามที่เห็นสมควร
- ข้อ ๑๐ เครื่องสรรพาวุธเป็นสิ่งสำคัญของทางราชการทหาร จะต้องได้รับการระวังรักษาความสะอาดด้วยความประณีต และละเอียดถี่ถ้วน เพื่อรักษาสภาพไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมก่อนที่จะถึงเวลาอันสมควร
- ข้อ ๑๑ การรับผิดชอบ มีดังนี้
- ๑๑.๑ เครื่องสรรพาวุธเมื่ออยู่ที่หน่วยใด หรือได้จ่ายให้ประจำหน่วยใด หน่วยนั้น ๆ ต้องจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยใกล้ชิดเสมอ
- ๑๑.๒ การเบิกหรือนำส่งเครื่องสรรพาวุธ เจ้าหน้าที่สรรพาวุธจะรับผิดชอบในจำนวนและสภาพของเครื่องสรรพาวุธ เมื่อยังอยู่ในคลังสรรพาวุธเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งเจ้าหน้าที่สรรพาวุธจะไปรับหรือส่ง หรือติดตั้งและถอดถอนภายนอกสถานที่ในบางครั้งคราว
- ข้อ ๑๒ การทำสมุดคู่มือ และระเบียบปฏิบัติ มีดังนี้
- ๑๒.๑ เครื่องสรรพาวุธที่สำคัญ จะต้องทำสมุดคู่มือการใช้งาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้ และการระวังรักษา เป็นหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือที่จะต้องจัดทำสมุดคู่มือดังกล่าว ส่วนหน่วยใด ผู้ใดจะช่วยเหลือจัดทำขึ้นก็ให้ทำได้ แต่ให้ผ่านการตรวจจากกรมสรรพาวุธทหารเรือเสียก่อน
- ๑๒.๒ เครื่องสรรพาวุธที่สำคัญ จะต้องทำสมุดคู่มือเพื่อการฝึกหัดเพื่อประโยชน์ในการใช้ฝึกหัดให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน เป็นหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ หรือของหน่วยซึ่งมีหน้าที่ใช้อาวุธนั้น จัดทำขึ้นแล้วเสนอกองทัพเรือต่อไป
- ๑๒.๓ เครื่องสรรพาวุธบางอย่างอาจจะต้องมีระเบียบปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติเป็นพิเศษโดยเฉพาะ เป็นหน้าที่ของหน่วยที่มีเครื่องสรรพาวุธนั้น จัดทำระเบียบหรือวิธีปฏิบัติขึ้น แล้วเสนอกกรมสรรพาวุธทหารเรือเพื่อเห็นชอบ
- ข้อ ๑๓ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสรรพาวุธ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ คู่มือ และคำแนะนำตลอดจนวิธีปฏิบัติซึ่งกรมสรรพาวุธทหารเรือ ได้จัดทำขึ้นโดยเคร่งครัด

หมวด ๒

การจัดแบ่งฐานะของสรรพาวุธ

- ข้อ ๑๔ การจัดแบ่งฐานะ บรรดาสรรพาวุธทุกชนิดให้จัดแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้
- ประเภทที่ ๑ เป็นสรรพาวุธที่ใช้การได้ แบ่งเป็น ๒ จำพวก คือ สรรพาวุธประจำการ และสรรพาวุธสำรอง

ประเภทที่ ๒ เป็นสรรพาวุธที่ใช้การไม่ได้ เช่น สำหรับใช้ในการฝึก การศึกษา การทดลอง หาความรู้ หรือเป็นของเก่าล้ำสมัยสำหรับเก็บไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ต่อไป

ข้อ ๑๕ สรรพาวุธประจำการ ได้แก่สรรพาวุธที่ใช้การได้ โดยได้ทำการตรวจสอบ และทดลอง เรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้จ่ายไว้ในราชการประจำเรือ หรือหน่วยทหาร แบ่งเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑๕.๑ ประจำการปกติ เป็นสรรพาวุธที่มีสภาพยังไม่พร้อมที่จะใช้ได้ทีเดียว ได้แก่

๑๕.๑.๑ ปืนที่ได้บรรจุน้ำมันไว้เรียบร้อยแล้ว และบรรจุก๊าซไว้เต็มที หรือพอสสมควร ยังไม่บรรจุน้ำ โดยประกอบส่วนต่าง ๆ ไว้พร้อม

๑๕.๑.๒ อาวุธปล่อยนำวิถี ตอร์ปิโด หรือสรรพาวุธอื่น ที่ประกอบไว้เรียบร้อยแล้ว เว้นแต่การบรรจุสิ่งต่าง ๆ และการประกอบส่วนต่าง ๆ ยังไม่ครบถ้วน รวมถึงยังไม่มี การตั้งค่าข้อมูล

๑๕.๑.๓ ทุ่นระเบิดที่ได้ประกอบชนวน และอื่น ๆ เข้าที่เรียบร้อยแล้ว เว้นแต่ ยังไม่ปลดระบบนิรภัย และสลักยึดทุ่นระเบิด รวมทั้งยังไม่มี การตั้งค่าข้อมูล

๑๕.๒ ประจำการเตรียมพร้อม เป็นสรรพาวุธที่มีสภาพเตรียมพร้อมเพื่อการใช้ ได้แก่

๑๕.๒.๑ ปืนที่ได้บรรจุสิ่งต่าง ๆ ครบเต็มที่ ได้ตรวจสอบศูนย์ และเครื่องประกอบ เรียบร้อยแล้ว และประกอบส่วนต่าง ๆ ของลูกปืนเรียบร้อยแล้ว เว้นแต่ยังไม่ปลดระบบนิรภัย

๑๕.๒.๒ อาวุธปล่อยนำวิถี ตอร์ปิโด หรือสรรพาวุธอื่น ที่ได้บรรจุสิ่งต่าง ๆ ครบทุกอย่าง และตั้งเครื่องต่าง ๆ เรียบร้อย เว้นแต่ยังไม่ถอดสลัก และไม่เปิดอากาศ

๑๕.๒.๓ ทุ่นระเบิดที่ได้ผูกกลูกลอยเข้ากับเชือก ตั้งระยะลิกแล้วนำประกอบเข้าที่ เว้นแต่ยังไม่ได้ถอดบรรดาเครื่องกันภัยทั้งหมดออก

ข้อ ๑๖ สรรพาวุธสำรอง ได้แก่ สรรพาวุธที่ใช้การได้ เพื่อสำรองจ่ายให้แก่เรือ และหน่วยทหาร สรรพาวุธสำรองโดยปกติเก็บไว้ในคลังสรรพาวุธ หรือเรือที่ทำหน้าที่เป็นโรงงานทดสอบทดลอง หรือมีห้อง ระบายสำหรับเก็บสรรพาวุธ และหมายรวมถึงสรรพาวุธในคลังที่กำลังอยู่ในระหว่างซ่อม ดัดแปลง แก้ไข หรือ ทดสอบทดลองด้วย การเก็บรักษาสรรพาวุธสำรองจะต้องระวังรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้การได้เสมอ ดังนี้

๑๖.๑ สำหรับปืน การบรรจุน้ำมันอาจบรรจุ หรือไม่บรรจุก็ได้ แล้วแต่ความจำเป็น น้ำ และก๊าซยังไม่บรรจุ ส่วนประกอบบางชิ้นได้ถอดเก็บไว้เพื่อรักษาสภาพ

๑๖.๒ สำหรับอาวุธปล่อยนำวิถี ตอร์ปิโด หรือสรรพาวุธอื่น ที่ได้ปรับเครื่อง และ ทดลองเครื่อง ได้ผลถูกต้องตามเกณฑ์ ส่วนประกอบบางชิ้นได้ถอดไว้เพื่อรักษาสภาพ

๑๖.๓ สำหรับทุ่นระเบิดที่ได้ตรวจสอบ กับทั้งได้ทดลองเรียบร้อยแล้ว และได้บรรจุ ดินระเบิดเต็มตามอัตรา แต่ยังไม่ได้ประกอบส่วนบางอย่างเข้าที่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตราย และรักษาสภาพไว้

ข้อ ๑๗ การเปลี่ยนฐานะ มีดังนี้

๑๗.๑ สรรพาวุธสำรองนั้น เจ้าหน้าที่คลังสรรพาวุธจะต้องเตรียมการให้พร้อมที่จะ เปลี่ยนฐานะให้เป็นสรรพาวุธประจำการได้โดยเร็วที่สุด

๑๗.๒ สรรพาวุธประจำการปกติ จะเปลี่ยนฐานะเป็นสรรพาวุธประจำการเตรียมพร้อม ได้ต่อเมื่อผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ ที่นั้นเป็นผู้สั่ง ซึ่งจะได้พิจารณาตามสถานการณ์ และความจำเป็นในขณะนั้น

๑๗.๓ การปฏิบัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนฐานะของสรรพาวุธ ให้อยู่ในความควบคุมดูแล ของนายทหารสัญญาบัตร หรือเจ้าหน้าที่การสรรพาวุธนั้นโดยเฉพาะ หรือผู้หนึ่งผู้ใดที่ผู้บังคับบัญชา จะเห็นสมควร

๑๗.๔ บรรดาสรรพาวุธประเภท ๑ ใดๆใด ที่เก่าล้าสมัย หรือมีสภาพชำรุด ทรมานทรุดโทรม ไม่อาจจะใช้งานได้ต่อไปแล้ว ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือทำรายงานขออนุมัติกองทัพอเรือ เพื่อเปลี่ยนฐานะเป็น สรรพาวุธประเภท ๒ ต่อไป

หมวด ๓

อัตราสรรพาวุธ และอำนาจสั่งจ่าย

ข้อ ๑๘ อัตราสรรพาวุธ คือ เกณฑ์จำนวนเครื่องสรรพาวุธที่กำหนดให้จ่ายแก่เรือ หรือหน่วยทหาร ซึ่งกองทัพอเรือกำหนดไว้บนุโลมตามฐานะหน้าที่ของหน่วย และสถานการณ์ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑๘.๑ กรมยุทธการทหารเรือ กรมสรรพาวุธทหารเรือ และหน่วยเจ้าของอัตราสรรพาวุธ มีหน้าที่ร่วมกันพิจารณากำหนดอัตราสรรพาวุธ โดยมีกรมยุทธการทหารเรือเป็นหน่วยควบคุม และเสนอขออนุมัติ กองทัพอเรือ

๑๘.๒ อัตราสรรพาวุธที่กำหนดไว้นี้ แบ่งเป็น ๓ อัตรา มีดังนี้

๑๘.๒.๑ อัตราปกติ คือ อัตราสรรพาวุธที่กำหนดให้จ่ายแก่เรือ หรือหน่วยทหาร ทั่วไปเป็นประจำ

๑๘.๒.๒ อัตราฝึก คือ อัตราสรรพาวุธที่กำหนดจ่ายเพิ่มเติมจากอัตราปกติ ในเมื่อหน่วยนั้น ๆ จะต้องปฏิบัติราชการตามคำสั่ง เช่น เพื่อการฝึกในราชการทะเล หรือราชการสนาม เป็นต้น

๑๘.๒.๓ อัตราสงคราม คือ อัตราสรรพาวุธที่กำหนดให้จ่ายแก่เรือ หรือหน่วยทหาร เต็มที่ในเวลาเตรียมพร้อมเพื่อการสงคราม

๑๘.๓ อัตราสรรพาวุธสำหรับหน่วยต่าง ๆ นั้น ให้กำหนดไว้ด้วยว่าจะให้หน่วยนั้น ๆ จัดเป็นสรรพาวุธประจำการเท่าใด สรรพาวุธสำรองเท่าใด โดยมีความมุ่งหมายว่าสรรพาวุธประจำการให้นำเอาออกใช้ราชการได้ในเหตุการณ์ปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการฝึก ส่วนสรรพาวุธสำรองให้เก็บรักษาไว้ในคลังสรรพาวุธของหน่วย เพื่อถนอมรักษาสภาพไว้ให้ดีขึ้นกว่าจะถึงความจำเป็นจึงจะนำออกใช้

๑๘.๔ สรรพาวุธที่กำหนดไว้เป็นอัตรา ตามข้อ ๑๘.๓ เรียกว่า "สรรพาวุธในอัตรา" และให้กรมสรรพาวุธทหารเรือจัดทำสมุดอัตราสรรพาวุธขึ้น และจ่ายให้แก่หน่วยต่าง ๆ ทั่วไปประจำ เพื่อความสะดวกแก่การเบิกจ่ายสรรพาวุธในอัตรา สมุดอัตราสรรพาวุธนี้เป็นหนังสือที่กำหนดขึ้นความลับ โดยให้ทราบได้เฉพาะเจ้าหน้าที่สรรพาวุธ และหน่วยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

๑๘.๕ สรรพาวุธที่กำหนดไว้ในอัตรา หรือตามที่ทางราชการกำหนดไว้เพื่อเตรียมจ่าย เป็นพิเศษ กรมสรรพาวุธทหารเรือต้องเตรียมไว้ให้พร้อมที่จะจ่ายได้เสมอ ถ้าสิ่งใดขาดจำนวน หรือเสื่อมสภาพไป จะต้องรายงานให้กองทัพอเรือทราบโดยด่วน

ข้อ ๑๙ สรรพาวุธที่มีได้กำหนดการเบิกจ่ายไว้ในอัตรา หรือการเบิกจ่ายเกินจำนวนอัตรา ที่กำหนดไว้ เรียกว่า "สรรพาวุธนอกอัตรา" โดยจะทำการเบิกจ่ายให้แก่เรือ หรือหน่วยทหารได้ต่อเมื่อต้องปฏิบัติตามแผนการที่กำหนด และต้องจ่ายสรรพาวุธให้เป็นพิเศษ หรือเกินกว่าจำนวนในอัตราที่กำหนดไว้แล้ว เช่น สำหรับราชการพิเศษ หรือในเมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

ข้อ ๒๐ อำนาจสั่งจ่าย ให้เจ้ากรมสรรพาวุธทหารเรือมีอำนาจสั่งจ่ายสรรพาวุธในอัตราปกติได้ เมื่อเห็นสมควร เว้นแต่สำหรับสรรพาวุธในอัตราฝึก อัตราสงคราม และนอกอัตรา ให้สั่งจ่ายได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากกองทัพอเรือตามแต่กรณี ดังนี้

- ๒๐.๑ จ่ายยืมเฉพาะอุปกรณ์สรรพาวุธ ยุทโธปกรณ์ และอุปกรณ์การฝึกเป็นการชั่วคราว
๒๐.๒ การจ่ายเพื่อทดสอบทดลอง ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือโดยตรง

หมวด ๔

การเบิก - จ่าย และการนำส่ง - รับ

ข้อ ๒๑ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นหลักฐานในการเบิกหรือนำส่ง และการจ่ายหรือรับ เป็นหลักฐานในการเบิก - จ่าย และการนำส่ง - รับ บรรดาเครื่องสรรพาวุธ จึงให้มีสมุดเพื่อใช้ในการนี้ คือ

๒๑.๑ ฎีกาเบิกหรือนำส่ง สำหรับใช้ในหน่วยที่มีการเบิก และนำส่ง

๒๑.๒ ใบสำคัญคู่จ่ายและรับ สำหรับใช้ในหน่วยของกรมสรรพาวุธทหารเรือ และคลังสรรพาวุธซึ่งมีหน้าที่จ่ายหรือรับ

ข้อ ๒๒ การติดต่อล่วงหน้า เพื่อเบิกและนำส่ง มีดังนี้

๒๒.๑ การเบิกเครื่องสรรพาวุธจากกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้ผู้เบิกส่งฎีกาไปยังกรมสรรพาวุธทหารเรือล่วงหน้าก่อนที่จะไปรับเครื่องสรรพาวุธ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สรรพาวุธได้มีเวลาวินิจฉัย และจัดเตรียมการให้พร้อม ถ้าสามารถจะทำได้ให้ส่งฎีกาเบิกไปยังกรมสรรพาวุธทหารเรือล่วงหน้าโดยมีระยะเวลา ดังนี้

๒๒.๑.๑ เรือไปราชการโดยอิสระ ส่งล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วัน

๒๒.๑.๒ เรือไปราชการเป็นหมู่เป็นหมวดเรือ ส่งล่วงหน้าอย่างน้อย ๕ วัน

๒๒.๑.๓ เรือไปราชการเป็นกองเรือ ส่งล่วงหน้าอย่างน้อย ๗ วัน

๒๒.๒ กรณีเป็นราชการด่วน ให้แจ้งกรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเป็นลายลักษณ์อักษรหรือผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนที่จะเดินทางมารับเครื่องสรรพาวุธ และให้ดำเนินการด้านเอกสารให้เรียบร้อยเมื่อเสร็จราชการ

๒๒.๓ กรณีผู้เบิกมีความประสงค์จะได้รับเครื่องสรรพาวุธเร็วกว่าปกติ ผู้เบิกต้องจัดเจ้าหน้าที่ล่วงหน้าไปตรวจรับ ณ กรมสรรพาวุธทหารเรือ

๒๒.๔ หน่วยอื่นที่มีใช้หน่วยเรือ ให้ปฏิบัติตามข้อ ๒๒ ที่กล่าวมาแล้ว โดยอนุโลม

๒๒.๕ การนำส่งเครื่องสรรพาวุธ หลังจากเสร็จราชการ ต้องแจ้งกำหนดล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อย ๕ วัน เพื่อกรมสรรพาวุธทหารเรือจะได้จัดเจ้าหน้าที่เตรียมตรวจรับ

ข้อ ๒๓ วิธีปฏิบัติในการเบิก มีดังนี้

๒๓.๑ หน่วยใดประสงค์จะเบิกเครื่องสรรพาวุธ จากกรมสรรพาวุธทหารเรือไปใช้ในราชการ ให้เขียนรายงานสิ่งของที่จะเบิกในฎีกาเบิกหรือนำส่ง เว้นแต่ให้ขีดฆ่าคำว่า "นำส่ง" ออกเสีย

๒๓.๒ การเบิกให้แยกฎีกาของสิ่งของที่จะทำการเบิกไปตามคลัง ซึ่งมีหน้าที่รักษาเครื่องสรรพาวุธชนิดนั้น ๆ หรือตามที่ปรากฏในอัตรากำลังของกองทัพเรือ

๒๓.๓ การลงนามในฎีกาเบิก ให้ผู้บังคับหน่วยทหารที่เบิกเป็นผู้ลงนามในฎีกาเบิก ถ้าหน่วยใดผู้บังคับบัญชาที่กล่าวนี้ว่างลง ก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไปเป็นผู้ลงนามในฎีกาเบิกสรรพาวุธ และสำหรับอุปกรณ์สรรพาวุธและยุทโธปกรณ์ อนุญาตให้ผู้ทำการแทนสามารถลงนามแทนได้ โดยผู้ลงนามในฎีกาจะต้องเป็นนายทหารสัญญาบัตรเสมอ

๒๓.๔ การเบิกสรรพาวุธ หรืออุปกรณ์สรรพาวุธ และยุทธโศปกรณ์สำคัญที่มีค่า ผู้มารับ จะต้องเป็นนายทหารสัญญาบัตร นอกนั้นอนุญาตให้นายทหารประทวนผู้เป็นเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่พิจารณาแล้ว สมควรได้รับมอบหมายให้มารับแทนได้

๒๓.๕ ผู้มารับจะต้องตรวจตราสิ่งของที่ตนรับให้เรียบร้อยทั้งจำนวน และสภาพ ตามใบสำคัญคู่จ่ายที่เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายได้จ่ายให้ ถ้าสิ่งของใดมีสภาพไม่สมบูรณ์ ให้ผู้จ่ายหมายเหตุ และลงนาม รับรองไว้ในใบสำคัญคู่จ่ายไว้เป็นหลักฐาน

๒๓.๖ เมื่อผู้รับของได้นำสิ่งของที่เบิกถึงเรือ หรือกรมกองเรียบร้อยแล้ว ให้รายงาน ผู้เบิกทราบ และให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาบัญชีตรวจตราสิ่งของที่รับมาให้เรียบร้อยด้วยตนเอง กับทั้งเก็บใบสำคัญ คู่จ่ายติดไว้กับสำเนาฎีกาเบิก เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบต่อไป

๒๓.๗ วิธีปฏิบัติในการเสนอฎีกาเบิก มีดังนี้

๒๓.๗.๑ การเบิกเครื่องสรรพาวุธในอัตรา แบ่งเป็น

๒๓.๗.๑.๑ สรรพาวุธ ให้เสนอฎีกาผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ แล้วจึงส่งไปยังกรมสรรพาวุธทหารเรือ

๒๓.๗.๑.๒ อุปกรณ์สรรพาวุธ และยุทธโศปกรณ์ ให้เสนอฎีกาไปยัง กรมสรรพาวุธทหารเรือได้โดยตรง

๒๓.๗.๒ ถ้าต้องการเบิกเครื่องสรรพาวุธนอกอัตรา ให้ทำรายงานเสนอ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงกองทัพเรือ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้เสนอฎีกาเบิกพร้อมทั้งรายงานที่ได้รับ อนุมัติไปยังกรมสรรพาวุธทหารเรือ

๒๓.๗.๓ ถ้าสรรพาวุธนอกอัตราที่จะเบิกนั้น เป็นเพียงอุปกรณ์สรรพาวุธหรือ ยุทธโศปกรณ์ และเป็นการเบิกยืมไปราชการชั่วคราวแล้วนำส่ง ให้เสนอฎีกาผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วให้เสนอฎีกาเบิกพร้อมรายงานไปยัง กรมสรรพาวุธทหารเรือ

ข้อ ๒๔ วิธีปฏิบัติในการจ่าย มีดังนี้

๒๔.๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ในการจ่ายได้รับฎีกาเบิกล่วงหน้าแล้ว ให้จัดเตรียมสิ่งของ และ เขียนใบสำคัญคู่จ่ายไว้ให้พร้อม เพื่อผู้เบิกจะได้มารับของได้ทันที

๒๔.๒ เมื่อจ่ายสิ่งของครบเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ในการจ่ายจะต้องเอาฎีกาเบิกติดไว้ กับต้นข้อใบสำคัญคู่จ่าย เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

ข้อ ๒๕ การนำส่ง และการนำฝาก มีดังนี้

๒๕.๑ เครื่องสรรพาวุธที่เบิกไปใช้ราชการ เมื่อเสร็จราชการต้องนำส่งกรมสรรพาวุธ ทหารเรือจนหมดสิ้นภายใน ๑๕ วัน เว้นแต่สรรพาวุธอัตราปกติ

๒๕.๒ เมื่อได้ทำการยิงปืนไป ให้จัดการนำส่งลง และบรรจุภัณฑ์ ถึงกรมสรรพาวุธ ทหารเรือในโอกาสแรก เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือมีเหตุการณ์บังคับมิให้กระทำได้

๒๕.๓ สรรพาวุธอัตราปกติ ให้นำส่งคืนกรมสรรพาวุธทหารเรือต่อเมื่อ

๒๕.๓.๑ ได้รับคำสั่งจากกองทัพเรือ

๒๕.๓.๒ เรือปลดระวาง หรือหน่วยนั้น ๆ ยุบ หรือเลิก

๒๕.๓.๓ กรมสรรพาวุธทหารเรือ เห็นสมควรให้เปลี่ยน หรือให้ส่งคืนตาม ความจำเป็นของทางราชการ ซึ่งเป็นไปตามที่กองทัพเรืออนุมัติ

๒๕.๓.๔ เพื่อทำการซ่อม หรือเบิกเปลี่ยน

๒๕.๔ เรือหรือหน่วยใดได้รับเครื่องสรรพาวุธ ตลอดจนเอกสาร หลักฐาน และแผนผังของเครื่องสรรพาวุธจากที่อื่น ซึ่งไม่ใช่จากกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้เสนอบัญชีรายการสิ่งของเหล่านั้น และจัดการนำส่งสิ่งของเหล่านั้นตามจำนวนถึงกรมสรรพาวุธทหารเรือ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเสนอกองทัพเรืออนุมัติต่อไป

๒๕.๕ หน่วยที่มีเครื่องสรรพาวุธ และมีเหตุจำเป็นต้องนำฝากเครื่องสรรพาวุธให้ปฏิบัติตามระเบียบที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด

๒๕.๖ กรณีที่มีการยึดเครื่องสรรพาวุธได้จากข้าศึกหรือฝ่ายตรงข้าม ต้องรายงานด่วนให้กองทัพเรือทราบ และปฏิบัติตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการรายงานด่วน

ข้อ ๒๖ วิธีปฏิบัติในการนำส่ง มีดังนี้

๒๖.๑ การเขียนฎีกานำส่ง การแยกฎีกา และการลงนามในฎีกานำส่ง ตลอดจนผู้นำส่งให้ปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติในการเบิกโดยอนุโลม

๒๖.๒ เรือหรือหน่วยใด ที่ปฏิบัติราชการตามคำสั่งกองทัพเรือเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ถ้าได้ใช้สรรพาวุธหมดเปลืองไปอย่างไร จะต้องรายงานจำนวนสรรพาวุธที่หมดเปลืองไปพร้อมเหตุผลในการใช้เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงกองทัพเรือ เพื่อขออนุมัติจำหน่าย หรือจะส่งรายงานนั้น ตามฎีกานำส่งไปภายหลังก็ได้ โดยกรมสรรพาวุธทหารเรือจะจำหน่ายบัญชีได้ต่อเมื่อได้รับรายงานที่กองทัพเรือได้อนุมัติแล้ว เว้นแต่การไปฝึก ซึ่งมีแผนการฝึกของกรมยุทธการทหารเรือเป็นหลักฐาน

๒๖.๓ สิ่งของที่จะนำส่ง จะต้องทำความสะอาด ขำระล้างเสียให้เรียบร้อยก่อนเสมอ

๒๖.๔ การนำส่ง ถ้ามีเหตุการณ์ ดังนี้

๒๖.๔.๑ สูญหาย

๒๖.๔.๒ เสียหาย

๒๖.๔.๓ ชัดข้อง

๒๖.๔.๔ เสื่อมสภาพ

นอกจากผู้นำส่งจะต้องหมายเหตุในช่องหมายเหตุแล้ว ให้แนบรายงานตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๙ ว่าด้วยการสูญหาย เสียหาย ชัดข้อง และเสื่อมสภาพแล้วแต่กรณี และให้ผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้น ๆ ชี้แจงด้วยว่าใครเป็นผู้กระทำผิด โดยได้จัดการลงโทษ ลงทัณฑ์ หรือได้ให้ชดเชยอย่างไรหรือไม่เพราะเหตุใด

๒๖.๕ ผู้นำส่งจะต้องตรวจสอบจำนวนกับเจ้าหน้าที่ผู้รับให้ถูกต้องเรียบร้อย พร้อมทั้งชี้แจงสภาพของสิ่งของที่นำส่ง โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับจะออกไปสำคัญคู่รับให้ตามจำนวน และสภาพที่เป็นจริงโดยไม่เอาจำนวน และสภาพตามฎีกานำส่งเป็นเกณฑ์

ข้อ ๒๗ วิธีปฏิบัติในการรับ มีดังนี้

๒๗.๑ การรับสิ่งของที่ได้จัดการนำส่งจากหน่วยต่าง ๆ เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือ จะต้องทำการตรวจให้เรียบร้อยทั้งจำนวน และสภาพ ต่อหน้าผู้นำส่ง เพื่อมิให้เกิดการโต้เถียงกันได้ในภายหลัง แต่ถ้าสิ่งของนั้นมีจำนวนมากจนไม่สามารถจะทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียวได้ ของที่ยังตรวจรับไม่หมดก็ให้ทำหลักฐานเพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ไว้รับทราบตรงกันทั้งเจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือ และผู้นำส่ง พร้อมทั้งนัดมานำส่ง และตรวจรับในวันต่อไป

๒๗.๒ ในการรับสิ่งของนี้ ถ้าปรากฏว่าจำนวน และสภาพ ไม่ถูกต้องตรงตามภูิกานำส่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับทำใบสำคัญคู่รับตามที่เป็นจริง พร้อมกับหมายเหตุไว้ในใบสำคัญคู่รับให้ชัดเจน และให้เสนอรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๒๗.๓ เจ้าหน้าที่ผู้รับจะต้องเอาภูิกานำส่งติดไว้กับต้นข้าวใบสำคัญคู่รับ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

หมวด ๕

การบัญชี สถิติ การจำหน่าย และประวัติ

ข้อ ๒๘ หน่วยราชการที่มีเครื่องสรรพาวุธของทางราชการไว้ในครอบครองจะต้องทำบัญชีขึ้นไว้เป็นหลักฐาน เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ ดังนี้

๒๘.๑ บัญชีรับจ่ายรายวัน (บัญชี สพ.๑) เป็นบัญชีประจำคลังสรรพาวุธ แยกประเภทตามชนิดสิ่งของเป็นอย่าง ๆ สำหรับใช้รับและจ่ายเครื่องสรรพาวุธให้ตรงกัน บัญชีนี้จะต้องเพิ่มหรือหักบัญชีทุกครั้งที่มีการรับและจ่าย

๒๘.๒ บัญชีรวบยอด (บัญชี สพ.๒) เป็นบัญชีรวบยอดให้ทราบว่าสิ่งของนั้น ๆ มีจำนวนทั้งหมดเท่าใด อยู่คงคลังเท่าใด และได้จ่ายไปให้กับหน่วยใดจำนวนเท่าใด เพื่อสะดวกที่จะทราบรายการได้ในทันทีโดยไม่ต้องค้นหากจากบัญชีรับจ่ายรายวัน บัญชีนี้จะต้องเพิ่มหรือหักบัญชีทุกครั้งที่มีการรับและจ่าย

๒๘.๓ บัญชีประจำหน่วย (บัญชี สพ.๓) เป็นบัญชีเครื่องสรรพาวุธที่มีอยู่ในความครอบครองของหน่วย และคลังสรรพาวุธจะต้องมีบัญชีไว้ด้วย บัญชีนี้ทั้งหน่วยนั้น ๆ และคลังสรรพาวุธจะต้องเพิ่มหรือหักบัญชีทุกครั้งที่มีการเบิกและนำส่ง ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการยืนยัน และตรวจสอบบัญชี

ข้อ ๒๙ เครื่องสรรพาวุธทั้งหมดของกองทัพอเรือ จะต้องมียุทธบัญชียุทธการอยู่ที่กรมสรรพาวุธทหารเรือทั้งสิ้น กรมสรรพาวุธทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่ ในการตรวจสอบบัญชีเครื่องสรรพาวุธทั้งที่ประจำคลังสรรพาวุธ และประจำหน่วย ตามระยะเวลาที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๐ เครื่องสรรพาวุธที่มีอยู่ในคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้นายคลังสรรพาวุธนั้น ๆ เป็นผู้รักษาบัญชี และให้มีบัญชีรวบยอดอยู่ที่หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกรมสรรพาวุธทหารเรืออีกบัญชีหนึ่ง ส่วนเครื่องสรรพาวุธที่มีประจำหน่วยต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ของต้นปืน นายทหารการอาวุธ หรือนายทหารสัญญาบัตรผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้รักษาบัญชี ถ้าหน่วยใดไม่มีเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ก็ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้นเป็นผู้รักษาบัญชี

ข้อ ๓๑ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับบัญชี มีดังนี้

๓๑.๑ บัญชีประจำหน่วย ให้เบิกจากกรมสรรพาวุธทหารเรือ และจดยุทธการ ตามแบบกรมสรรพาวุธทหารเรือ เพื่อสะดวกแก่การตรวจสอบต่อไป

๓๑.๒ เมื่อได้รับหรือได้จำหน่ายสิ่งใดไปเป็นจำนวนเท่าใด ผู้รักษาบัญชีจะต้องเพิ่มหรือหักจำนวนในบัญชีตามทันที พร้อมทั้งจดวันที่ได้รับ หรือได้จำหน่ายตามที่ของภูิกานั้น ๆ แล้วลงนามย่อกำกับไว้ด้วย

๓๑.๓ ถ้ามีการขีดฆ่าบัญชี ให้ผู้รักษาบัญชีลงนามย่อกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

๓๑.๔ ให้หน่วยต่าง ๆ ที่มีเครื่องสรรพาวุธอยู่ในครอบครอง นำบัญชีประจำหน่วยของตนมาตรวจสอบกับบัญชีของกรมสรรพาวุธทหารเรือปีละครั้ง เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกรมสรรพาวุธทหารเรือที่เกี่ยวกับสรรพาวุธนั้น ๆ ลงนามรับรองไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้ง วัน เดือน ปี

๓๑.๕ ถ้ามีความจำเป็นจะต้องทำบัญชีขึ้นใหม่แทนบัญชีเก่า อันเนื่องจากการชำรุด การสูญหาย หรือความจำเป็นใด ๆ ก็ตาม จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ โดยความเห็นชอบของกรมสรรพาวุธทหารเรือ และให้หัวหน้าหน่วยนั้นลงนามรับรองในบัญชีใหม่นั้นด้วย

๓๑.๖ เมื่อได้รับคำสั่งให้โอนสิ่งของที่เบิกจากกรมสรรพาวุธทหารเรือ ไปยังหน่วยใด ๆ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๓๑.๖.๑ หน่วยที่โอนสิ่งของจะต้องทำฎีกานำส่งสิ่งของที่โอนนั้นถึงกรมสรรพาวุธทหารเรือ

๓๑.๖.๒ หน่วยที่รับโอนสิ่งของจะต้องทำฎีกาเบิกสิ่งของที่โอนนั้นถึงกรมสรรพาวุธทหารเรือ

๓๑.๖.๓ เมื่อกรมสรรพาวุธทหารเรือได้ออกใบสำคัญคู่รับให้แก่หน่วยที่นำส่ง และทำใบสำคัญคู่จ่ายให้แก่หน่วยที่เบิกเรียบร้อยแล้ว จึงให้หน่วยที่โอนสิ่งของมอบสิ่งของให้หน่วยที่รับโอนได้ และถือว่าการโอนนั้นเป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๓๒ การขึ้นบัญชี มีดังนี้

๓๒.๑ บรรดาเครื่องสรรพาวุธที่ทางราชการได้สั่งซื้อ หรือได้มาโดยวิธีหนึ่งวิธีใด จากต่างประเทศ หรือภายในประเทศก็ตาม ถ้าสิ่งเหล่านั้น กองทัพเรือได้ตั้งกรรมการตรวจรับเป็นหลักฐานแล้ว กรมสรรพาวุธทหารเรือจะขึ้นบัญชีได้ต่อเมื่อกองทัพเรือได้ส่งให้รับไว้ใช้ราชการ

๓๒.๒ หน่วยใดที่ได้รับเครื่องสรรพาวุธ และเอกสาร หลักฐาน ตลอดจนแผนผังของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วจากที่อื่น ซึ่งไม่ใช่รับจากกรมสรรพาวุธทหารเรือ เช่น สรรพาวุธที่ติดมากับเรือที่สั่งซื้อมาใหม่ เป็นต้น จะต้องทำรายการละเอียดของสิ่งเหล่านั้นเสนอกองทัพเรือ เพื่อขออนุมัติขึ้นบัญชีเป็นจำนวน ๒ ฉบับ โดยเมื่อกองทัพเรืออนุมัติแล้ว จะส่งรายการนี้ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือขึ้นบัญชี ๑ ฉบับ และเพื่อเก็บไว้ประจำหน่วยสำหรับขึ้นบัญชีประจำหน่วย ๑ ฉบับ

๓๒.๓ สิ่งของที่ได้รับเบิกมาจากกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้จัดการขึ้นบัญชีได้ทันที เว้นแต่สิ่งของที่ได้ส่งซ่อมไว้ และได้เบิกกลับคืนมา

๓๒.๔ ถ้าสิ่งของที่กรมสรรพาวุธทหารเรือ ได้จัดทำขึ้นเอง หรือจัดซื้อแทนของที่สูญหาย หรือมีผู้ขอซื้อไป ให้จัดการขึ้นบัญชีได้โดยไม่ต้องขออนุมัติกองทัพเรือ

๓๒.๕ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ เป็นผู้ควบคุมเครื่องสรรพาวุธที่ขึ้นบัญชีแล้ว และกำหนดรหัสสภาพอมกัณฑ์

ข้อ ๓๓ การจำหน่ายจะต้องขออนุมัติกองทัพเรือจำหน่ายเสมอ โดยการจำหน่ายเครื่องสรรพาวุธออกจากบัญชี ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ระเบียบ คำสั่ง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายพัสดุ เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือสั่งจำหน่ายได้

๓๓.๑ เครื่องสรรพาวุธที่ได้ใช้ไปในการทดสอบทดลองของกรมสรรพาวุธทหารเรือ

๓๓.๒ เครื่องสรรพาวุธของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ที่พิจารณาแล้วไม่สำคัญ มีการชำรุด และเสื่อมสภาพ หรืออย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเหตุอันสมควร

เมื่อกองทัพเรือ หรือกรมสรรพาวุธทหารเรือสั่งจำหน่ายแล้ว ให้หน่วยที่ขออนุมัติจำหน่าย
ทำการจำหน่ายในบัญชีประจำหน่วยได้

ข้อ ๓๔ การส่งสถิติ และรายงาน มีดังนี้

๓๔.๑ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ ทำบัญชีรายการสรรพาวุธส่งกองทัพบก และ
กองทัพอากาศ ภายในต้นปีของทุกปี ทั้งนี้เฉพาะสรรพาวุธที่มีการติดต่อกับกองทัพบก และกองทัพอากาศ

๓๔.๒ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือทำบัญชีสถิติเครื่องสรรพาวุธที่สำคัญ ส่งกรมยุทธการ
ทหารเรือ และกรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือ ภายในต้นปีของทุกปี

๓๔.๓ ให้หน่วยต่าง ๆ ที่มีเครื่องสรรพาวุธอยู่ในครอบครอง เสนอบัญชีสถิติ
เครื่องสรรพาวุธที่สำคัญตามลำดับชั้นจนถึงหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือเพื่อทราบ ภายในต้นปีของทุกปี

๓๔.๔ หน่วยที่ไปปฏิบัติราชการทะเล หรือราชการสนาม เมื่อมีการใช้สรรพาวุธ
หมดเปลืองไป เช่น ใช้ในการยิง เป็นต้น ให้ทำบัญชีสถิติส่งกองบังคับการของหน่วยนั้น ตามที่ผู้บังคับบัญชา
ของหน่วยจะได้กำหนดตามที่เห็นสมควร และถ้าการปฏิบัติราชการนี้ติดต่อกันเกินเวลา ๑ เดือน ให้กองบังคับการ
ของหน่วยนั้น ๆ รวบรวมสถิติส่งกรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นประจำทุกเดือน

๓๔.๕ ในยามสงคราม ให้หน่วยต่าง ๆ ทำบัญชีสถิติเครื่องสรรพาวุธที่สำคัญเสนอ
ผู้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำทุกเดือน เว้นแต่ภายหลังการรบให้เสนอยอดเครื่องสรรพาวุธที่สำคัญที่มี
เหลืออยู่นั้น ให้ผู้บังคับบัญชาทราบในโอกาสแรก

ข้อ ๓๕ สมุดประวัติ มีดังนี้

๓๕.๑ กรมสรรพาวุธทหารเรือ มีหน้าที่จัดทำประวัติของเครื่องสรรพาวุธ เฉพาะสิ่ง
ที่สำคัญ และจำเป็น ขึ้นไว้เพื่อจ่ายให้หน่วยต่าง ๆ พร้อมกับสรรพาวุธที่ได้จ่ายไป ประวัติของสรรพาวุธนั้น
ควรกล่าวถึงรายละเอียด ดังนี้

๓๕.๑.๑ แบบ ชนิด หรือ พ.ศ. ที่สร้าง

๓๕.๑.๒ คุณสมบัติสำคัญที่ควรทราบ

๓๕.๒ ให้ผู้รักษาบัญชีเครื่องสรรพาวุธ บันทึกเหตุการณ์ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่
ทางราชการลงในสมุดประวัติโดยละเอียดทุกครั้ง และลงนามรับรองไว้เป็นหลักฐาน

๓๕.๓ เหตุการณ์ที่จะต้องลงสมุดประวัติ ได้แก่

๓๕.๓.๑ การปฏิบัติงานของอาวุธนั้นทุกครั้ง ผลของการปฏิบัติงานในครั้งนั้น ๆ
และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๓๕.๓.๒ การทดสอบทดลองยิง หรือทดสอบทดลองเครื่องประกอบเฉพาะส่วน
ที่สำคัญ ตลอดจนผลการทดสอบทดลอง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๓๕.๓.๓ การชำรุด เสียหาย เฉพาะส่วนที่สำคัญ และได้จัดการซ่อมแซมแก้ไข
ไปแล้วเพียงใด

๓๕.๓.๔ การดัดแปลงแก้ไขเพื่อให้ดีขึ้น เหมาะสมตามกาลสมัย

๓๕.๓.๕ การชำระใหญ่

๓๕.๓.๖ อื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๖ การลำเลียงสรรพาวุธ

ข้อ ๓๖ การแสดงสัญญาณในการลำเลียงสรรพาวุธเพื่อรับ - ส่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ประกอบอยู่ที่เรือ และที่ท่ารับ - ส่งสรรพาวุธ จะต้องชักธงประมวลราชนาวี “ธงบราโว (BRAVO)” ขึ้นที่พรวน หรือที่ยอดเสาซึ่งเห็นได้เด่นชัด ถ้าเป็นเวลากลางคืน หรือเมื่อทัศนวิสัยจำกัด ให้ชักโคมไฟสีแดงหนึ่งดวงขึ้นแทนธงประมวลราชนาวี “ธงบราโว (BRAVO)” ตลอดเวลาที่ยังมีวัตถุประสงค์บรรทุกอยู่ สำหรับกรณีใช้เรือเป็นพาหนะในการลำเลียงให้ติดป้ายแสดงสัญลักษณ์วัตถุอันตรายเพิ่มเติมด้วย

ข้อ ๓๗ ในการลำเลียงเพื่อรับส่งสรรพาวุธ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในสรรพาวุธนั้น ๆ จะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ควบคุม ดูแล การลำเลียงนี้ด้วยตนเองโดยตลอด และถ้าการลำเลียงนั้นมีสรรพาวุธซึ่งมีวัตถุประสงค์ประกอบอยู่ จะต้องจัดยามเพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยทั้งที่เรือ และที่ท่ารับ - ส่งสรรพาวุธ

ข้อ ๓๘ การปฏิบัติในการลำเลียง มีดังนี้

๓๘.๑ จะต้องตรวจตราให้ถี่ถ้วนว่าเครื่องอุปกรณ์ในการลำเลียงนั้น มีสภาพเรียบร้อย มั่นคง และแข็งแรงดี

๓๘.๒ พาหนะที่ใช้ในการลำเลียงจะต้องสะอาดปราศจากกรวดดิน และทราย

๓๘.๓ การลำเลียงสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด เพื่อเป็นการระมัดระวัง และการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ให้ทำการลำเลียงโดยแยกเป็นประเภท ๆ ตามคุณลักษณะของสรรพาวุธแต่ละประเภท

๓๘.๔ ต้องหีบ จับ หรือแบกหามด้วยความระมัดระวัง อย่าให้กระทบกระแทก หรือตกลงยังพื้นได้เป็นอันขาด

๓๘.๕ จะต้องจัดให้มีสิ่งปกคลุม เพื่อป้องกันความร้อน และน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิดจะต้องจัดการป้องกันเป็นพิเศษ

๓๘.๖ ถ้าพาหนะที่ใช้ในการลำเลียงจำเป็นต้องเดินทางผ่านเส้นทางที่ไม่สะดวก เรียบร้อย จนอาจก่อให้เกิดการกระทบกระแทกของสรรพาวุธได้มาก จะต้องจัดให้มีสิ่งป้องกันซึ่งมีลักษณะหยุ่นเพื่อป้องกัน หรือลดการกระทบกระแทกนั้น

๓๘.๗ บริเวณหรือเส้นทางของการลำเลียง จะต้องมิแสงสว่างเพียงพอที่จะปฏิบัติการได้โดยปราศจากอันตราย

๓๘.๘ พาหนะที่ใช้ทำการลำเลียงภายในคลังเก็บสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิดจะต้องมีล้อเลื่อนที่ทำด้วยยาง

๓๘.๙ การลำเลียงไม่ว่าจะด้วยพาหนะทางบก หรือด้วยเรือก็ตาม จะต้องจัดให้มีหัวหน้าสำหรับทำหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบในแต่ละคันหรือแต่ละลำ

๓๘.๑๐ กรณีมีการลำเลียงโดยเดินทางไปด้วยกันเป็นขบวน จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่สื่อสารในแต่ละคันหรือแต่ละลำ สำหรับติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ตลอดเวลาเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ การเดินทางให้เป็นไปตามความเร็วที่กำหนด และเดินทางตามกันเป็นลำดับ โดยห้ามมิให้แซงหรือตัดหน้ากัน ทั้งนี้จะต้องรักษาระยะห่างระหว่างกันไม่ให้ใกล้เกินไปจนเสี่ยงที่จะชนกันได้โดยง่าย

๓๘.๑๑ พาหนะที่ใช้ในการลำเลียงสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด เมื่อทำการลำเลียงแล้วเสร็จในแต่ละเที่ยว จะต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันเศษวัตถุระเบิดซึ่งอาจตกค้างอยู่

ข้อ ๓๙ ข้อห้ามในการลำเลียง มีดังนี้

๓๙.๑ ห้ามนำไฟเข้าใกล้สรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิดขณะทำการลำเลียงอยู่ หรือนำวัตถุระเบิดเข้าใกล้ไฟ

๓๙.๒ ในเวลาฝนตกหรือมีฟ้าคะนอง ห้ามทำการลำเลียงสรรพาวุธซึ่งประกอบด้วยวัตถุระเบิด เว้นแต่มีความจำเป็น เช่น ในยามสงคราม เป็นต้น

๓๙.๓ ห้ามบรรจุสรรพาวุธบนพาหนะมากเกินไปจนอาจทำให้เกิดอันตราย หรือตกหล่นระหว่างทางได้

๓๙.๔ ห้ามหยอกล้อเล่นกันขณะทำการลำเลียงสรรพาวุธ

๓๙.๕ ให้รีบลำเลียงสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิดให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานที่ทำการลำเลียงนานเกินสมควร

๓๙.๖ ห้ามทำการรับส่งวิทยุในย่านความถี่ที่ห้ามใช้งาน และห้ามใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะลำเลียงสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด ที่สวมขนวนไฟฟ้าพร้อมแล้ว รวมถึงห้ามทำการลำเลียงในเขตสถานีวิทยุ ซึ่งทำการส่งอยู่ใกล้กว่า ๔๐๐ เมตร

หมวด ๗

การตรวจเครื่องสรรพาวุธ

ข้อ ๔๐ กรมสรรพาวุธทหารเรือ มีหน้าที่ตรวจเครื่องสรรพาวุธของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือ โดยจะทำการตรวจหน่วยใด เมื่อใดนั้น ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือพิจารณาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ผู้ทำการตรวจต้องเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีตำแหน่งตั้งแต่ นายคลังสรรพาวุธ หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีจำนวนตามความจำเป็น ซึ่งกรมสรรพาวุธทหารเรือจะได้สั่งการเป็นครั้งคราวไป

ข้อ ๔๑ เมื่อกรมสรรพาวุธทหารเรือมีความประสงค์จะส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจเครื่องสรรพาวุธที่หน่วยใด ให้แจ้งไปยังหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ ซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาหน่วยที่รับตรวจนั้นทราบ และเมื่อเสร็จสิ้นการตรวจในแต่ละครั้ง ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ รายงานผลการตรวจถึงกองทัพเรือ พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานผลการตรวจให้หน่วยรับตรวจ และหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาหน่วยนั้นทราบด้วย

ข้อ ๔๒ เพื่อให้การตรวจเป็นไปตามความมุ่งหมายของทางราชการ จึงให้ผู้มีหน้าที่ตรวจทำการตรวจตามหัวข้อต่อไปนี้

๔๒.๑ มีจำนวนถูกต้องเรียบร้อยตามบัญชีหรือไม่

๔๒.๒ บัญชีสรรพาวุธประจำหน่วยได้ทำถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือไม่ และยอดจำนวนตรงกับยอดบัญชีของกรมสรรพาวุธทหารเรือหรือไม่

๔๒.๓ เครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ยังใช้การได้เรียบร้อยดีหรือไม่ มีสิ่งใดชำรุดเสียหาย และได้จัดการไปแล้วอย่างไร

๔๒.๔ มีสิ่งใดเสื่อมสภาพเร็วกว่าที่ควรจะเป็นหรือไม่

๔๒.๕ การระวังรักษาเป็นไปด้วยดี และถูกต้องหรือไม่

๔๒.๖ มีความสะอาด หรือไม่สะอาดอย่างไร

๔๒.๗ มีสิ่งใดที่ควรดัดแปลงแก้ไขหรือไม่อย่างไร

๔๒.๘ ข้อสังเกตอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

กรณีเป็นเวลาและโอกาส ไม่อำนวยการให้สามารถตรวจได้ครบตามหัวข้อต่าง ๆ ให้ผู้มีหน้าที่ตรวจพิจารณาทำการตรวจเฉพาะข้อที่สำคัญ และเห็นว่าจำเป็น หรืออาจทำการตรวจอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนดก็ได้

ข้อ ๔๓ การปฏิบัติของผู้รับตรวจ มีดังนี้

๔๓.๑ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับตรวจ จะต้องให้ความสะดวกในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจตามผู้ตรวจร้องขอ

๔๓.๒ ผู้มีหน้าที่โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรับตรวจ จะต้องอยู่ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ตรวจ และชี้แจงในสิ่งที่ผู้ตรวจต้องการทราบ ตลอดเวลาทำการตรวจ

๔๓.๓ ถ้าผู้ตรวจมียศ หรืออาวุโสสูงกว่าผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับตรวจ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้นจะต้องร่วมรับตรวจด้วย เว้นแต่หากมีเหตุจำเป็น ให้มอบหมายผู้ที่พิจารณาแล้วเห็นสมควรเป็นผู้แทนในการร่วมรับตรวจ

หมวด ๘

การทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธ

ข้อ ๔๔ เพื่อให้เครื่องสรรพาวุธมีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธตามระยะเวลาอันสมควร การทดสอบทดลองนี้ อาจจะเป็นการยิง หรือเพียงแต่ทดสอบทดลองอาการบางส่วน ทั้งนี้ แล้วแต่ชนิดของเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ โดยกรมสรรพาวุธทหารเรือมีหน้าที่ตรวจสอบ ทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธในกรณีดังต่อไปนี้

๔๔.๑ สิ่งที่ได้มาใหม่ หรือติดตั้งชิ้นใหม่ ซึ่งเห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการทดสอบทดลองเพื่อความมั่นใจในความเรียบร้อยของเครื่องสรรพาวุธ และเพื่อความรู้ของเจ้าหน้าที่

๔๔.๒ สิ่งที่มีอยู่ในคลัง ซึ่งเห็นว่าจำเป็นจะต้องทำการทดสอบทดลอง เพื่อตรวจสอบสภาพเนื่องจากเก็บไว้ในคลังเป็นเวลานาน หรือเพื่อจะทำการปรับปรุงแก้ไขใหม่

๔๔.๓ สิ่งที่ทำขึ้นเอง หรือได้ปรับปรุงแก้ไขชิ้นใหม่แล้ว

๔๔.๔ สิ่งที่จะต้องตรวจสอบ ทดสอบทดลองเป็นประจำตามกำหนดเวลา หรือเตรียมพร้อมที่จะใช้งาน

๔๔.๕ สิ่งที่ย้ายไปตามหน่วยต่าง ๆ ซึ่งเห็นว่าเป็นเวลาอันสมควรจะทำการตรวจสอบทดสอบทดลอง

ข้อ ๔๕ หน่วยต่าง ๆ ที่มีเครื่องสรรพาวุธในครอบครอง มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบ ทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธในกรณีดังต่อไปนี้

๔๕.๑ สิ่งที่ได้เปิกมาใหม่ หรือซ่อมชิ้นใหม่ ซึ่งเห็นว่าจำเป็นต้องทำการตรวจสอบทดสอบทดลอง เพื่อความมั่นใจในความเรียบร้อยของเครื่องสรรพาวุธ และเพื่อความรู้ของเจ้าหน้าที่

๔๕.๒ สิ่งที่จะต้องตรวจสอบ ทดสอบทดลอง เป็นประจำตามกำหนดเวลาในสมุดคู่มือคำแนะนำ เพื่อให้พร้อมที่จะใช้งาน

ข้อ ๔๖ การยิงทดลอง เป็นการยิงด้วยเครื่องยิงต่าง ๆ เช่น การยิงด้วยลำกล้องทดสอบ การยิงปืน การยิงตอร์ปิโด การยิงลูกระเบิดเล็ก การยิงอาวุธปล่อยนำวิถี การยิงจรวด และการยิงเป้าลวง เป็นต้น ซึ่งการขออนุญาตยิงทดลอง มีดังนี้

๔๖.๑ กรมสรรพาวุธทหารเรือ มีหน้าที่ตรวจสอบ ทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธที่มี อยู่ในคลังของกรมสรรพาวุธทหารเรือ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากกองทัพเรือ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความประสงค์จะยิง ทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธที่ได้จ่ายไปประจำตามหน่วยต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุมัติจากกองทัพเรือ

๔๖.๒ หน่วยต่าง ๆ ซึ่งมีความประสงค์จะทำการยิงทดลองเครื่องสรรพาวุธ ให้เสนอ รายงานตามลำดับชั้นถึงกองทัพเรือเพื่อขออนุมัติ

ข้อ ๔๗ เมื่อกรมสรรพาวุธทหารเรือ หรือหน่วยที่จะทำการทดสอบทดลองเครื่องสรรพาวุธ พิจารณาแล้วเห็นว่า การทดสอบทดลองนั้น ๆ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยอื่น ก็ให้รายงานกองทัพเรือทราบ เพื่อที่กองทัพเรือจะได้กำหนดให้หน่วยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยที่จะต้องใช้อาวุธนั้น ๆ ไปดูการทดสอบ ทดลองด้วย และถ้าหน่วยที่จะทำการทดสอบทดลอง ยังไม่มั่นใจว่าการทดสอบทดลองนั้นจะเรียบร้อยปลอดภัย ก็ให้ขอเจ้าหน้าที่จากกรมสรรพาวุธทหารเรือ เพื่อคอยทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำในการทดสอบทดลองนั้น ๆ

ข้อ ๔๘ ทุกครั้งที่มีการทดสอบทดลอง ให้ทำการบันทึกผลของการทดสอบทดลองไว้เป็น หลักฐาน และเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา หรือสำหรับผู้ที่มารับหน้าที่ใหม่จะได้ทราบความเป็นไปของอาวุธนั้น

ข้อ ๔๙ การทดสอบทดลองใดก็ตามที่ต้องขออนุมัติจากกองทัพเรือ เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ ทดลองนั้นแล้ว ให้รายงานผลการทดสอบทดลองให้กองทัพเรือทราบทุกครั้ง และให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ รวบรวมเก็บรักษารายงานผลการทดสอบทดลองไว้

หมวด ๙

การสูญหาย เสียหาย ชัดข้อง และเสื่อมคุณภาพ

ข้อ ๕๐ การสูญหาย มีดังนี้

๕๐.๑ กรณีสรรพาวุธ หรือส่วนประกอบสรรพาวุธที่สำคัญสูญหาย ให้ปฏิบัติตาม ระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการรายงานด่วน และให้รวบรวมหลักฐาน เพื่อแจ้งการสูญหายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ท้องที่ พร้อมกับลักษณะสิ่งของที่สูญหาย ค่าชี้แจงในเรื่องอันตราย ตลอดจนวิธีป้องกันอันตราย ในการนำมา ซึ่งอาวุธนั้น ๆ เมื่อพบเห็น

๕๐.๒ กรณีอุปกรณ์สรรพาวุธ หรือยุทธโปกรณ์สูญหาย ให้รายงานการสูญหายนั้น ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงกองทัพเรือ และให้รวบรวมหลักฐาน เพื่อแจ้งการสูญหายต่อเจ้าหน้าที่ ตำรวจท้องที่

ข้อ ๕๑ การเสียหาย มีดังนี้

๕๑.๑ กรณีสรรพาวุธ หรือส่วนประกอบสรรพาวุธที่สำคัญเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ปฏิบัติตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการรายงานด่วน และแจ้งกรมสรรพาวุธทหารเรือ พร้อมทั้งนำส่ง สิ่งชำรุดเสียหายนั้นเพื่อดำเนินการซ่อมทำต่อไป

๕๑.๒ กรณีอุปกรณ์สรรพาวุธ หรือยุทธโปกรณ์ เสียหายอย่างร้ายแรง ให้รายงาน การเสียหายนั้นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงกองทัพเรือ เพื่อนำส่งสิ่งชำรุดเสียหายนั้นให้กับ

กรมสรรพาวุธทหารเรือดำเนินการซ่อมทำต่อไป เว้นแต่เป็นการเสียหายของอุปกรณ์สรรพาวุธ หรือยุทธโศปกรณ์ที่ไม่สำคัญ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ และแจ้งกรมสรรพาวุธทหารเรือ พร้อมทั้งนำส่งสิ่งที่ชำรุดเสียหายนั้นเพื่อดำเนินการซ่อมทำต่อไป

๕๑.๓ เครื่องสรรพาวุธทั้งที่สำคัญ และไม่สำคัญ เมื่อเกิดการเสียหายเล็กน้อยหากสามารถดำเนินการซ่อมทำเองได้ โดยสิ่งนั้นจะไม่เสื่อมคุณภาพไปจากเดิมก็ให้ซ่อมทำเสียเอง เว้นแต่เป็นสิ่งจำเป็น หรือเป็นสิ่งที่ไม่สมควรดำเนินการซ่อมเอง ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ เพื่อนำส่งกรมสรรพาวุธทหารเรือดำเนินการซ่อมทำต่อไป

ข้อ ๕๒ เมื่อเครื่องสรรพาวุธเกิดการขัดข้อง และมั่นใจว่าจะสามารถแก้ไขได้ โดยไม่ทำให้เกิดการเสียหายขึ้น ก็ให้จัดการแก้ไขเสียเอง เว้นแต่ไม่สามารถจัดการแก้ไขเองได้ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ และแจ้งกรมสรรพาวุธทหารเรือ พร้อมทั้งนำส่งสิ่งที่ขัดข้องนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

ข้อ ๕๓ เครื่องสรรพาวุธที่เสื่อมสภาพ หรือเริ่มมีการเสื่อมสภาพ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงกองทัพเรือ เพื่อพิจารณาว่าควรจะจัดการเบิกเปลี่ยนใหม่หรือไม่อย่างไร สำหรับสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย เมื่อรายงานแล้วให้รีบแจ้งกรมสรรพาวุธทหารเรือ พร้อมทั้งนำส่งเครื่องสรรพาวุธนั้นโดยเร็วที่สุด เว้นแต่มีความจำเป็นต้องจัดการทำลายโดยเร็ว เช่น ทิ้งน้ำ เป็นต้น ก็ให้กระทำก่อนได้ แล้วจึงรายงานในภายหลัง ทั้งนี้การทำลายเครื่องสรรพาวุธที่เสื่อมสภาพปกติแล้วให้เป็นหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๕๓.๑ เครื่องสรรพาวุธที่ไม่มีวัตถุระเบิดประกอบอยู่ให้ทำลาย ดังนี้

๕๓.๑.๑ แปรสภาพด้วยการแยกชิ้นส่วน โดยที่ไม่มีสภาพของเครื่องสรรพาวุธเดิมเหลืออยู่ เพื่อนำชิ้นส่วนที่ยังสามารถใช้ในราชการได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๕๓.๑.๒ ทำลายจนไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การเผา การผ่านความร้อน การทุบ การบด หรือการย่อยสลาย

กรณีที่ไม่สามารถแปรสภาพ หรือทำลายได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้ากรมสรรพาวุธทหารเรือ ที่จะดำเนินการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

๕๓.๒ เครื่องสรรพาวุธที่มีวัตถุระเบิดประกอบอยู่ให้ทำลายโดยผู้ปฏิบัติงานทำลายวัตถุระเบิดเป็นประจำที่ได้รับการแต่งตั้งจากกองทัพเรือ หรือผู้ที่กรมสรรพาวุธทหารเรือมีคำสั่งให้ทำลายวัตถุระเบิดเป็นครั้งคราว ซึ่งมีวิธีทำลายสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

๕๓.๒.๑ ทำลายด้วยการเผา ได้แก่ ดินดำ ดินควันน้อย ดินขับจรวด ดินขับลูกปืน ดินสองวิถี ไพโรเทคนิค สารให้ควัน สารให้เพลิง สารเคมี ลูกปืนเล็ก ไพโรเมอร์ พลูสัณญาณ หมอกเทียม ไฟโซลัม ลูกปืนเคมี วัตถุระเบิดแรงสูง เป็นต้น

๕๓.๒.๒ ทำลายด้วยการระเบิด ได้แก่ วัตถุระเบิดขนาดเล็ก ลูกระเบิดขว้าง ลูกระเบิดยิง ลูกปืนใหญ่ ลูกระเบิดยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิด ลูกระเบิดอากาศ ทุ่นระเบิดบก ทุ่นระเบิดใต้น้ำ หัวรบของจรวด หัวรบของอาวุธปล่อยนำวิถี เป็นต้น

กรณีที่ไม่ทำลายด้วยการเผา หรือด้วยการระเบิด ให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้ากรมสรรพาวุธทหารเรือ ที่จะดำเนินการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๕๔ การวินิจฉัยว่าเครื่องสรรพาวุธใดเป็นสิ่งสำคัญ ให้พิจารณาโดยใช้หลักการดังต่อไปนี้

๕๔.๑ ประโยชน์ และหน้าที่ของสิ่งนั้น ว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด และเมื่อเกิดการสูญหายแล้ว จะทำให้สมรรถภาพลดลงมากน้อยเพียงใด

๕๔.๒ เป็นสิ่งที่มีมูลค่าสูงเพียงใด

๕๔.๓ เป็นสิ่งที่ทางราชการผลิตขึ้นได้เองหรือไม่

กรณีไม่สามารถจะวินิจฉัยได้ว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญหรือไม่ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ ๕๕ เมื่อเครื่องสรรพาวุธสูญหาย หรือเสียหาย จะด้วยเจตนา ด้วยความประมาทเลินเล่อ หรือได้กระทำผิดวิธีการขั้นตอนของอาวุธนั้น ผู้กระทำผิดจะต้องถูกลงโทษ ลงทัณฑ์ หรือชดใช้เงินตามมูลค่าของสิ่งนั้น โดยกรมสรรพาวุธทหารเรือจะเป็นผู้กำหนด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้การลงโทษ ลงทัณฑ์ หรือการชดใช้ต้องเป็นไปตามความหนักเบาแห่งความผิดที่กระทำ และตามสภาพจริงของสิ่งของที่เป็นอย่างนั้น

หมวด ๑๐ คลังสรรพาวุธ

ข้อ ๕๖ คลังสรรพาวุธบนบก และคลังสรรพาวุธในเรือ แบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๕๖.๑ ประเภทที่ ๑ เป็นคลังที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษ ใช้สำหรับเก็บวัตถุระเบิด หรือวัตถุเคมีทางทหารที่ใช้เป็นอาวุธโดยเฉพาะ

๕๖.๒ ประเภทที่ ๒ เป็นคลังที่ใช้สำหรับเก็บสรรพาวุธที่มีวัตถุระเบิด หรือวัตถุเคมีทางทหารประกอบอยู่ด้วย เช่น คลังลูกปืน คลังตอร์ปิโด คลังทุ่นระเบิด คลังอาวุธปล่อยนำวิถี คลังจรวด คลังเป้าลวง เป็นต้น

๕๖.๓ ประเภทที่ ๓ เป็นคลังที่ใช้สำหรับเก็บสรรพาวุธที่ไม่มีวัตถุระเบิด หรือวัตถุเคมีทางทหารประกอบอยู่ด้วย เช่น คลังปืนใหญ่ คลังปืนเล็ก เป็นต้น

ข้อ ๕๗ สถานที่ตั้งคลังสรรพาวุธ มีดังนี้

๕๗.๑ คลังสรรพาวุธบนบก ควรสร้างอยู่ในตำบลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

๕๗.๑.๑ มีต้นไม้ปกคลุมหลังแนวเนินดินออกไป และลมพัดผ่านได้สะดวก เพื่อให้ได้รับความร่มเย็นจากเงาต้นไม้ และถ้ามีการระเบิดขึ้น ต้นไม้เหล่านี้จะสามารถช่วยกำบังสะเก็ดระเบิดได้

๕๗.๑.๒ เป็นพื้นที่สูงน้ำท่วมไม่ถึง ซึ่งควรตั้งอยู่ห่างไกลจากที่มีผู้คนละออง และไอน้ำเค็ม

๕๗.๑.๓ สะดวกในการลำเลียงขนส่ง

๕๗.๑.๔ ห่างจากแหล่งชุมชน เช่น สถานที่ทำงาน บ้านพัก โรงงานที่มีปล่องไฟ โดยระยะห่างจากสถานที่เหล่านี้ ให้เป็นไปตามสมุดคู่มือและคำแนะนำว่าด้วย การเก็บรักษาวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหาร

๕๗.๑.๕ ในแต่ละคลังต้องมีระยะห่างระหว่างกันตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหาร เพื่อป้องกันการระเบิดจากคลังหนึ่งคลังใด ซึ่งอาจทำให้คลังที่อยู่ใกล้กันเกิดการระเบิดขึ้นด้วย

๕๗.๑.๖ บริเวณรอบคลังต้องเป็นพื้นที่โล่งเตียน มีรัศมีโดยรอบไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร สำหรับใช้เป็นแนวกันไฟเพื่อป้องกันการลุกลามของไฟจากภายนอก โดยต้องระวางรักษาอยู่เสมอมิให้วัชพืชเติบโตจนเป็นเหตุให้ไฟลามถึงกันได้

๕๗.๑.๗ บริเวณพื้นที่โล่งเตียน ตามข้อ ๕๗.๑.๖ ให้มีแนวรั้ว ระยะห่างจากคลังไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เพื่อแสดงแนวขอบเขตพื้นที่หมู่คลัง หรือกลุ่มคลัง และป้องกันการลุกลามของไฟ ตลอดจนการบุกรุก

๕๗.๒ คลังสรรพาวุธในเรือ ควรอยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศเย็น และอยู่ใต้ระดับแนวน้ำหรือพื้นที่ซึ่งออกแบบไว้สำหรับเก็บสรรพาวุธนั้น

ข้อ ๕๘ คลังสรรพาวุธบนบก อาจมีรูปร่าง และขนาดของคลังแตกต่างกัน ตามความประสงค์ที่จะเก็บจำนวนสรรพาวุธ ทั้งนี้จำนวนสรรพาวุธที่จะเก็บนั้นต้องไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหาร

ข้อ ๕๙ คลังสรรพาวุธจะต้องมีลักษณะของคลังเป็นไปตามประเภทที่ใช้สำหรับเก็บสรรพาวุธชนิดหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ คือ

๕๙.๑ คลังสรรพาวุธบนบก จะต้องสร้างลักษณะดังนี้

๕๙.๑.๑ คลังสรรพาวุธประเภทที่ ๑ และ ๒ ต้องสร้างด้วยวัสดุที่มีความคงทนติดไฟได้ยาก และไม่ใช้วัสดุที่อาจทำให้เกิดประกายไฟได้โดยง่าย

๕๙.๑.๒ ให้ภายในคลังสรรพาวุธมีอุณหภูมิต่ำกว่าภายนอก และมีความชื้นต่ำ

๕๙.๑.๓ พื้นมีความแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักสรรพาวุธที่เก็บไว้ในคลังได้ สำหรับคลังที่ใช้เก็บสรรพาวุธที่มีน้ำหนักเกิน ๑๐๐ กิโลกรัม ซึ่งอาจมีการเคลื่อนย้ายสรรพาวุธนั้น ควรจัดให้มีเครื่องยกเป็นพิเศษ

๕๙.๑.๔ มีประตูแข็งแรงสามารถปิดได้มิดชิด และมีกุญแจที่มีความมั่นคงแข็งแรงใส่ไว้ให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันฝุ่นผง และการโจรกรรม

๕๙.๑.๕ มีจำนวนและขนาดของช่องระบายอากาศ เพียงพอที่จะระบายอากาศ และทำให้เกิดแสงสว่างภายในคลังตามความเหมาะสม ช่องระบายอากาศนี้จะต้องติดตั้งตะแกรงโลหะที่มีความมั่นคงแข็งแรงไว้สำหรับป้องกันสัตว์เข้าไปภายในคลัง และการโจรกรรม

๕๙.๑.๖ คลังสรรพาวุธประเภทที่ ๒ และ ๓ ควรมีเครื่องพ่นแรงในการลำเลียงผ่านเข้าไปภายในคลัง เพื่อความสะดวกในการลำเลียง และสำหรับคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๒ ให้ใช้รถซึ่งมีล้อภายในการลำเลียงภายในคลัง

๕๙.๑.๗ คลังที่ใช้จัดเก็บเครื่องสรรพาวุธที่มีคุณลักษณะพิเศษ หรือมีมูลค่าสูง หรือมีส่วนประกอบของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น อาวุธปล่อยนำวิถี ตอร์ปิโด พ่นระเบิดอิทธิพล ลูกกระเบิดนำวิถี กล้องตรวจการณ์ อุปกรณ์ดำน้ำ และอื่น ๆ ให้ติดตั้งเครื่องควบคุมอุณหภูมิ และความชื้น หรือปฏิบัติตามคำแนะนำในการบำรุงรักษาเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ

๕๙.๑.๘ มีอุปกรณ์เฝ้าตรวจ และบันทึกภาพ เพื่อรักษาความปลอดภัย

๕๙.๒ คลังสรรพาวุธในเรือ จะต้องสร้างลักษณะดังนี้

๕๙.๒.๑ มีทางเปิดน้ำทะเลสำหรับเข้าท่วมคลัง หรือทางที่จะใช้น้ำจากเครื่องสูบน้ำดับเพลิงเข้าไปภายในคลังได้อย่างรวดเร็วเมื่อจำเป็น และภายในคลังควรมีหัวกระจายน้ำดับเพลิง สำหรับกระจายน้ำไปยังสรรพาวุธได้เมื่อต้องการ

๕๙.๒.๒ มีทางระบายอากาศ โดยอากาศที่ผ่านเข้าคลังควรผ่านระบบทำความสะอาด กรณีสั่งที่มีปากของช่องทางระบายอากาศติดตั้งอยู่บนดาดฟ้า จะต้องติดตั้งให้ปากช่องทางระบายอากาศนั้น อยู่ในจุดที่เหมาะสม เพื่อลดโอกาสที่อากาศร้อนจะเข้าไปภายในคลังได้ และถ้ามีการใช้ท่อระบายอากาศเดี่ยว ร่วมกันหลายคลัง ต้องจัดให้มีลิ้นปิดท่อระบายอากาศเป็นตอน ๆ เพื่อมิให้น้ำ หรืออากาศ จากคลังหนึ่งคลังใด ไหลผ่านท่อระบายอากาศไปยังอีกคลังหนึ่งได้

ข้อ ๖๐ ไฟฟ้าแสงสว่างภายในคลัง มีดังนี้

๖๐.๑ ไฟฟ้าส่องสว่างภายในคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๑ และ ๒ จะต้องมิใช่ไฟ กันระเบิด (Explosive proof lighting) ทำด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานครบถ้วน และควรมีตะแกรงลวด ครอบโคมไฟไว้อีกชั้นหนึ่ง โดยทุกส่วนจะต้องติดอย่างมั่นคงแน่นหนาอยู่กับที่ในตำแหน่งซึ่งหากตกหล่นจะด้วย สาเหตุใดก็ตาม ก็จะไม่หล่นไปกระทบกับวัตถุระเบิดที่เก็บไว้ในคลัง กรณีมีความจำเป็นต้องนำไฟส่องสว่าง แบบเคลื่อนที่ได้เข้าไปใช้งานภายในคลัง ให้ใช้ได้เฉพาะไฟส่องสว่างแบบพิเศษชนิดที่ไม่มีประกายไฟเท่านั้น

๖๐.๒ ไฟแสงสว่างทุกดวงต้องมีสวิทช์ และคลังจะต้องมีเครื่องตัดทางไฟติดตั้งไว้ ด้านนอก โดยสวิทช์และเครื่องตัดทางไฟเหล่านี้ จะต้องมีการครอบ หรืออุปกรณ์ป้องกันการเกิดประกายไฟ ไว้เรียบร้อยเสมอ สำหรับสายไฟฟ้าภายในคลังต้องใช้สายไฟฟ้าที่ได้มาตรฐานเท่านั้น

๖๐.๓ ระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๓ สามารถใช้หลอดไฟ ส่องสว่าง สวิทช์ และเครื่องตัดทางไฟแบบปกติทั่วไปได้ เว้นแต่มีวัตถุไวไฟเก็บไว้ ก็ให้ใช้ระบบไฟฟ้าแบบเดียวกับ ที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๐.๑ และ ๖๐.๒

๖๐.๔ กระแสไฟฟ้าที่ใช้สำหรับแสงสว่างภายในคลังนั้น ควรมีแรงเคลื่อนไฟฟ้าไม่เกินกว่า ค่าที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหาร

ข้อ ๖๑ คลังสรรพาวุธบนบกประเภทที่ ๑ และ ๒ ต้องมีสายล่อฟ้าติดตั้งไว้บนคลัง หรือบนเสา ที่ตั้งไว้ต่างหากแล้วแต่ชนิดของคลัง โดยรูปร่าง ขนาด ความสูง วิธีติดตั้ง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายล่อฟ้า ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร

ข้อ ๖๒ คลังสรรพาวุธบนบกประเภทที่ ๑ และ ๒ ควรมีเนินดินสูงเท่าหลังคาของคลัง หรือสูงกว่า ระดับของแนววัตถุระเบิดซึ่งเก็บไว้ในคลัง เพื่อป้องกันอันตรายจากการระเบิด และมีร่องระบายน้ำอยู่โดยรอบ เพื่อใช้เป็นแนวป้องกันไฟ และป้องกันน้ำท่วมคลัง รวมถึงให้มีหัวรับน้ำดับเพลิง เพื่อใช้ดับเพลิงเมื่อเกิดเหตุไฟไหม้

ข้อ ๖๓ ในคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๑ และ ๒ ต้องมีมาตรวัดอุณหภูมิและความชื้นประจำคลัง และให้มีเครื่องมือดับเพลิง หรืออุปกรณ์ดับเพลิงเตรียมพร้อมที่จะใช้งานได้เสมอ เช่น น้ำยาดับเพลิงทางเคมี ถังตักน้ำ ท่อทางจ่ายน้ำดับเพลิง และอื่น ๆ โดยกรมสรรพาวุธทหารเรือ มีหน้าที่จัดหามาตรวัดอุณหภูมิและความชื้นสำหรับแจกจ่ายให้เพียงพอกับความต้องการใช้ในคลัง กับทั้งแนะนำเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้งาน และการระวังรักษาเครื่องเหล่านี้ด้วย

ข้อ ๖๔ เมื่อไม่มีการปฏิบัติงานภายในคลัง ต้องใส่กุญแจล็อกประตูคลังสรรพาวุธให้มั่นคงทุกบาน พร้อมทั้งตีตราไว้เสมอ โดยให้เฉพาะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการระวังรักษาสรรพาวุธในคลังนั้น ๆ เป็นผู้ไขกุญแจ และทำลายตราได้เท่านั้น กรณีมีความจำเป็นต้องเปิดคลังสรรพาวุธนอกเวลาราชการ จะต้องได้รับอนุญาตจาก ผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้น ๆ

กุญแจคลังสรรพาวุธ และกุญแจคลังเก็บสรรพาวุธในคลังของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้หัวหน้า หน่วยขึ้นตรงกรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้มีหน้าที่เก็บรักษา สำหรับคลังสรรพาวุธของหน่วยอื่น ๆ ให้ผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะสำหรับอาวุธนั้น ๆ เป็นผู้มีหน้าที่เก็บรักษา

ข้อ ๖๕ ให้มีการตรวจคลังตามระยะเวลาอันสมควร เพื่อให้คลังสรรพาวุธอยู่ในสภาพเรียบร้อย อยู่เสมอ มีการตรวจดังนี้

๖๕.๑ คลังอยู่ในสภาพมั่นคง และไม่รั่ว

๖๕.๒ สายล่อฟ้า ไฟแสงสว่าง สายไฟ สวิตช์ และเครื่องตัดทางไฟ อยู่ในสภาพเรียบร้อย

๖๕.๓ เนินดินมีความสูงตามที่กำหนดไว้ ร่องระบายน้ำไม่มีสิ่งกีดขวาง

๖๕.๔ จุดรับน้ำดับเพลิงพร้อมจ่ายน้ำได้ตลอดเวลา

๖๕.๕ อุปกรณ์เผ่าตรวจและบันทึกภาพ อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมใช้งาน

กรณีคลังสรรพาวุธชำรุดจำเป็นต้องจัดการซ่อมแซมทันที หากปรากฏว่าเป็นการซ่อมแซมใหญ่ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ พิจารณาว่าจำเป็นต้องย้ายสรรพาวุธชนิดใดหรือไม่อย่างไร

ข้อ ๖๖ การจดอุณหภูมิและความชื้น มีดังนี้

๖๖.๑ การจดอุณหภูมิและความชื้นในคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๑ และ ๒ จะต้องปฏิบัติ ตามเวลาที่กำหนดไว้ คือ

๖๖.๑.๑ คลังสรรพาวุธบนบก

๖๖.๑.๑.๑ เมื่อไม่มีระบบควบคุมอุณหภูมิ ให้จดวันละ ๓ ครั้ง ในเวลา ๐๙๐๐ ๑๒๐๐ และ ๑๕๐๐ สำหรับการจดบันทึกอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด ให้จดบันทึกทุกวันในเวลา ๑๕๐๐

๖๖.๑.๑.๒ เมื่อมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ให้จดวันละ ๒ ครั้ง ในเวลา ๐๙๐๐ และ ๑๕๐๐ สำหรับการจดบันทึกอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด ให้จดบันทึกทุกวันในเวลา ๑๕๐๐

๖๖.๑.๒ คลังสรรพาวุธในเรือ ให้จดวันละ ๒ ครั้ง ในเวลา ๑๒๐๐ และ ๑๘๐๐ โดยในเวลา ๑๒๐๐ ให้จดบันทึกอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดอุณหภูมิประจำคลังไว้ด้วย ส่วนการจดอุณหภูมิและความชื้นของอากาศภายนอกคลังนั้น ให้จดบันทึกจากเครื่องวัดอุณหภูมิและความชื้นที่สะพานเดินเรือ

๖๖.๑.๓ วันใดที่มีอากาศร้อนอบอ้าวผิดปกติ หากเห็นสมควรให้จดบันทึกเวลา ถึงขึ้นกว่าเวลาที่กำหนดไว้ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการได้

๖๖.๒ ถ้ามีเหตุการณ์สมควร ก็ให้บันทึกไว้ในช่องหมายเหตุด้วย เช่น ตั้งแต่เวลาใด ถึงเวลาใดได้เปิดคลังเพื่อการใด เป็นต้น โดยบันทึกรายละเอียดที่ได้กระทำไปโดยย่อทุกครั้ง

๖๖.๓ การจดอุณหภูมิและความชื้น รวมถึงข้อความใด ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้ในสมุด ให้เจ้าหน้าที่ผู้จดบันทึกลงชื่อกำกับไว้ด้วยทุกครั้ง

๖๖.๔ สมุดจดบันทึกอุณหภูมิและความชื้น ให้ใช้ตามแบบที่กรมสรรพาวุธทหารเรือ กำหนด โดยรับไปพร้อมกับการรับสรรพาวุธ และส่งคืนกรมสรรพาวุธทหารเรือ เมื่อนำส่งคืนสรรพาวุธนั้น ๆ

๖๖.๕ หน่วยต่าง ๆ จะต้องส่งสำเนารายการจดอุณหภูมิและความชื้นในคลังต่าง ๆ พร้อมทั้งรายการสรรพาวุธในคลังนั้น ตามแบบฟอร์มที่กรมสรรพาวุธทหารเรือแจกจ่ายให้ไป ถึงกรมสรรพาวุธทหารเรือทุกเดือน เพื่อรวบรวมเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๖๗ เพื่อให้อุณหภูมิและความชื้นภายในคลังสรรพาวุธประเภทที่ ๑ และ ๒ มีค่าต่ำสุดเท่าที่จะทำได้ จึงต้องมีการระบายอากาศนั้นอย่างเหมาะสมตามสมควร โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อุณหภูมิหรือความชื้นภายใน และภายนอกคลัง ที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร เว้นแต่เมื่อเกิดพายุฟ้าคะนอง ห้ามมิให้เปิดคลังเพื่อระบายอากาศเป็นอันขาด

ข้อ ๖๘ กรมสรรพาวุธทหารเรือต้องสร้างคลังสำหรับเก็บสรรพาวุธให้เพียงพอแก่สรรพาวุธที่มีอยู่ และแยกเก็บสรรพาวุธเหล่านั้นไว้ ให้เป็นระเบียบตามประเภทเท่าที่จะทำได้ หากคลังเก็บไม่เพียงพอ และต้องการฝากเก็บไว้ในคลังอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ในการปกครองของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้เสนอกองทัพเรือเพื่อขออนุมัติ โดยสามารถนำไปฝากได้ภายหลังจากที่กองทัพเรืออนุมัติเรียบร้อยแล้ว

สำหรับหน่วยรับฝากสรรพาวุธ มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเช่นเดียวกับกรมสรรพาวุธทหารเรือ และจะจ่ายสรรพาวุธเหล่านั้นได้ ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจากกรมสรรพาวุธทหารเรือเท่านั้น ทั้งนี้หากการเก็บรักษาเกินขีดความสามารถที่จะปฏิบัติได้ด้วยความเรียบร้อย หรือตรวจพบสรรพาวุธที่เก็บรักษาเกิดข้อบกพร่อง ก็ให้รีบแจ้งขอความช่วยเหลือไปยังเจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือทันที

ข้อ ๖๙ ห้ามผู้ที่ไม่มีความรู้หรือราชการเกี่ยวข้อง เข้าไปในคลังสรรพาวุธเป็นอันขาด เว้นแต่ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้น ๆ หรือบุคคลอื่นซึ่งได้รับอนุญาตจากกองทัพเรือ

หมวด ๑๑

การชำระเครื่องสรรพาวุธ และการเก็บระวางรักษาเครื่องสรรพาวุธโดยทั่วไป

ข้อ ๗๐ การชำระเครื่องสรรพาวุธ แบ่งเป็น ๓ แบบ ดังนี้

๗๐.๑ ชำระธรรมดา เป็นการทำความสะอาดส่วนภายนอกของเครื่องสรรพาวุธให้มีความสะอาด และมีน้ำมันชโลมตามสมควร

๗๐.๒ ชำระภายใน เป็นการทำความสะอาดส่วนภายในของเครื่องสรรพาวุธ ซึ่งสามารถถอดออกมาตรวจสอบสภาพ และทำความสะอาดได้โดยสะดวก

๗๐.๓ ชำระใหญ่ เป็นการทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ โดยต้องถอดออกมาเป็นการใหญ่ และเพื่อตรวจสอบสภาพในคราวเดียวกันตามความจำเป็น หรือตามคำแนะนำในสมุดคู่มือของเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ซึ่งจะต้องมีนายทหารสัญญาบัตร หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ในเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ควบคุมโดยใกล้ชิด

ข้อ ๗๑ วัสดุสำหรับชำระเครื่องสรรพาวุธ จะใช้อย่างใด ในโอกาสใด ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือหรือคำแนะนำสำหรับเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ซึ่งวัสดุที่ใช้อาจเปลี่ยนแปลง หรือไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือได้ตามแต่สถานการณ์ และเหตุผลความจำเป็น ทั้งนี้ต้องเป็นวัสดุชนิดอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมสรรพาวุธทหารเรือเท่านั้น

ข้อ ๗๒ น้ำมันสำหรับชำระเครื่องสรรพาวุธ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือหรือคำแนะนำสำหรับเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ โดยกรมสรรพาวุธทหารเรือจะต้องจดยรายการต่าง ๆ ของน้ำมันที่ใช้ในการชำระไว้เป็นหลักฐานว่าเป็นชนิดใด และให้ใช้รายการนั้น ๆ เป็นเกณฑ์สำหรับในการจัดหาน้ำมันไว้ใช้ในราชการต่อไป

ข้อ ๗๓ ข้อควรระวัง และการปฏิบัติทั่วไป ในการชำระ มีดังนี้

๗๓.๑ วัสดุที่ใช้ในการชำระต้องสะอาดไม่มีฝุ่นผงปะปนอยู่

๗๓.๒ หากพบว่าส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นสนิม ให้ใช้น้ำยากำจัดสนิมแล้วขัดออกด้วยผ้าหรือแปรงขนอ่อน โดยการทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของเครื่องสรรพาวุธ ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือหรือคำแนะนำของอาวุธนั้น ๆ และห้ามขัดขีดพื้นผิวเครื่องสรรพาวุธที่เคลือบสารเคลือบโลหะด้วยกระดาษทราย หรือโลหะแข็งเป็นอันขาด

๗๓.๓ การถอดประกอบเครื่องสรรพาวุธ บางครั้งต้องใช้วิธีตอกช่วยจึงจะถอดออกหรือประกอบเข้าที่ได้ ซึ่งในการตอกนี้ห้ามใช้วัสดุอย่างอื่นนอกจากไม้ ค้อนตะกั่ว ทองแดง หรือสิ่งที่หุ้มด้วยหนัง และให้ใช้ทองเหลือง หรือเหล็กสัง ซึ่งเป็นเครื่องมือในการถอดประกอบสำหรับอาวุธนั้น ๆ โดยเฉพาะ

๗๓.๔ ส่วนประกอบของเครื่องสรรพาวุธที่ถอดออกชำระล้าง ให้วางบนผ้าสะอาดหรือวางในภาชนะสำหรับใช้ชำระเครื่องสรรพาวุธนั้นโดยเฉพาะ เนื่องจากอาจทำให้เกิดการชำรุดสึกหรอ หรือเป็นรอยได้ และห้ามวางบนผ้าที่เปียกชื้น หรือมีผงฝุ่น กรวด ทราย เป็นต้น

๗๓.๕ ภายหลังกการชำระให้ชโลมน้ำมันในแต่ละส่วน ดังนี้

๗๓.๕.๑ ส่วนที่เป็นโลหะซึ่งอาจเกิดสนิมได้ง่าย และไม่มีโอกาสได้ทำความสะอาดบ่อยนัก เช่น สรรพาวุธที่เก็บไว้ในคลัง ควรชโลมน้ำมันให้หนา หรือชโลมด้วยวัสดุพิเศษที่กันสนิม

๗๓.๕.๒ ส่วนที่เป็นโลหะซึ่งอาจเกิดสนิมได้ง่าย แต่จำเป็นต้องใช้เพื่อการฝึกบ่อยครั้ง ควรชโลมน้ำมันให้บาง

๗๓.๕.๓ ส่วนที่เป็นโลหะซึ่งมีการชุบ หรือรมดำ ส่วนที่เป็นทองแดง หรือทองเหลือง ควรชโลมน้ำมันแต่เพียงผิวให้บางมาก

๗๓.๕.๔ ส่วนที่เป็นไม้ หนัง อีโบนิต (Ebonite) หรือที่ทาสีไว้ ไม่ต้องทาน้ำมันเว้นแต่เป็นหนังที่ไม่ได้ใช้งานบ่อยนัก หรือต้องการให้นิ่มก็ให้ใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงและรักษาเครื่องหนัง

ข้อ ๗๔ การชำระปืน มีดังนี้

๗๔.๑ ชำระธรรมดา ให้เปิดลูกเลื่อนเพื่อเช็ดทำความสะอาดผง และน้ำมันเก่าออกขัดสนิม เช็ดด้านนอก และภายในลำกล้อง ตรวจสอบส่วนต่าง ๆ ให้เรียบร้อย แล้วจึงชโลมน้ำมันพร้อมทั้งหยอดน้ำมัน โดยให้กระทำในโอกาสต่อไปนี้

๗๔.๑.๑ การทำความสะอาดประจำวัน และประจำสัปดาห์ ทั้งนี้จะกระทำทุกอย่าง หรือบางอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

๗๔.๑.๒ ภายหลังกการฝึกที่ไม่มีการยิง ให้เลือกทำเฉพาะส่วนที่สกปรก

๗๔.๒ ชำระภายใน ให้ตรวจสอบส่วนต่าง ๆ ภายนอกให้ทั่ว ถอดบางส่วนซึ่งคาดว่าจะมีสนิมหรือสิ่งที่จะทำให้เกิดสนิมติดค้างอยู่ออก เช่น ถอดเครื่องลูกเลื่อนออกทุกชิ้น ถอดข้อต่อบางแห่งออก เป็นต้น ตรวจสอบส่วนต่าง ๆ เรียบร้อย แล้วประกอบเข้าที่เดิม และปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๗๔.๑ โดยให้กระทำในโอกาสต่อไปนี้

๗๔.๒.๑ ภายหลังกเสร็จสิ้นการยิง ซึ่งจะต้องรีบทำในโอกาสแรก

๗๔.๒.๒ ถูกฝุ่นทราย หรือแก๊สที่เป็นอันตรายแก่โลหะ

๗๔.๒.๓ ในโอกาสที่เห็นสมควร

๗๔.๓ การชำระใหญ่ ให้ถอดส่วนต่าง ๆ ของปืน และเครื่องประกอบปืนออกทุกชิ้นทำความสะอาดแล้วตรวจสอบทดลองส่วนต่าง ๆ ให้เรียบร้อย จากนั้นประกอบเข้าที่เดิม โดยให้กระทำในโอกาสต่อไปนี้

๗๔.๓.๑ สำหรับปืนทุกชนิดที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๐ มิลลิเมตร ให้ชำระใหญ่ปีละครั้ง

๗๔.๓.๒ สำหรับปืนที่มีขนาดตั้งแต่ ๒๐ มิลลิเมตร ขึ้นไป ให้ชำระใหญ่ทุก ๓ ปีครั้ง โดยต้องแจ้งไปยังกรมสรรพาวุธทหารเรือเพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่มากำกับ และควบคุมการชำระใหญ่

ทั้งนี้อาจทำการชำระเร็วกว่าที่กำหนดได้เมื่อเห็นสมควรหรือจำเป็น หรืออาจล่าช้ากว่าที่กำหนดได้เมื่อเห็นว่ายังไม่จำเป็น

ข้อ ๗๕ การชำระตอร์ปิโด มีดังนี้

๗๕.๑ ชำระธรรมดา ให้ทำความสะอาดภายนอก เช็ดฝุ่นผง ตรวจสอบภายนอกเท่าที่สามารถจะกระทำได้ โดยให้กระทำในโอกาสต่อไปนี้

๗๕.๑.๑ เมื่อรับตอร์ปิโดจากคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือ ก่อนจะเก็บไว้ภายในเรือ ให้ทำความสะอาดภายนอกตอร์ปิโดให้เรียบร้อยก่อนเก็บในคลัง หรือบรรจุเข้าท่อ

๗๕.๑.๒ เมื่อเก็บตอร์ปิโดไว้ในท่อเป็นเวลานาน ให้ชำระทุกสัปดาห์ทั้งลูกตอร์ปิโด และท่อตอร์ปิโด

๗๕.๑.๓ ถูกคลื่นลมแรงระหว่างเดินทาง ให้ชำระตอร์ปิโด และท่อตอร์ปิโด ในโอกาสแรกเมื่อจอดเรือ

๗๕.๒ ชำระภายใน ให้ทำความสะอาดภายในเท่าที่จะทำได้ โดยให้กระทำในโอกาสดังต่อไปนี้

๗๕.๒.๑ เมื่อส่งตอร์ปิโดคืนคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกโดยไม่ได้ปฏิบัติการจริง ให้ทำความสะอาด และทดสอบทดลองในโอกาสแรก

๗๕.๒.๒ เมื่อตอร์ปิโดเตรียมพร้อมในท่อได้น้ำ และเปิดน้ำเข้าท่อแล้ว ให้ชำระ ในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้

๗๕.๓ ชำระใหญ่ ให้ทำความสะอาดหมดทุกชิ้นโดยตลอดเท่าที่จะถอดออกมาได้ โดยปฏิบัติตามสมุดคู่มือ และคำแนะนำตามชนิดของตอร์ปิโดนั้น ๆ โดยเฉพาะ ทั้งนี้ต้องกระทำอย่างดีเสมอ โดยจะละเว้นเสียมิได้ และให้กระทำในโอกาสดังต่อไปนี้

๗๕.๓.๑ เมื่อทำการยิงตอร์ปิโดลูกฝึกแล้วทุกครั้ง

๗๕.๓.๒ ตอร์ปิโดที่เก็บแบบแยกส่วนอยู่ในคลัง และจะเปลี่ยนฐานะเป็นตอร์ปิโด

ประจำการ

๗๕.๓.๓ ตอร์ปิโดประจำการให้ชำระใหญ่ปีละครั้ง

สำหรับการชำระท่อตอร์ปิโดนั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการชำระปืน ตามข้อ ๗๔ โดยอนุโลม

ข้อ ๗๖ การชำระทุ่นระเบิด มีดังนี้

๗๖.๑ ชำระธรรมดา เป็นการทำความสะอาดภายนอกด้วยการเช็ดน้ำมันเก่า ขัดสนิม ตัดมสี และตรวจส่วนต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติต้องกระทำเสมอ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นก็อาจละเว้นได้บางอย่าง หรือ ละเว้นอย่างหนึ่งอย่างใดตามสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เมื่อเรียบร้อยแล้วให้ชโลมน้ำมันแต่พอสมควร โดยให้กระทำในโอกาสดังต่อไปนี้

๗๖.๑.๑ การทำความสะอาดประจำวัน

๗๖.๑.๒ ภายหลังเสร็จสิ้นจากการฝึกหัดทุกครั้ง

๗๖.๑.๓ ภายหลังเสร็จสิ้นจากการลำเลียง

๗๖.๒ ชำระภายใน เป็นการชำระภายในตัวทุ่นระเบิด โดยเปิดฝาทุ่นระเบิด ถอดส่วนประกอบใหญ่บางส่วนออกตรวจสอบ จัดการทำความสะอาดภายใน เช็ดผง ตรวจสอบ ทาน้ำมัน และ ตัดมสี เมื่อเรียบร้อยแล้วให้ปิดฝาทุ่นระเบิด พร้อมทั้งประกอบส่วนที่ถอดออกนั้นทันที การชำระภายใน ของทุ่นระเบิดเป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำ เพราะถ้าหากละเลยจะทำให้เกิดผลเสียหาย ฉะนั้นเมื่อถึงกำหนดเวลา หรือมีเหตุการณ์ตามที่กำหนดไว้ จะละเลยเพิกเฉยไม่กระทำไม่ได้ โดยให้กระทำในโอกาสดังต่อไปนี้

- ๗๖.๒.๑ ทำเป็นประจำทุก ๔ เดือน
- ๗๖.๒.๒ เมื่อตรวจดินระเบิดตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือ และ
คำแนะนำ
- ๗๖.๒.๓ เมื่อส่งทุ่นระเบิดคืนคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือภายหลังเสร็จสิ้น
การฝึกโดยไม่ได้ปฏิบัติการจริง
- ๗๖.๒.๔ ภายหลังจากการลำเลียงที่มีฝนตก คลื่นลมแรง น้ำสาตกระเซ็นเปียก
- ๗๖.๒.๕ ในโอกาสที่เห็นสมควร
- ๗๖.๓ ชำระใหญ่ เป็นการชำระธรรมดา และชำระภายใน รวมถึงการถอดส่วนต่าง ๆ
เพื่อตรวจสอบ และทดสอบทดลอง ทั้งนี้ต้องกระทำอย่างดีเสมอ โดยจะละเว้นเสียมิได้ และให้กระทำในโอกาส
ดังต่อไปนี้
- ๗๖.๓.๑ การทำความสะอาดประจำปี
- ๗๖.๓.๒ เมื่อส่งทุ่นระเบิดคืนคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือภายหลังเสร็จสิ้น
การฝึกโดยปฏิบัติการจริง
- ๗๖.๓.๓ เมื่อถึงเวลากำหนดจะต้องตรวจสอบ ทดสอบทดลองส่วนต่าง ๆ ทั่วไป
- ๗๖.๓.๔ ภายหลังจากการลำเลียงที่มีฝนตก คลื่นลมแรง น้ำสาตกระเซ็นเปียก
และถูกกระทบกระเทือนบ่อย ๆ เป็นเวลานาน
- ๗๖.๓.๕ ในโอกาสที่เห็นสมควร
- การชำระทุ่นระเบิด นอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๗๖.๑ แล้ว ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือ และ
คำแนะนำของทุ่นระเบิดชนิดนั้น ๆ โดยเฉพาะ
- ข้อ ๗๗ การชำระลูกระเบิดเล็ก และอาวุธอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน มีดังนี้
- ๗๗.๑ การชำระลูกระเบิดเล็ก และอาวุธอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น ลูกจรวด
ปราบเรือดำน้ำ ให้ปฏิบัติตามวิธีการชำระทุ่นระเบิดโดยอนุโลม และตามสมุดคู่มือ และคำแนะนำของอาวุธนั้น ๆ
โดยเฉพาะ
- ๗๗.๒ การชำระบรรดาเครื่องยิง เครื่องทิ้ง และเครื่องปล่อยของอาวุธต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตาม
วิธีการชำระปืนโดยอนุโลม และตามสมุดคู่มือ และคำแนะนำของอาวุธนั้น ๆ โดยเฉพาะ
- ข้อ ๗๘ การเก็บเครื่องสรรพาวุธ มีดังนี้
- ๗๘.๑ เครื่องสรรพาวุธจะต้องเก็บไว้ในที่ซึ่งทำไว้สำหรับเก็บเท่านั้น เมื่อนำออกมาใช้
เสร็จแล้วจะต้องเก็บเข้าที่โดยเร็ว โดยแยกเป็นส่วน ๆ ตามประเภท ชนิด และคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ ห้ามปะปนกัน
ซึ่งจะเก็บไว้ในคลังเดียวกัน หรือคนละคลังก็ได้
- ๗๘.๒ การเก็บเครื่องสรรพาวุธห้ามมิให้วางซ้อนทับกัน เว้นแต่จะมีลักษณะอย่างหนึ่ง
อย่างไร ดังต่อไปนี้
- ๗๘.๒.๑ ใส่หีบห่อ ซึ่งมีความมั่นคงแข็งแรงพอ
- ๗๘.๒.๒ มีลักษณะอ่อนนุ่ม เช่น ผ้า ยาง หนัง เป็นต้น
- ๗๘.๒.๓ มีรูปร่างที่ได้ทำไว้เพื่อให้วางซ้อนทับกันได้โดยไม่เสื่อมหรือเสียสภาพ
- ๗๘.๓ การเก็บ ต้องวางให้มีช่องสำหรับอากาศผ่านได้สะดวก และมีช่องทางให้
เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปทำความสะอาดได้ ห้ามวางซ้อนทับกันจนคูทับ วางสูงเกินไป หรือวางติดฝาผนังห้องคลัง
- ๗๘.๔ ของที่วางนั้น จะต้องวางในลักษณะดังนี้

๗๘.๔.๑ ไม่ให้ล้มหรือกลิ้งไปมาได้

๗๘.๔.๒ อยู่ในที่บังคับเพื่อป้องกันมิให้สิ่งที่อยู่ภายในเคลื่อนที่ได้

๗๘.๔.๓ ให้สามารถสังเกตเห็นลักษณะ หรือเครื่องหมายได้อย่างชัดเจน

๗๘.๕ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบสิ่งของภายในคลัง จะต้องมีย้ายทำด้วยกระดาษแข็ง หรือแผ่นสังกะสี แสดงชื่อและจำนวนของสิ่งของ วางตั้งหรือปิดอยู่บนหมู่สิ่งของนั้น ๆ ซึ่งป้ายนี้จะต้องแสดงจำนวนให้ตรงกับของจริงเสมอ และหากสามารถกระทำได้ ให้มีกระดานแสดงรายการสิ่งของที่เก็บไว้ภายในคลังนั้นด้วย

๗๘.๖ เมื่อหน่วยใดได้รับเครื่องสรรพาวุธมาใหม่ จะต้องดำเนินการดังนี้

๗๘.๖.๑ ตรวจสอบจำนวนให้ถูกต้องแน่นอน

๗๘.๖.๒ ตรวจสอบสภาพอย่างละเอียดถี่ถ้วน

๗๘.๖.๓ ทำการทดสอบทดลองให้ถูกต้องตามรายการ

๗๘.๖.๔ จัดแบ่งฐานะของเครื่องสรรพาวุธให้ถูกต้อง

๗๘.๖.๕ ทำเครื่องหมายต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๗๘.๖.๖ ทำความสะอาดตามวิธีการชำระสรรพาวุธให้เรียบร้อย

๗๘.๖.๗ ขึ้นบัญชีให้เรียบร้อย

ข้อ ๗๙ ข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับเครื่องสรรพาวุธ มีดังนี้

๗๙.๑ เครื่องสรรพาวุธจะต้องเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัย และไม่ทำให้เสื่อมสภาพได้ง่าย

๗๙.๒ จับต้องด้วยความระมัดระวัง และถูกต้องตามวิธีการ อย่าให้กระทบกระเทือนหรือตกหล่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด สิ่งที่ยับยั้งหรือสิ่งที่ยับยั้งได้ง่าย หรือสิ่งที่ยับยั้งได้ง่าย กระจกเลนส์ เป็นต้น

๗๙.๓ สิ่งที่น่าออกมาใช้ เมื่อจะเก็บต้องนับจำนวน และตรวจสภาพให้เรียบร้อย

๗๙.๔ ระวังการกัดกร่อนมิให้มีการแตะต้องเครื่องสรรพาวุธโดยไม่จำเป็น เพื่อป้องกันการชำรุดเสียหาย

๗๙.๕ ทาสีด้วยความระมัดระวัง อย่าทาสีทับป้าย หรือปิดรูซึ่งมีไว้สำหรับหยอดน้ำมัน หรืออัดผลิตภัณฑ์หล่อลื่น เช่น จาระบี (Grease)

๗๙.๖ เครื่องสรรพาวุธสำคัญ มีราคาแพง หรือต้องใช้ความละเอียดประณีตในการถอดประกอบ ถ้ามีความจำเป็นต้องถอดประกอบเพื่อการศึกษา ให้กระทำด้วยความระมัดระวังอย่างที่สุด และห้ามมิให้กระทำบ่อยครั้ง

ข้อ ๘๐ การดูแลรักษาเครื่องสรรพาวุธ มีดังนี้

๘๐.๑ การดูแลรักษามีให้เครื่องสรรพาวุธสกปรก และเป็นสนิมได้นั้น ให้ปฏิบัติตามวิธีการชำระอาวุธนั้น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๘๐.๒ อาวุธและสิ่งอุปกรณ์ที่น่าออกมาใช้ เมื่อเลิกใช้แล้วก่อนจะเก็บเข้าที่ ให้ตรวจความเรียบร้อย และทำความสะอาดด้วยทุกครั้ง

๘๐.๓ หมันตรวจดู หรือช่องตามที่ตั้งต่าง ๆ ที่มีไว้สำหรับหยอดน้ำมัน หรืออัดผลิตภัณฑ์หล่อลื่น เช่น จาระบี (Grease) โดยห้ามปล่อยให้หมดหรือแห้ง

- ๘๐.๔ หมันเซ็ดฝุ่นละอองอยู่เสมอ มิให้ฝุ่นละอองจับเครื่องสรรพาวุธจนสกปรก
- ๘๐.๕ เมื่อมีความสกปรกเกิดขึ้น เช่น เป็นรา เป็นสนิม หรือลอก ให้รีบจัดการทำความสะอาด และซ่อมทำทันที ห้ามปล่อยทิ้งไว้เป็นอันขาด
- ๘๐.๖ ถ้ามีการชำรุดเสียหาย หรือขัดข้องเพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถซ่อมแซมแก้ไขเองได้ ให้ปฏิบัติ ตามข้อ ๕๑.๓ และข้อ ๕๒
- ๘๐.๗ การดัดแปลงให้ผิดเพี้ยนไปจากรูปเดิม ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมสรรพาวุธทหารเรือเสียก่อน จะทำไปโดยพลการไม่ได้
- ๘๐.๘ เครื่องหมาย ตัวเลข หรือตัวอักษร ที่ได้ทำขึ้นไว้ ถ้าปรากฏว่าลอก หรือลบเลือน ต้องรีบจัดการซ่อมทำใหม่ทันที
- ๘๐.๙ ให้ตรวจสอบ ทดสอบทดลอง เพื่อดูผลการทำงานของส่วนต่าง ๆ เป็นครั้งคราว ตามแต่จะมีโอกาส หรือตามกำหนดเวลาที่วางไว้ โดยต้องปรับแต่ง หรือแก้ไข ให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ๘๐.๑๐ สรรพาวุธที่ประกอบด้วยวัตถุระเบิด กรมสรรพาวุธทหารเรือจะต้องถอดวัตถุระเบิดนั้น ออกไปทำการตรวจคุณสมบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ตามประเภท และชนิดของสรรพาวุธนั้น ๆ
- ข้อ ๘๑ การระวังรักษาเครื่องสรรพาวุธทุกชนิด นอกจากจะต้องปฏิบัติตามที่ระเบียบนี้ กำหนดแล้ว ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือ และคำแนะนำสำหรับเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ โดยเคร่งครัดด้วย

หมวด ๑๒

การเก็บระวังรักษาลูกปืน

ข้อ ๘๒ ลูกปืน และส่วนประกอบของลูกปืน ต้องเก็บไว้ในหีบ หรือชั้น ตามแบบและขนาดของทางราชการ การเก็บอาจเก็บแยกหีบกันระหว่างชนิดดินกับกระสุน หรือเก็บรวมกันก็ได้ แล้วแต่ขนาด และชนิดของลูกปืน หีบจะทำให้มีขนาดใหญ่เท่าใดนั้น แล้วแต่ความสะดวกในการใช้การของปืนขนาดนั้น ๆ สำหรับเก็บ ไพรเมอร์ และชนวน ให้เก็บไว้ในหีบหรือที่เก็บซึ่งผนังอากาศได้

การเก็บลูกปืนในคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือ ให้แบ่งเก็บลูกปืนรวมไว้สำหรับจ่ายให้แก่เรือแต่ละลำตามอัตราต่าง ๆ ที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติเวลารับ - จ่าย หรือเก็บตามวิธีการของลูกปืนชนิดนั้น ๆ ที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือ และคำแนะนำ โดยเฉพาะ

ข้อ ๘๓ การระวังรักษาลูกปืน ให้ปฏิบัติดังนี้

๘๓.๑ ลูกปืนแยกบรรจุ ให้อุดด้วยจุกช่องชนวน หรือสวมชนวน ตามลักษณะเหตุการณ์กรณีอุดด้วยจุกช่องชนวน ตามร่องเกลียวให้ทาด้วยไข หรือขี้ผึ้งผสม ไขมันพอสสมควร เพื่อเป็นการผนึกอากาศ และให้ไขเกลียวออก โดยตรวจชำระอย่างน้อยปีละครั้ง สำหรับกรณีสวมชนวนไว้ เมื่อทาด้วยไข หรือขี้ผึ้งผสมตามเกลียว และร่องเกลียวแล้ว ให้ทาฐานชนวนด้วยเซลแล็ค (Shellac) หรือน้ำมันวานิช (Vanishes) พอสสมควร

๘๓.๒ ลูกปืนที่บรรจุด้วยดินกรดพิคริก (Picric acid) ห้ามให้ถูกตะกั่ว หรือออกไซด์ของตะกั่ว และห้ามเก็บไว้ร่วมกับลูกปืนนี้เป็นอันขาด

๘๓.๓ ต้องระวังไม่ให้แหวนท้ายลูกปืนชำรุด หรือผิดแปลกไปจากเดิมได้เป็นอันขาด

๘๓.๔ ต้องระวังไม่ให้ลูกปืน และส่วนประกอบของลูกปืน ได้รับความร้อน หรือความชื้น ซึ่งจะทำให้เกิดอันตราย และเสื่อมสภาพได้ง่าย หากสงสัยว่ามีการเสื่อมสภาพ ให้รีบจัดการนำส่งกรมสรรพาวุธทหารเรือเพื่อตรวจทันที

๘๓.๕ เมื่อทำการยิงเรียบร้อยแล้ว ต้องเก็บลองลูกปืนต่าง ๆ ไว้ให้ครบถ้วน ห้ามมิให้เกิดการสูญหายกรณีไม่ครบตามจำนวนอันเนื่องด้วยเหตุใดก็ตาม จะต้องชี้แจงให้กรมสรรพาวุธทหารเรือทราบโดยชัดเจน

๘๓.๖ สำหรับ แก๊ป ไพรเมอร์ และชนวน ถ้าต้องเปิดหีบเพื่อตรวจ หรือนำไปใช้งาน เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผนึกอากาศหีบห่อของสิ่งนั้นไว้เช่นเดิม หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของการใช้สิ่งนั้น หากสงสัยว่าสิ่งใดเสื่อมสภาพ ให้จัดการส่งกรมสรรพาวุธทหารเรือเพื่อตรวจพิจารณาทันที

๘๓.๗ ลูกปืนที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๐ มิลลิเมตร ซึ่งปกติเก็บไว้ในหีบห่อ ถ้าฉีกผนึกหรือห่อกระดาษออกเพื่อใช้งานแล้ว ต้องหมั่นตรวจดูสภาพอยู่เสมอ หากพบว่ามีลักษณะผิดปกติจนสงสัยว่าอาจเกิดการเสื่อมสภาพ ให้รับจัดการนำส่งกรมสรรพาวุธทหารเรือเพื่อตรวจพิจารณาทันที

๘๓.๘ สำหรับหน่วยซึ่งมีวิธีการปฏิบัติในการระวางรักษาลูกปืนเป็นพิเศษ ให้ปฏิบัติตามวิธีนั้น ๆ โดยเคร่งครัด

ข้อ ๘๔ หีบห่อสำหรับบรรจุลูกปืน หรือส่วนประกอบของลูกปืน ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็น หรือสมควร ก็ให้พิมพ์หรือเขียนรายการบนกระดาษปิดไว้ที่หีบห่อนั้น เพื่อแสดงชนิด จำนวน หรือจัดทำรายการอื่นใดที่จำเป็น ทั้งนี้จะทำคำแนะนำพิเศษ พร้อมรูปภาพสิ่งของในหีบนั้น ๆ ปิดไว้ที่หีบห่อเพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ด้วยก็ได้

กรมสรรพาวุธทหารเรือต้องจัดทำตราเครื่องหมายพิเศษขึ้นสำหรับใช้ประทับที่ฝาหีบเมื่อมีการรับ - จ่าย ถ้าตรานี้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ไม่ชำรุด ให้ถือว่าจำนวนสิ่งของที่มีในหีบนั้นตรงตามรายการ ซึ่งอาจไม่ต้องเปิดหีบออกตรวจสอบนับจำนวนก็ได้ เว้นแต่มีเหตุอันควรสงสัย ก็ให้เปิดหีบนั้นตรวจสอบได้

ข้อ ๘๕ หัวลูกปืนให้มีสีแสดงไว้ ประกอบด้วยสีที่ทาหัวลูกปืน สำหรับแสดงสิ่งที่บรรจุอยู่ภายในหัวลูกปืน และแถบสีคาดหัวลูกปืน สีของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ สำหรับแสดงประเภทของลูกปืน ซึ่งมีความหมายต่าง ๆ ดังนี้

๘๕.๑ สีที่ทาหัวลูกปืน สำหรับแสดงสิ่งที่บรรจุอยู่ภายในหัวลูกปืน มีดังนี้

๘๕.๑.๑ สีเหลือง หมายถึง เป็นวัตถุระเบิดแรงสูง

๘๕.๑.๒ สีน้ำตาล หมายถึง เป็นวัตถุระเบิดแรงต่ำ

๘๕.๑.๓ สีขาว หมายถึง เป็นวัตถุที่มีสารให้การส่องสว่าง

๘๕.๑.๔ สีดำ หมายถึง เป็นวัตถุที่ใช้ในการเจาะเกราะ

๘๕.๑.๕ สีเขียวอ่อน หมายถึง เป็นวัตถุที่มีสารให้ควัน หรือติดไฟ

๘๕.๑.๖ สีกากี้แกมเขียว (เขียวขี้ม้า) หมายถึง เป็นวัตถุระเบิด หรือสารส่องสว่าง

๘๕.๑.๗ สีฟ้า หมายถึง เป็นลูกปืนฝักที่ภายในไม่บรรจุวัตถุระเบิด

๘๕.๑.๘ สีเทา หมายถึง เป็นวัตถุที่มีสารเคมีพิษ

๘๕.๑.๙ สีแดงเข้ม หมายถึง เป็นวัตถุที่มีสารระคายเคือง

๘๕.๒ แถบสีคาดหัวลูกปืน สีของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ สำหรับแสดงประเภท

ของลูกปืน แบ่งเป็น

๘๕.๒.๑ แถบสีคาดหัวลูกปืน มีดังนี้

๘๕.๒.๑.๑ สีเหลือง หมายถึง เป็นประเภทวัตถุระเบิดแรงสูง

๘๕.๒.๑.๒ สีน้ำตาล หมายถึง เป็นประเภทวัตถุระเบิดแรงต่ำ

๘๕.๒.๑.๓ สีขาว หมายถึง เป็นประเภทให้การส่องสว่าง หรือส่องวิถี

- ๘๕.๒.๑.๔ สีดำ หมายถึง เป็นประเภทเจาะเกราะกะเทาะเปลือก
- ๘๕.๒.๑.๕ สีกากี้แกมเขียว (เขียวขี้ม้า) หมายถึง เป็นประเภทสารมีพิษ
- อันตรายรุนแรง
- ๘๕.๒.๑.๖ สีแดงเข้ม หมายถึง เป็นประเภททะลุคางเคื่อง
- ๘๕.๒.๑.๗ สีแดงอ่อน หมายถึง เป็นประเภททะลุเปิดเพลิง หรือ
- เจาะเกราะเพลิง
- ๘๕.๒.๒ สีของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ มีดังนี้
- ๘๕.๒.๒.๑ สีเหลือง หมายถึง เป็นประเภทวัตถุระเบิดแรงสูง
- ๘๕.๒.๒.๒ สีดำ หมายถึง เป็นประเภทวัตถุระเบิดแรงสูง เจาะเกราะ หรือเพลิง
- ๘๕.๒.๒.๓ สีขาว หมายถึง เป็นประเภทซ้อมยิง หรือส่องสว่าง
- ความยาวของลูกปืนที่ใช้ในการทาสี ให้นำจากขอบบนของแหวนท้ายลูกปืนขึ้นไป จนถึงหัว ส่วนปลายของลูกปืน ถึงแม้ว่าลูกปืนนั้นจะสวมขนวน หรือจุกช่องขนวนไว้ ก็ไม่นับทั้งสองสิ่งนี้รวมเข้าเป็น ความยาวของลูกปืน สำหรับสีที่ใช้ทาส่วนที่ถัดจากขอบล่างของแหวนท้ายลูกปืนลงมา ให้ใช้สีเดียวกับที่ทาตัว ลูกปืน ทั้งนี้หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมสีที่แสดงไว้ ตลอดจนเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ให้เป็นไปตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด
- ข้อ ๘๖ สรรพาวุธที่มีลักษณะเช่นเดียวกับลูกปืนโดยอนุโลม เช่น ลูกกระเบิดที่ใช้ทิ้งจากอากาศ ลูกกระเบิดที่ใช้ในการรบบนบก และอาวุธที่ใช้อยู่ไปข้างหน้า เป็นต้น ให้เก็บ และระวังรักษา เช่นเดียวกับลูกปืน

หมวด ๑๓ การเก็บระวังรักษาปืน

- ข้อ ๘๗ การเปิดปิดฝักคลุมปืน ให้ปฏิบัติดังนี้
- ๘๗.๑ ปืนที่ติดตั้งประจำเรือ ตามปกติให้เปิดฝักคลุมปืนตั้งแต่เวลา ๐๗๓๐ หรือ ภายหลังจากล้างทำความสะอาดเรือ และปิดฝักคลุมปืนเมื่อเวลาธงลง ระหว่างล้างทำความสะอาดเรือ ขณะขนถ่าย สิ่งของที่อาจมีการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง ขณะฝนตก หรือทะเลมีคลื่นลมจัด
- ๘๗.๒ ปืนที่ติดตั้งประจำการบนบก ให้เปิดฝักคลุมปืน เมื่อเวลาที่มีการฝึกหัด ศึกษา ชำระอาวุธ รับตรวง หรือเมื่อทางราชการสั่งเป็นพิเศษ
- ๘๗.๓ ปืนที่อยู่ในคลังสรรพาวุธ ซึ่งสะอาดปกปิดมิดชิด ไม่ถูกแสงแดด หรือน้ำฝน ให้เปิดฝักคลุมปืนได้ตลอดเวลา
- ๘๗.๔ การเปิดฝักคลุมปืน ถ้ามีแดดจัดให้เอาฝักคลุมไว้เฉพาะส่วนที่อาจละลาย หรือ เสื่อมสภาพได้เมื่อได้รับความร้อนนาน ๆ หรือให้ปฏิบัติตามคู่มือ และคำแนะนำของปืนนั้น ๆ
- ข้อ ๘๘ การหัน และกระดกปืน ให้ปฏิบัติดังนี้
- ๘๘.๑ ปืนที่ติดตั้งประจำเรือ ตามปกติจะต้องหันปากกระบอกปืนไปทางหัวเรือ หรือ ท้ายเรือ ขนานกับแนวลำเรือ และกระดกปืนให้กระบอกปืนอยู่ในระดับขอบฟ้า หรือในตำแหน่งที่บังคับของ เครื่องหันกระดก

๘๘.๒ ปีที่ติดตั้งบนบกหรือในคลัง ตามปกติจะต้องหันปากกระบอกปืนให้ขนานไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะหันไปในทิศทางใดนั้น ให้แล้วแต่ความเหมาะสมของสถานที่ ในบางโอกาสอาจจะหันไปคนละทางก็ได้แล้วแต่เหตุการณ์

๘๘.๓ การหัน และกระดกปืน ให้กระทำทุกวัน เว้นแต่ปืนในคลังสรรพาวุธบนบก ให้กระทำสัปดาห์ละครั้ง กรณีที่การหัน และกระดกปืน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ก่อนที่จะถึงมุมที่ต้องการนั้น ถ้าสามารถกระทำได้ให้ค่อย ๆ ลดความเร็วลง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ส่วนประกอบของเครื่องหัน และเครื่องกระดกเกิดการสึกหรอมากเกินไปจนอาจทำให้ปืนเกิดอาการหลวมตัวขึ้นได้

ข้อ ๘๙ ทุกเช้าภายหลังจากการเปิดฝ้าคลุมปืนออก ให้ตรวจสอบประกอบของปืนโดยทั่วไปให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

ข้อ ๙๐ สำหรับปืนประจำการ ในส่วนประกอบที่ต้องบรรจุน้ำมัน และก๊าซ จะต้องเติมน้ำมัน และก๊าซ ไว้เต็มตามเกณฑ์ที่กำหนดเสมอ และก่อนทำการยิงปืนทุกครั้ง ให้ตรวจสอบเพื่อความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง กรณีเห็นว่าน้ำมันสกปรกมากเกินไป ให้ทำการกรองให้สะอาด หรือเปลี่ยนใหม่ ตามที่เห็นสมควร ในส่วนปืนที่ใช้ของเหลวระบายความร้อน ให้เติมของเหลวระบายความร้อนตามคู่มือการใช้สารระบายความร้อน และกันสนิม ของปืนแต่ละประเภท เฉพาะเวลาที่ทำการยิงเท่านั้น โดยห้ามเติมทิ้งไว้เป็นปกติ เนื่องจากจะทำให้กระบอกของเหลว และลำกล้องปืนเป็นสนิมได้ เว้นแต่ในเวลาเตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติการฉุกเฉินซึ่งไม่มีเวลาเติมของเหลวได้ทัน

ข้อ ๙๑ การป้องกันแหวนปล้ำ ให้ปฏิบัติดังนี้

๙๑.๑ ปืนที่มีสาแทรกพักแหวน ตามปกติต้องเกี่ยวสาแทรกพักแหวนไว้ด้วยเสมอ เพื่อป้องกันแหวนปล้ำ เว้นแต่เมื่อจะทำการยิงให้ถอดสาแทรกพักแหวนออก

๙๑.๒ ปืนที่มีแหวนส่งเข็มแทงชนวนสำหรับใช้ในการฝึกโดยเฉพาะ เมื่อทำการฝึกให้เปลี่ยนไปใช้แหวนที่จัดไว้โดยเฉพาะเท่านั้น

๙๑.๓ ซองลูกปืนชนิดที่มีแหวน กรณีที่ต้องบรรจุลูกปืนเต็มที่ตั้งไว้เป็นเวลานาน สำหรับเตรียมพร้อมใช้งานได้อย่างทันทั่วทั้งที ควรมีซองลูกปืนสำรองอีก ๑ ชุด สำหรับผลัดเปลี่ยนกันทุก ๓ วัน เพื่อป้องกันมิให้แหวนปล้ำ หรือจะใส่จำนวนลูกปืนไว้เพียงซองละครั้งหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้สุดแล้วแต่ผู้บังคับบัญชา จะพิจารณาเห็นสมควร

๙๑.๔ การปฏิบัติการใด ๆ ที่ทำให้แหวนอึดตัว เช่น การขึ้นนก เมื่อหมดความจำเป็นแล้ว จะต้องทำให้แหวนคลายตัวออกโดยทันที

ข้อ ๙๒ การแก้ไขข้อขัดข้องที่มีสาเหตุมาจากลูกปืน ให้ปฏิบัติดังนี้

๙๒.๑ กรณีลูกปืนค้ำลำกล้องจนไม่สามารถปิดลูกเลื่อนเข้าที่ได้ ถ้าใช้มือผลักไม่เข้า ให้ถอนลูกปืนที่ติดนั้นออก และทำเครื่องหมายที่ลูกปืนนั้น ๆ ไว้ โดยห้ามใช้กำลังดันพยายามดันลูกเลื่อนอัดเข้าไปเป็นอันขาด จากนั้นเปลี่ยนลูกอื่นบรรจุแทน ถ้าลูกที่เปลี่ยนไม่ค้ำลำกล้องก็ให้ยิงต่อไปได้ เว้นแต่ยังคงค้ำอีก ให้หยุดยิง แล้วตรวจสอบดูให้ได้ความว่าเป็นเพราะเหตุใด แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที

๙๒.๒ ลูกปืนที่บรรจุเข้าไปในลำกล้องแล้วติดจนถอนไม่ออก ถ้าเป็นลูกสำหรับซ้อมยิง ให้ใช้ไม้รูดออก ถ้าเป็นลูกซึ่งสวมชนวนฐาน หรือชนวนหัว ให้ใช้ไม้รูดออกด้วยความระมัดระวัง โดยไม่ให้เกิดการกระทบกระแทก เว้นแต่กรณีลูกติดแน่นมากห้ามไม่ให้ใช้กำลังรูดต่อไปอีก แต่ให้ทำการยิงลูกปืนนั้นออกเสีย

๙๒.๓ ลูกปืนที่ยิงแล้วติดอยู่ในลำกล้อง ซึ่งอาจเกิดจากกำลังของดินขับ หรือเพราะเหตุใดก็ตาม ให้อัดวาสลีน (Vaseline) เข้าไปทางปากกระบอกปืนหนาประมาณ ๑๔ เซนติเมตร แล้วอัดผ้าตามเข้าไปให้แน่น รุนด้วยไม้ขนาดพอดีกับลำกล้องซึ่งเป็นขนาดที่คาดว่าจะรูนออกได้ ทั้งนี้ให้กระทำด้วยความระมัดระวัง โดยรูนด้วยกำลังสม่ำเสมอ และห้ามใช้วิธีกระทบกระแทกโดยแรง ถ้าไม่สามารถรูนออกได้ให้ทิ้งไว้เพื่อรอเจ้าหน้าที่จากกรมสรรพาวุธทหารเรือดำเนินการต่อไป

หมวด ๑๔ การเก็บระวางรักษาตอร์ปิโด

ข้อ ๙๓ ตอร์ปิโด เมื่อมีการถอดประกอบ ซ่อม ทดลองส่วนต่าง ๆ หรือทดลองยิง ได้ผลเช่นใด และมีการปฏิบัติอย่างไร ให้บันทึกประวัติตอร์ปิโดนั้นไว้ทุกลูก โดยให้เจ้าหน้าที่คลังตอร์ปิโด กรมสรรพาวุธทหารเรือ เป็นผู้เก็บรักษาประวัติ แบ่งประวัติเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๙๓.๑ ประวัติประจำตัวลูก ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดทุกอย่างที่เกี่ยวกับตอร์ปิโด ลูกนั้น ๆ เช่น การซ่อมแซม แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงทุกประเภท ตลอดจนผลการทดสอบทดลองต่าง ๆ

๙๓.๒ ประวัติยิง ใช้สำหรับบันทึก ปี เดือน วัน เวลา ตำบลที่ยิง ลักษณะสภาพอากาศ ประเภทการยิง ระยะยิง ความลึก พร้อมทั้งผลการยิง อุปสรรคข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น และความเห็นอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๙๔ การระวางรักษาตอร์ปิโดเมื่อเก็บในคลังบนบก ให้ปฏิบัติดังนี้

๙๔.๑ ตรวจสอบความสะอาดของกล่องบรรจุตอร์ปิโดทุกวัน

๙๔.๒ ตรวจสอบความชื้นที่กล่องบรรจุตอร์ปิโด ให้อยู่ภายในเกณฑ์ที่กำหนด อยู่เสมอ หากเกินเกณฑ์ให้เปลี่ยนผงดูดความชื้นใหม่ทันที รวมถึงตรวจสอบการรั่วซึม และการรั่วไหลของน้ำมันเชื้อเพลิงของลูกตอร์ปิโด ทุกสัปดาห์

๙๔.๓ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ ชำระใหญ่ตอร์ปิโดประเภทประจำการทุกปี

ข้อ ๙๕ การระวางรักษาตอร์ปิโดเมื่อเก็บในเรือ ให้ปฏิบัติดังนี้

๙๕.๑ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกวัน สำหรับตอร์ปิโดประเภทต่าง ๆ คือ

๙๕.๑.๑ ตอร์ปิโดประจำการเตรียมพร้อม

๙๕.๑.๑.๑ ตรวจสอบสภาพภายนอก และทำความสะอาดลูกตอร์ปิโด

๙๕.๑.๑.๒ ตรวจสอบลวดกระตุกนิรภัย

๙๕.๑.๑.๓ ตรวจสอบอากาศรั่วในหม้อเก็บอากาศ

๙๕.๑.๑.๔ ทดลองการทำงานของเครื่องปลดสายข้อมูลทางกล

๙๕.๑.๑.๕ ตรวจสอบการตั้งค่าข้อมูลส่วนต่าง ๆ

กรณีมีความจำเป็นไม่อาจปฏิบัติได้ครบทุกข้อ เนื่องจากไม่สามารถเอาตอร์ปิโดออกจากท่อได้สะดวก ให้ปฏิบัติตามข้อ ๙๕.๑.๑ และ ๙๕.๑.๒ เป็นอย่างน้อย ส่วนการปฏิบัติพิเศษอื่น ๆ ให้เป็นไปตามสมุดคู่มือของตอร์ปิโดแบบนั้น ๆ

๙๕.๑.๒ สำหรับตอร์ปิโดประจำการปกติ ให้ตรวจสอบสภาพภายนอก และทำความสะอาดลูกตอร์ปิโด

๔๕.๒ ในทุกสัปดาห์ ให้ตรวจสอบความเรียบร้อยต่าง ๆ ทั่วไป ทดลองการตั้งค่าข้อมูลทั้งหมด ซึ่งต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือของตอร์ปิโดนั้น ๆ โดยเฉพาะ

๔๕.๓ ในทุกเดือน ให้มีการทดลองการตั้งค่าข้อมูลทั้งหมด ตรวจสอบความเรียบร้อยตลอดตัวลูก และชำระธรรมดา

สำหรับตอร์ปิโดที่บรรจุอยู่ในท่อใต้น้ำ และตอร์ปิโดที่ประจำการอยู่ในเรือขนาดเล็ก ให้ปฏิบัติตามข้อ ๔๕.๑ และ ๔๕.๒ เว้นแต่กรณีประจำการอยู่ในเรือเล็กซึ่งไม่สามารถปฏิบัติได้ขณะออกทะเล ก็ให้ปฏิบัติเมื่อเรือกลับเข้าท่า

ข้อ ๔๖ การระวังรักษาตอร์ปิโด มีดังนี้

๔๖.๑ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกวัน คือ

๔๖.๑.๑ ปิด เปิด ผ้าใบคลุมท่อ เช่นเดียวกับปืน เว้นแต่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ท่อยังมีส่วนประกอบของอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือจะพิจารณา

๔๖.๑.๒ ทดลองเครื่องยิง และเครื่องติดต้อสื่อสาร

๔๖.๑.๓ ทดสอบทดลองอาการเครื่องยึดลูกตอร์ปิโด

๔๖.๑.๔ ทดสอบทดลองเครื่องหัน

๔๖.๑.๕ การหันท่อ ตามปกติให้หันไปอยู่ที่ศูนย์เสมอ

กรณีมีลูกตอร์ปิโดบรรจุอยู่ภายในท่อ ให้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ในการทดสอบ

ทดลองสิ่งต่าง ๆ

๔๖.๒ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกสัปดาห์ คือ

๔๖.๒.๑ ทดสอบทดลองยิงเปล่า

๔๖.๒.๒ หยอดน้ำมันต่าง ๆ

๔๖.๒.๓ ทดสอบทดลองเครื่องควบคุมการยิง และอัตราระเบิดตามที่ต่าง ๆ

๔๖.๓ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกเดือน คือ

๔๖.๓.๑ ถอด และทำความสะอาด เครื่องยิง

๔๖.๓.๒ ตรวจ และทำความสะอาด ซีลยาง (Rubber Seal) ของท่อยิง

๔๖.๓.๓ ทดสอบทดลองการรั่วของลื่นต่าง ๆ และตรวจแรงอัดอากาศ

๔๖.๓.๔ ทำความสะอาดแท่นท่อ

๔๖.๔ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกปี คือ ถอดส่วนต่าง ๆ ออกตรวจ ทำความสะอาด แล้วประกอบกลับเข้าที่เดิม จากนั้นทดสอบทดลองใหม่ รวมทั้งเปลี่ยนซีลยาง (Rubber Seal) ต่าง ๆ ของท่อยิง

ข้อ ๔๗ การระวังรักษาหัวรบ มีดังนี้

๔๗.๑ สำหรับหัวรบในคลังบนบกการปฏิบัติ คือ

๔๗.๑.๑ หัวรบที่บรรจุดินระเบิดให้แยกเก็บไว้ต่างหาก

๔๗.๑.๒ ทำความสะอาดภายนอกอยู่เสมอ

๔๗.๑.๓ ชนวนต่าง ๆ ให้แยกเก็บไว้ตามแต่ละชนิด

๔๗.๒ การปฏิบัติต่อตอร์ปิโดประกอบหัวรบ ต้องใช้ความระวังเป็นพิเศษ เช่น ในการลำเลียง โดยจะต้องมีนายทหารสัญญาบัตร ทำหน้าที่กำกับควบคุมดูแลตลอดเวลา กรณีตรวจพบหัวรบอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย ให้แจ้งกรมสรรพาวุธทราบทันที และจะต้องให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือตรวจสอบสภาพหัวรบทุก ๖ เดือน

ข้อ ๙๘ เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตอร์ปิโดซึ่งเก็บไว้ในคลังบนบก ให้แยกจำพวกไว้เพื่อสะดวกในการรับจ่าย และตรวจตรา โดยให้ข้าราชการทำความสะอาดทุก ๖ เดือน กรณีเก็บไว้ในเรือ ให้ปฏิบัติดังนี้

๙๘.๑ เครื่องอุปกรณ์ประจำที่ ให้ตรวจทำความสะอาดทุกสัปดาห์

๙๘.๒ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เก็บไว้ในหีบ ให้ทำความสะอาดทุกเดือน

ข้อ ๙๙ ลูกตอร์ปิโดฝึกทุกชนิด ให้ทาสีสัมผัสท่อนแสงบริเวณหัวตอร์ปิโด เพื่อให้เห็นได้เด่นชัดเมื่อเก็บลูกตอร์ปิโด และห้ามทาสีทับตัวอักษรแสดงตำแหน่งจุดศูนย์กึ่งกลางน้ำหนักของตอร์ปิโด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการยกลูกตอร์ปิโดขึ้นลง

หมวด ๑๕

การเก็บระวางรักษาทุ่นระเบิด ลูกระเบิดเล็ก และอาวุธอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ข้อ ๑๐๐ การเก็บระวางรักษาทุ่นระเบิดในคลังบนบก ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๐.๑ ข้าราชการ ตามข้อ ๗๖.๑ ด้วยการปิดฝุ่นผง เช็ดน้ำมันเก่า ชัดสนิม แต้มสี และตรวจความเรียบร้อยภายนอกทั่วไป เสร็จแล้วขลิบน้ำมัน หรือจาระบีแต่พอสมควร ในส่วนที่ไม่ได้รมยาหรือทาสีทุกวัน

๑๐๐.๒ ตรวจดูแลความสะอาดเรียบร้อยของฐานรองรับตัวทุ่นระเบิดทุกสัปดาห์

๑๐๐.๓ ตรวจดูแลความสะอาดเรียบร้อยของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่แยกเก็บไว้ ทุกเดือน

๑๐๐.๔ ข้าราชการใน ตามข้อ ๗๖.๒ และตรวจดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในของตัวทุ่นระเบิดทุก ๖ เดือน

๑๐๐.๕ ข้าราชการใหญ่ ตามข้อ ๗๖.๓ และทำการตรวจสอบ ทดสอบทดลองสายไฟ เครื่องต่อสายไฟ รวมทั้งตรวจสอบ ทดสอบทดลองวงจรไฟฟ้า สำหรับจุดชนวนไฟฟ้าของทุ่นระเบิดทุกปี

เพื่อให้ทุ่นระเบิดมีความพร้อม และเครื่องประกอบทุกส่วน ทำงานได้ถูกต้องเรียบร้อย นอกจากจะต้องตรวจสอบ ทดสอบทดลองส่วนต่าง ๆ ตามปกติ ที่กระทำภายในคลังแล้ว ในบางโอกาสให้ทดสอบทดลองทุ่นระเบิดจริงด้วย

ข้อ ๑๐๑ การเก็บรักษาทุ่นระเบิดในเรือ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๑.๑ สำหรับเรือทุ่นระเบิด ให้จัดเก็บไว้ในคลังทุ่นระเบิดเสมอ เว้นแต่เมื่อคลังหรือสถานที่เก็บไม่เพียงพอ ก็ให้เก็บไว้บนรางบนดาดฟ้าเรือได้ กรณีเรืออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ทิ้งทุ่นระเบิดได้ และไม่มีคลังเก็บเช่นเดียวกับเรือทุ่นระเบิด ให้เก็บไว้บนรางบนดาดฟ้าเรือ หรือพื้นที่ ซึ่งจัดไว้สำหรับทิ้งทุ่นระเบิดตามชนิดของเรือ

๑๐๑.๒ ให้ตรวจความเรียบร้อยของเครื่องยึดทุ่นระเบิดให้อยู่กับที่สัปดาห์ละครั้ง เว้นแต่เมื่อคลื่นลมจัด จะต้องหมั่นตรวจสอบสภาพความแข็งแรงของการยึดเพิ่มขึ้น หากเครื่องยึดชำรุดให้รีบจัดการแก้ไขทันที

๑๐๑.๓ ทุ่นระเบิดที่ได้รับจากคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือไปเป็นเวลา ๑ ปี ให้ส่งคืนคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ ทดสอบทดลองต่าง ๆ ตามกำหนดต่อไป

๑๐๑.๔ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามวิธีการเก็บระวางรักษาทุ่นระเบิดในคลังบนบกด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๒ ข้อปฏิบัติเมื่อมีทุ่นระเบิดประจำการอยู่ในเรือ มีดังนี้

๑๐๒.๑ กำหนดเขตพื้นที่การใช้ไฟ การสูบบุหรี่ และอื่น ๆ ให้พ้นเขตอันตรายจากบริเวณที่เก็บทุ่นระเบิด

๑๐๒.๒ ห้ามล่ำเลียงเชื้อเพลิงชนิดไวไฟ หรือวัตถุระเบิด ที่อาจเกิดอันตรายได้ง่าย เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างยิ่ง

๑๐๒.๓ ห้ามทำการกวาดทุ่นระเบิด

๑๐๒.๔ เมื่อมีทุ่นระเบิดเก็บอยู่ ห้ามนำสิ่งของเครื่องใช้อื่น ๆ ไปเก็บไว้ในระวางทุ่นระเบิด เว้นแต่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับทุ่นระเบิดโดยเฉพาะ

๑๐๒.๕ ไม่ควรเคาะสนิมในระวางทุ่นระเบิด หรือบริเวณที่มีทุ่นระเบิดเก็บอยู่ ถ้าจำเป็นให้ใช้วิธีการชูด ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ปฏิบัติงาน

๑๐๒.๖ ห้ามเชื่อม หรือประสาน ด้วยวิธีการใด ๆ ในบริเวณที่มีทุ่นระเบิดเก็บอยู่

ข้อ ๑๐๓ ข้อปฏิบัติเมื่อมีทุ่นระเบิดประจำการเตรียมพร้อมอยู่ในเรือ หรือขณะล่ำเลียงทุ่นระเบิดประจำการเตรียมพร้อม มีดังนี้

๑๐๓.๑ อธิบายให้กำลังพลในเรือทราบถึงลักษณะอาการ และเหตุที่ทำให้เกิดการระเบิดขึ้นได้

๑๐๓.๒ ใ้แจ้งการใช้วิทยุจนกว่าจะทิ้งทุ่นระเบิดเสร็จสิ้น และออกห่างจากสนามทุ่นระเบิดไกลพอสมควร ถ้าเป็นการล่ำเลียงระหว่งกันอยู่ ต้องให้การล่ำเลียงนั้นแล้วเสร็จ และเรือที่รับทุ่นระเบิดแล่นออกห่างไปไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ เมตร

๑๐๓.๓ ห้ามเข้าใกล้สถานีวิหุที่กำลังทำงานในระยะต่ำกว่า ๔๐๐ เมตร

๑๐๓.๔ ไม่ควรเข้าไปจอดทอดสมอใกล้กับเรือลำอื่น ๆ เว้นแต่มีความจำเป็น

๑๐๓.๕ ไม่ควรทำการล่ำเลียง หรือขนย้ายสรรพขนาดใหญ่ หรือมีน้ำหนักมาก ผ่านเข้าไปในบริเวณที่ทุ่นระเบิดวางอยู่

๑๐๓.๖ ในการล่ำเลียง หรือเข็นทุ่นระเบิดไปบนราง ต้องระมัดระวัง และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ส่วนใดของทุ่นระเบิดที่ห้ามจับต้องให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๑๐๓.๗ จัดยามพิเศษเพื่อดูแลทุ่นระเบิด และห้ามมิให้มีบุคคลเข้าไปพลุกพล่านในบริเวณที่มีทุ่นระเบิดวางอยู่

๑๐๓.๘ ถ้าใช้ระยะเวลาานกว่าจะเริ่มทิ้งทุ่นระเบิด ในเวลากลางวันถ้ามีแดดจัดสำหรับเรือที่มีทุ่นระเบิดอยู่บนดาดฟ้าเปิดให้กางผ้าใบ หรือใช้การคลุมทุ่นระเบิดนั้นไว้ก่อน และควรให้มีน้ำรองไว้ด้วย แต่ต้องระวังอย่าให้ความชื้นเข้าไปภายในทุ่นระเบิดได้ หรือทำให้สิ่งที่ห้ามโดนน้ำของส่วนประกอบตัวทุ่นระเบิดโดนน้ำเป็นอันขาด เวลาฝนตกหรือทะเลมีคลื่นลมจัด ต้องจัดการคลุมทุ่นระเบิดไว้ให้มิดชิด และยึดทุ่นระเบิดไว้ให้มั่นคง ระวังไม่ให้ตกน้ำ หรือเกิดอุบัติเหตุลุ่มลงเป็นอันขาด เนื่องจากอาจทำให้เกิดอันตราย ดังนั้น การจัดทุ่นระเบิดให้อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะทิ้ง จึงให้กระทำเมื่อเรือเข้าใกล้ตำบลที่ทิ้งทุ่นระเบิด ไม่ควรทำไว้ก่อนเป็นเวลานาน

ข้อ ๑๐๔ ยานพาหนะที่จะใช้ล่ำเลียงทุ่นระเบิด ให้เตรียมการปฏิบัติดังนี้

๑๐๔.๑ ยานพาหนะที่จ่าย ให้เตรียมทุ่นระเบิดเท่ากับจำนวนที่ต้องจ่ายไว้ให้ครบถ้วน และตรวจตราเครื่องล่ำเลียงทุกอย่างให้เรียบร้อย

๑๐๔.๒ ยานพาหนะที่รับ ให้เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการล่ำเลียงทุ่นระเบิด และจัดเตรียมพื้นที่เก็บทุ่นระเบิดให้เรียบร้อย มิให้มีสิ่งกีดขวางการปฏิบัติงาน

๑๐๔.๓ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในยานพาหนะที่ใช้ลำเลียงทั้งรับจ่าย ควรจัดให้พร้อมตามหน้าที่ โดยจะต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ

ข้อ ๑๐๕ การเก็บประวัตรักษาถูกระเบิดลึกลงในคลังบนบก ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๕.๑ ให้วางตั้งขึ้น และมีไม้กระดานรองไว้ทุกลูก เพื่อป้องกันความชื้น ซึ่งจะเป็นสาเหตุทำให้ส่วนต่าง ๆ ของลูกระเบิดลึกลงที่วางอยู่กับพื้นคลังเกิดสนิม

๑๐๕.๒ สนิมเป็นอันตรายต่อลูกระเบิดลึกลงอย่างมาก จึงต้องระวังไม่ให้เกิดสนิมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ช่องสวมเครื่องส่งชนวน และช่องสวมดินขยายการระเบิด จะต้องมีฝาปิดไว้เสมอ

๑๐๕.๓ วงแหวนต่าง ๆ และแผ่นผนึกน้ำ ซึ่งมีไข้อยู่ในลูกระเบิดลึกลงทั่วไปนั้น นับว่าเป็นส่วนประกอบของลูกระเบิดลึกลงที่สำคัญที่สุด จึงต้องใช้ความระมัดระวังให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะหากชำรุดเสียหายแล้ว จะทำให้ลูกระเบิดลึกลงที่ยิง หรือทิ้งไปนั้นไม่ทำงาน

๑๐๕.๔ ให้ปิดฝุ่นผง ชัดสนิม แด้มสี และตรวจความเรียบร้อยภายนอกทั่วไปของตัวลูกระเบิดลึกลงทุกวัน

๑๐๕.๕ ให้สลับทันตัวลูกระเบิดลึกลงด้านที่อยู่ชิดกันออกสู่ด้านที่โปร่งโล่งตามที่เห็นสมควรทุกสัปดาห์

๑๐๕.๖ ให้ตรวจความสะอาดเรียบร้อย ภายในช่องสวมเครื่องส่งชนวน หรือช่องในของตัวลูกระเบิดลึกลงทุกเดือน หากมีน้ำมันวานิช (Vanishes) ที่ทาไว้กะเทาะ หรือเป็นสนิม ให้ทำความสะอาดทันที

๑๐๕.๗ ให้ทำความสะอาดทั่วไป และตรวจฝาปิดช่องบรรจุดินระเบิด รวมทั้งตรวจความเรียบร้อยของตัวเครื่องส่งชนวน และส่วนประกอบต่าง ๆ ทุก ๓ เดือน

๑๐๕.๘ ให้ตรวจความเรียบร้อย และทำความสะอาด ทุกส่วนที่เกี่ยวกับลูกระเบิดลึกลงทุกปี และสำหรับเฉพาะเครื่องส่งชนวน ถ้าจำเป็นก็ให้ตรวจสอบ ทดสอบทดลองอาการ และดูความเรียบร้อยของส่วนประกอบต่าง ๆ โดยทั่วถึงกัน

ข้อ ๑๐๖ การเก็บลูกระเบิดลึกลงในเรือ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๖.๑ ให้เก็บไว้ในคลังเสมอ เว้นแต่กรณีจำเป็น ให้บรรจุไว้เต็มอัตราในเครื่องบรรจุในราง หรือแท่นปล่อย ซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือได้

๑๐๖.๒ ลูกระเบิดลึกลงซึ่งอยู่ตามที่ตั้งต่าง ๆ บนดาดฟ้าเรือ ห้ามให้ตากแดดตากฝน ให้ใช้ผ้าคลุม หรือกำบังไว้ หากโดนน้ำฝนหรือน้ำทะเลจากสภาวะคลื่นลมเป็นเวลานาน เมื่อฝนหยุดหรือคลื่นลมสงบให้รีบตรวจ และทำความสะอาดลูกระเบิดลึกลงโดยเร็ว กรณีมีความจำเป็นก็ให้ถอดเครื่องส่งชนวน และดินขยายการระเบิดออกตรวจด้วย

๑๐๖.๓ สำหรับลูกระเบิดลึกลงประจำการซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือ ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยจากแรงดันของอากาศธาตุ อันเกิดจากการยิงปืนใหญ่กระบอกที่อยู่ใกล้ที่สุดในบริเวณนั้น โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือ และคำแนะนำของลูกระเบิดลึกลงนั้นโดยเฉพาะ

๑๐๖.๔ เรือที่มีลูกระเบิดลึกลงประจำการเตรียมพร้อมบรรจุอยู่ที่ท่อยิง และเครื่องทั้งหมดเดินทางกลับเข้าสู่ท่าเรือ หรืออยู่ระหว่างการจัดรูปขบวนเรียงตามกัน จะต้องตรวจเครื่องยึดลูกระเบิดลึกลงให้มั่นคงแน่นหนา

ข้อ ๑๐๗ การระงับรักษาถูกระเบิดลิกไนต์ ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๐๕ โดยอนุโลม และปฏิบัติดังนี้
๑๐๗.๑ ซองดินขยายการระเบิดที่บรรจุไว้ในถูกระเบิดลิกไนต์ประจำการเตรียมพร้อม ให้ทดสอบทดลองอาการเคลื่อนตัวภายในซองดินขยายการระเบิดตามสมควรทุกสัปดาห์

๑๐๗.๒ เครื่องส่งชนวนที่บรรจุไว้ในถูกระเบิดลิกไนต์ประจำการเตรียมพร้อม ให้ถอดออกตรวจสอบ และทำความสะอาดให้เรียบร้อย แล้วบรรจุกลับเข้าที่เช่นเดิม ทุกเดือน

๑๐๗.๓ ซองดินขยายการระเบิด ให้ถอดออกทำความสะอาด ซิลิโคนน้ำมันอย่างบาง และตรวจทดลองแหวนยาง สำหรับเครื่องส่งชนวน ให้ตรวจความเรียบร้อย ทดสอบทดลองอาการทำงานตามหน้าที่ และลักษณะนิรภัย ในส่วนเครื่องวัดกำลังดัน ให้ตรวจทดสอบทดลองกับเครื่องมาตรฐาน ทุก ๓ เดือน

๑๐๗.๔ เครื่องส่งชนวน ให้ตรวจการผิวน้ำ ทดสอบทดลองอาการของเข็มแทงชนวนอาการทำงานตามหน้าที่ และลักษณะนิรภัย ทุก ๖ เดือน

๑๐๗.๕ ตัวถูกระเบิดลิกไนต์ และดินขยายการระเบิด ให้นำส่งคลังกรมสรรพาวุธทหารเรือทุกปี

ข้อ ๑๐๘ การเก็บระงับรักษาเครื่องยิงหรือเครื่องทิ้งในคลังบนบก ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๘.๑ เครื่องยิงถูกระเบิดลิกไนต์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับปืนใหญ่ ให้เก็บเช่นเดียวกับการเก็บปืนใหญ่ สำหรับเครื่องทิ้งถูกระเบิดลิกไนต์ให้เก็บเช่นเดียวกับเครื่องยิงโดยอนุโลม และอาจวางซ้อนกันได้ แต่ต้องจัดวางให้โปร่งโล่ง และสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ ในการเข้าไปตรวจทำความสะอาดได้อย่างทั่วถึง

๑๐๘.๒ การระงับรักษา มีดังนี้

๑๐๘.๒.๑ เช็ดฝุ่นละออง ขัดสนิม แด้มสี และซิลิโคนน้ำมันทุกวัน

๑๐๘.๒.๒ เครื่องยิงให้ตรวจทำความสะอาดเรียบร้อย ของถาดรองถูกระเบิดลิกไนต์ และเครื่องประกอบ สำหรับเครื่องทิ้งให้ตรวจทำความสะอาดเรียบร้อย ของเครื่องกลไกปล่อยถูกระเบิดลิกไนต์ทุกสัปดาห์

๑๐๘.๒.๓ ตรวจความเรียบร้อยของเครื่องมือ เครื่องอะไหล่ และส่วนประกอบที่แยกเก็บไว้ต่างหากทุกเดือน

๑๐๘.๒.๔ ตรวจทำความสะอาดเครื่องทิ้งถูกระเบิดลิกไนต์ทุกส่วนด้วยกำลังน้ำทุก ๖ เดือน

๑๐๘.๒.๕ ชำระใหญ่เครื่องยิง และเครื่องทิ้งถูกระเบิดลิกไนต์ทุกปี โดยภายในลำกล้องของท่อยิง และท่อดินขับ ให้ทาด้วยไขว้หนาพอสมควรแล้วปิดจุกปากท่อยิงไว้ รวมทั้งจะต้องคลุมผ้าเครื่องลูกเลื่อนของท่อดินขับไว้ให้เรียบร้อย

ข้อ ๑๐๙ การเก็บระงับรักษาเครื่องยิง เครื่องทิ้งถูกระเบิดลิกไนต์ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐๙.๑ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกวัน คือ

๑๐๙.๑.๑ ตรวจช่องระบายน้ำก้นท่อ ทดสอบทดลองเครื่องกำลังน้ำ และตรวจน้ำมันในถังน้ำมันของเครื่องยิง

๑๐๙.๑.๒ ทดสอบทดลองอาการเครื่องกลไกปล่อยถูกระเบิดลิกไนต์ของเครื่องทิ้ง

๑๐๙.๑.๓ เครื่องยิง และเครื่องทิ้ง เมื่อตรวจทดสอบทดลองสิ่งต่าง ๆ

เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ทำความสะอาดทั่วไปตามสมควร

๑๐๙.๑.๔ การปิด เปิดผ้าคลุม ให้ปฏิบัติตามข้อ ๙๖.๑.๑ โดยอนุโลม

๑๐๙.๒ ตรวจสอบอาการลูกเลื่อนของเครื่องยิง สำหรับเครื่องยิงให้ตรวจทำความสะอาด
ทั่วไป และหยอดน้ำมันที่เครื่องกลไกปล่อยลูกกระเบิดลึกลับ ทุกสัปดาห์

๑๐๙.๓ สำหรับเครื่องยิงให้ถอดเครื่องลูกเลื่อนออกตรวจทำความสะอาด สอบประยะเย็น
และกำลังกระแทกของเข็มแทงขนวน ตรวจสอบสลักยึดแท่นของท่อ กรณีเป็นท่อยิงชนิดถาดติดประจำ ให้ถอดถาดออก
เพื่อทำความสะอาดเพลา และอื่น ๆ รวมทั้งทำความสะอาดลูกกลิ้งรับลูกกระเบิดลึกลับของเครื่องบรรจุลูกกระเบิดลึกลับด้วย
สำหรับเครื่องยิงให้ตรวจสอบขนาดโตภายในของราง หรือภายในของแท่นปล่อย โดยทั้งเครื่องยิง และเครื่องยิง
ต้องปฏิบัติสิ่งเหล่านี้ ทุก ๓ เดือน

๑๐๙.๔ สิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกปี คือ

๑๐๙.๔.๑ ตรวจสอบทดสอบทดลองเครื่องบรรจุโดยทั่วไป

๑๐๙.๔.๒ เมื่อเครื่องยิง ได้ยิงไปแล้ว ๕๐ นัด ให้ตรวจท่อยิง ท่อดินขับ และ
เครื่องลูกเลื่อน

๑๐๙.๔.๓ สำหรับเครื่องยิงให้ทดลองความมั่นคงของรางยิงลูกกระเบิดลึกลับ
ทดลองหลักเดวิด และเครื่องยกลูกกระเบิดลึกลับ ถอดเครื่องกลไกปล่อยลูกกระเบิดลึกลับออก เพื่อตรวจ ปรับ และ
ทดสอบทดลอง

๑๐๙.๕ การพิจารณาจัดให้มีผ้าคลุมเครื่องยิงและเครื่องยิงลูกกระเบิดลึกลับ ซึ่งติดตั้งอยู่
ในเรือหรือไม่นั้น ให้พิจารณาตามลักษณะของเครื่องแต่ละชนิด และสถานที่ติดตั้งเครื่องนั้น ๆ ประกอบด้วย

ข้อ ๑๑๐ การเก็บระวางรักษาอาวุธอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับลูกกระเบิดลึกลับในคลังบนบก เช่น
ลูกจรวดปราบเรือดำน้ำ ให้ทำเครื่องหมายลักษณะต่างกันแสดงไว้ที่หีบบรรจุ สำหรับแยกแยะระหว่างลูกฝึกกับลูกจริง
กรณีของลูกฝึกซึ่งไม่มีดินระเบิดให้เก็บรักษาเช่นเดียวกับลูกจริง เว้นแต่ต้องแยกเก็บไว้ต่างหากจากลูกจริง
เพื่อความสะอาดแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้งาน และดูแลรักษา รวมทั้งให้ปฏิบัติดังนี้

๑๑๐.๑ ตรวจสอบทำความสะอาด ปิดผง เช็ดฝุ่นละอองทั่วไปทุกวัน

๑๑๐.๒ ตรวจสอบทำความสะอาดตัวลูกอาวุธให้เรียบร้อย และสับเปลี่ยนตำแหน่งที่เก็บ
หีบบรรจุลูกอาวุธตามสมควรทุก ๓ เดือน

สำหรับการเก็บระวางรักษาแท่นยิงให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๑๑.๑ ถึงข้อ ๑๑๑.๗ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๑ การเก็บระวางรักษาอาวุธอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับลูกกระเบิดลึกลับในเรือ เช่น
ลูกจรวดปราบเรือดำน้ำ ตามปกติให้เก็บไว้ในคลังเก็บ และอยู่ในสถานะปลอดภัยต่อการใช้งาน กรณีที่เก็บลูกอาวุธ
ไว้บนดาดฟ้าเรือ ต้องเป็นที่ปลอดภัยจากแรงดันของอากาศธาตุ อันเกิดจากการยิงปืนใหญ่กระบอกที่อยู่ใกล้
ที่สุดในบริเวณนั้น โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือ และคำแนะนำของอาวุธนั้นโดยเฉพาะ และให้ปฏิบัติ
ดังนี้

๑๑๑.๑ ทดลองหันแท่นยิง และให้อัตถจาระบีตรงส่วนที่เคลื่อนไหว หรือเสียดสีกัน
สำหรับเครื่องควบคุมการยิงให้ตรวจความชื้นกับตรวจสอบเครื่องส่งต่าง ๆ ทุกวัน

๑๑๑.๒ ให้ทำความสะอาดแท่นยิงภายหลังเสร็จสิ้นการยิง อัดจาระบีตามที่ต่าง ๆ
และขลิมน้ำมันกันสนิม ทดสอบทดลองเครื่องควบคุมการยิง และทดลองขนวนไฟฟ้าของเครื่องไฟยิง
ทุกสัปดาห์

๑๑๑.๓ ทดสอบทดลองเครื่องควบคุมการยิง และทดลองวงจรไฟยิง ด้วยเครื่อง
ทดลองทุกเดือน หากจำเป็นก็ให้ทำความสะอาดเครื่องในส่วนต่าง ๆ ด้วย

๑๑๑.๔ ตรวจสอบวงจรไฟฟ้าทุกแห่งทั่วไปด้วยไฟกำลัง และเปลี่ยนยางอัดตามที่ต่าง ๆ
ทุก ๓ เดือน หรือเวลามีคลื่นลมจัดจนทำให้หีบต่อไฟ หรือที่ต่อไฟถูกรบกวน

๑๑๑.๕ อัดจาระบีที่เครื่องหันของแท่นยิง และตรวจสอบเครื่องส่งกับเครื่องรับต่าง ๆ สำหรับเครื่องควบคุมการยิงให้ทำความสะอาด และตรวจสอบบรรดาส่วนประกอบต่าง ๆ ทุก ๖ เดือน

๑๑๑.๖ ให้ปรับเครื่องต่าง ๆ และทดสอบทดลองแท่นยิง เพื่อตรวจสอบผลต่าง ๆ ทุกปี โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือ และคำแนะนำของแท่นยิงนั้นโดยเฉพาะ

๑๑๑.๗ ในยามสงคราม เมื่อเรือกลับสู่ท่าเรือให้ทำความสะอาด และชโลมน้ำมัน ส่วนภายนอก และภายในของแท่นยิง สำหรับเครื่องไฟยิงให้ทดสอบทดลองฉนวนไฟฟ้า ตลอดจนวงจรไฟยิง ด้วยหลอดไฟ

ข้อ ๑๑๒ การเก็บระวางรักษาเครื่องอุปกรณ์การท่นระเบิด ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๑๒.๑ เครื่องอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการท่นระเบิด นอกจากที่ติดตั้ง หรือเก็บไว้ในเรือตามความจำเป็นแล้ว ในคลังบนบกให้แยกเก็บไว้เป็นจำพวก เพื่อสะดวกในการรับจ่าย และตรวจตรา

๑๑๒.๒ การระวางรักษาเครื่องอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการท่นระเบิด ให้ปฏิบัติตามสมุดคู่มือ และคำแนะนำ ในการเก็บระวางรักษาอุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยเฉพาะ

หมวด ๑๖

การเก็บระวางรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร

ข้อ ๑๑๓ เพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติเกี่ยวกับวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร จะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะชั้นยศตั้งแต่พันจ่าขึ้นไป สำหรับควบคุมการปฏิบัติอยู่เสมอ โดยต้องเป็นผู้ที่ทราบระเบียบ และวิธีการ ในการปฏิบัติต่อวัตถุเคมีทางทหารนั้น ๆ เป็นอย่างดี สามารถซักถาม แนะนำ อบรมสั่งสอน ผู้อื่นในบังคับบัญชา และผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันได้

ข้อ ๑๑๔ การทำลายวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร ให้ทำลายโดยผู้ปฏิบัติงานทำลายวัตถุระเบิดเป็นประจำที่ได้รับการแต่งตั้งจากกองทัพเรือ หรือผู้ที่กรมสรรพาวุธทหารเรือมีคำสั่งให้ทำลายวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหารเป็นครั้งคราว

ข้อ ๑๑๕ การเก็บวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๑๕.๑ วัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหารแต่ละชนิดมีอันตรายแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องแยกประเภทเก็บไว้ เว้นแต่กรณีทีคลังมีจำกัด บางประเภทอาจเก็บไว้ในคลังเดียวกันได้แต่ต้องมีฝาผนังกันแบ่งแยกประเภทไว้ สำหรับการแบ่งว่าประเภทใดต้องเก็บแยกกัน หรืออาจเก็บรวมกันได้เมื่อจำเป็น ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร ทั้งนี้ห้ามเก็บวัตถุอื่น ๆ รวมกับวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหารเป็นอันขาด เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะ

๑๑๕.๒ ต้องเก็บไว้ในภาชนะที่มั่นคงแน่นหนา เช่น หีบไม้แห้งซึ่งภายในกรุด้วยสังกะสีหรือไม้ตามแต่ชนิดของวัตถุ ซึ่งต้องสามารถหนีอากาศได้ ถ้าเป็นภาชนะที่ทำด้วยหีบหรือถังให้ตีตราไว้ และถ้าสามารถใส่กุญแจได้ ต้องใส่กุญแจคล้องไว้เสมอเมื่อไม่ใช้งาน

กรณีบรรจุอยู่ในหีบหรือถัง จะต้องมีย้ายแสดงรายการของวัตถุนั้น เช่น ชนิด ขนาด น้ำหนัก วันที่บรรจุ และชื่อผู้บรรจุ โดยตรวจแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ ถ้าบรรจุอยู่ในขวด จะต้องทาสีขวด เพื่อแสดงชนิดวัตถุที่บรรจุไว้ในขวด ทั้งนี้ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือ เป็นผู้จ่ายป้ายแสดงรายการ และทาสีขวด ตามแบบที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร

๑๑๕.๓ ห้ามวางภาชนะที่บรรจุวัตถุระเบิดหรือวัตถุเคมีทางทหาร ซ้อนทับกันเกินจำนวนที่กำหนดไว้ และห้ามมิให้ระดับความสูงของชั้นที่วางภาชนะเกินระดับความสูงของเนินดินรอบคลังนั้น ๆ การจัดวางต้องวางไว้เป็นกลุ่มแยกกันเป็นส่วน ๆ ตามชนิดของวัตถุ โดยเว้นระยะห่างระหว่างกัน เพื่อให้อากาศถ่ายเท และสะดวกในการตรวจตราต่าง ๆ เช่น การตรวจตราที่ตีฝักไว้ หรือการตรวจป้ายแสดงรายการ เป็นต้น ภาชนะบรรจุนี้ ให้วางบนตั้งไม้อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งได้รับการป้องกันปลวกด้วยการ

๑๑๕.๔ ภาชนะต้องวางบนแท่นไม้ซึ่งรองไว้อีกชั้นหนึ่ง โดยมีวิธีป้องกันปลวกขึ้น เช่น มีถาดที่ใส่ปูนขาวรองขาแท่นไม้ไว้ หรือพ่นด้วยผ้าชุบน้ำมัน เป็นต้น

ข้อ ๑๑๖ การระมัดระวังทั่วไป ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๑๖.๑ ห้ามมิให้ภาชนะที่บรรจุวัตถุระเบิด หรือวัตถุเคมีทางทหารกระทบกระเทือนด้วยการกระทำต่าง ๆ เช่น การโยน การลาก กรณีจำเป็นต้องพักไว้ภายนอกคลังชั่วคราว ให้วางไว้ในพื้นที่รมีผ้าคลุม และจัดยามเฝ้าอยู่เสมอ

๑๑๖.๒ เมื่อต้องใช้เครื่องยกในการย้ายวัตถุระเบิดหรือวัตถุเคมีทางทหาร ต้องตรวจให้แน่ใจว่าเครื่องยกอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานก่อนเสมอ รวมถึงรถที่จะใช้ในการลำเลียงด้วย

๑๑๖.๓ ห้ามสูบบุหรี่ หรือใช้อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดเปลวไฟ ใกล้บริเวณที่มีวัตถุระเบิด และวัตถุเคมีทางทหารเป็นอันขาด

๑๑๖.๔ รักษาความสะอาดภายในคลังอยู่เสมอ หากมีผ้าเช็ดทำความสะอาดที่เปื้อนน้ำมันเมื่อทำความสะอาดเสร็จเรียบร้อยต้องนำไปทิ้งภายนอกคลังทุกครั้ง สำหรับการเข้าไปภายในคลังให้สวมรองเท้าที่จัดไว้โดยเฉพาะ และห้ามนำอุปกรณ์ ตามข้อ ๑๑๖.๓ เข้าไปในคลัง

๑๑๖.๕ ห้ามปฏิบัติงานเกี่ยวกับการถอดประกอบ หรือการถ่ายเทห่อ วัตถุระเบิด หรือวัตถุเคมีทางทหารภายในคลัง กรณีต้องปฏิบัติให้แยกไปทำในสถานที่ซึ่งจัดไว้เป็นการเฉพาะ และเครื่องมือที่จะใช้นั้นต้องทำด้วยโลหะที่ไม่เกิดประกายไฟ

ข้อ ๑๑๗ การระมัดระวังพิเศษสำหรับดินควันน้อย (Smokeless powder) ดินสามี้แห้ง ไดนาไมต์ (Dynamite) เจลลิกไนท์ (Gelignite) และบลาสติงเจลาติน (Blasting Gelatin) ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๑๗.๑ ต้องจัดให้มีของตัวอย่างบรรจุใส่ขวดแก้วสีน้ำตาลเก็บไว้ในคลัง พร้อมทั้งกระดาษลิตมัส (Litmus) สีน้ำเงิน ๑ แผ่น โดยปิดฉลากแสดงชนิดของวัตถุระเบิดนั้น ๆ ไว้ที่ข้างขวด และวางไว้บนชั้นที่จัดทำขึ้นไว้ในคลังในตำแหน่งซึ่งสามารถเห็นได้โดยง่าย ทั้งนี้ให้มีการตรวจของตัวอย่างที่บรรจุภายในขวดนี้เสมอ ว่ามีการเปลี่ยนคุณสมบัติภายนอก หรือลักษณะทางกายภาพอย่างไร เช่น การเปลี่ยนสี มีกลิ่นแก๊ส หรือกระดาษลิตมัส (Litmus) สีน้ำเงินเปลี่ยนสี เป็นต้น กรณีมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นให้รีบรายงานกรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

๑๑๗.๒ วัตถุระเบิดเหล่านี้ ไม่ว่าจะบรรจุอยู่ในภาชนะชนิดใดก็ตามจะต้องมีการระบายแก๊สออกอย่างน้อย ๖ เดือนต่อครั้ง เว้นแต่วัตถุระเบิดที่บรรจุในซองแล้ว

๑๑๗.๓ วัตถุระเบิดเหล่านี้ เมื่อได้รับความร้อนสูงเป็นระยะเวลาติดต่อกัน หรือได้รับความร้อนสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นระยะ อาจเสื่อมคุณสมบัติจนติดไฟขึ้นเองได้ ฉะนั้นเมื่ออุณหภูมิภายในคลังสูงขึ้นไปกว่า ๔๐ องศาเซลเซียส จะต้องรีบระบายอากาศเพื่อลดความร้อนโดยเร็ว เว้นแต่ไม่สามารถจะกระทำให้อุณหภูมิต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ ให้รีบรายงานให้กรมสรรพาวุธทหารเรือทราบ เพื่อพิจารณาโยกย้ายการเก็บวัตถุระเบิดนั้น ๆ ไปที่อื่น

๑๑๗.๔ วัตถุระเบิดเหล่านี้ ในบางชนิดหากได้รับความชื้นมากเกินไป จะทำให้ไนโตรกลีเซอริน (Nitroglycerin) ซึ่งประกอบอยู่ เกิดการแยกออกเป็นของเหลวที่ผิวดิน ลักษณะเช่นนี้อาจก่อให้เกิดการระเบิดขึ้นได้เมื่อมีการกระทบกระแทกเสียดสี ฉะนั้นจะต้องระมัดระวังไม่ให้ความชื้นในท้องถิ่นเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยการระบายอากาศให้เป็นไปตามวิธีการเก็บรักษาวัตถุระเบิดชนิดนั้น ๆ และหากวัตถุระเบิดมีลักษณะดังกล่าว ห้ามมิให้ทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับการถ่ายบรรจุเป็นอันตราย ทั้งนี้ ให้รับรายงานให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๑๘ การระมัดระวังเป็นพิเศษ สำหรับส่วนประกอบของดินสาลีเปียกไม่ว่าจะบรรจุอยู่ในภาชนะใดก็ตาม จะต้องรักษาให้มีปริมาณน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ โดยเป็นน้ำสะอาดปราศจากกรด เว้นแต่กรดซึ่งใช้ในการทำลายเชื้อรา เช่น กรดคาร์บอริก (Carbolic acid) ที่ได้เติมในปริมาณตามเกณฑ์ที่กำหนด และให้หมั่นตรวจตราอยู่เสมอว่าดินระเบิดนั้นจะไม่เกิดเชื้อราขึ้น

ข้อ ๑๑๙ ส่วนประกอบของดินโนวิท และกรดพิคริก (Picric acid) ซึ่งบรรจุอยู่ในอาวุธแล้ว เช่น หัวรบตอร์ปิโด หรือทุ่นระเบิด วัตถุระเบิดเหล่านี้เมื่อสัมผัสกับโลหะบางชนิด เช่น เหล็ก หรือตะกั่ว อาจเกิดเกลือขึ้นได้ ซึ่งไวต่อการกระทบกระแทกเสียดสี จนอาจเกิดการระเบิดขึ้น จึงต้องหมั่นตรวจวัตถุเคลือบภายในอาวุธเหล่านี้ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย อย่างน้อย ๓ ปีต่อครั้ง หรืออาจตรวจบ่อยครั้งขึ้นได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ห้ามมิให้ถอดเพื่อตรวจวัตถุเคลือบภายในอาวุธนั้นในเรือเป็นอันตราย

ข้อ ๑๒๐ ส่วนประกอบของดินไตรไนโตรโทลูอีน (Trinitrotoluene) ให้หมั่นตรวจตราอยู่เสมอ มิให้มีของเหลวไหลเยิ้มออกมา เนื่องจากของเหลวนี้เป็นวัตถุที่ไวต่อการเสียดสีจนอาจเกิดการระเบิดขึ้นได้ง่าย

ข้อ ๑๒๑ ส่วนประกอบของดินคาร์ลิต ดินดำ และดินแอมมาทอล (Amatol) เป็นวัตถุระเบิดซึ่งเมื่อเปียกน้ำ หรือถูกความชื้นเกินควรจะเสื่อมคุณสมบัติ โดยส่วนประกอบบางอย่างจะแยกตัวออก ฉะนั้นจะต้องระมัดระวังไม่ให้ความชื้นในท้องถิ่นเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยการระบายอากาศให้เป็นไปตามวิธีการเก็บรักษาวัตถุระเบิดชนิดนั้น ๆ

ข้อ ๑๒๒ กรณีปรากฏว่าวัตถุระเบิดนั้น ๆ มีสิ่งสกปรกปนเปื้อน เช่น เปียกน้ำเค็ม หรือปะปนกับวัตถุระเบิดต่างชนิดกัน เช่น ดินควันน้อยเปื้อนหรือปะปนกับดินดำซึ่งรั่วออกจากถุงดินขยายการระเบิด ให้รับรายงานให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๒๓ สรรพาวุธซึ่งประกอบด้วยวัตถุเคมีบางชนิด เช่น ฟอสฟอรัส (Phosphorus) อาจลุกเป็นไฟเองได้เมื่อถูกอากาศ ฉะนั้นจึงต้องระมัดระวังด้วยการแยกเก็บไว้ต่างหาก และหมั่นตรวจตราอยู่เสมอ หากปรากฏว่ามีการรั่วไหล มีควันขึ้น หรือเกิดสิ่งผิดปกติอื่น ๆ ให้รับดำเนินการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น กรณีไม่สามารถป้องกันได้ให้รับทำลายโดยทันที เว้นแต่หมอกควันชนิดเหลวบางอย่าง ซึ่งบรรจุไว้ในขวดหรือถัง หากมีการรั่วไหลแล้วเกิดควัน ให้รับจัดการอุดช่องที่รั่วนั้นโดยทันที

ข้อ ๑๒๔ ไฟโซลัม ซึ่งบรรจุวัตถุเคมีที่ติดไฟเองได้เมื่อถูกน้ำ ให้หมั่นตรวจหีบห่อที่บรรจุอยู่เสมอ หากเกิดการรั่วไหลจนมีกลิ่นแรง มีควัน หรือเปลวไฟ ให้รับดำเนินการป้องกันอันตราย กรณีไม่สามารถป้องกันได้ให้รับทำลายโดยทันที สำหรับไฟโซลัมที่ใช้ในหัวรบตอร์ปิโด ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๒๔.๑ ตอร์ปิโดที่ใช้ยิงจากท่อเหนือระดับน้ำ ห้ามเก็บไฟโซลัมไว้ใต้ตาดฟ้า

๑๒๔.๒ ตอร์ปิโดที่ใช้ยิงจากท่อใต้ระดับน้ำ ห้ามนำไฟโซลัมลงไปก่อนที่จะทำการยิง

๑๒๔.๓ สำหรับเรือดำน้ำให้เก็บไฟโซลัมไว้ที่เรือพี่เลี้ยง หรือที่ฐานทัพเรือดำน้ำ โดยห้ามนำไฟโซลัมติดไปด้วย เว้นแต่จะมีการทดสอบทดลองยิงไม่ซ้ำเท่านั้น

๑๒๔.๔ สถานที่เก็บไฟโพลีเมอร์ทุกชนิด จะต้องอยู่ห่างจากที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่น้อยกว่า ๗ เมตร

ข้อ ๑๒๕ การเก็บระวางรักษาเครื่องป้องกันไอพิษ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๒๕.๑ คลังสำหรับเก็บรักษาต้องเย็น และมีความชื้นน้อย เว้นแต่ส่วนประกอบที่เป็นยางอาจเก็บในสถานที่ที่มีความชื้นได้ตามสมควร ภายในคลังต้องจัดให้มีที่แขวนหน้ากากตามแบบที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บระวางรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร

๑๒๕.๒ เพื่อเป็นการรักษาหน้ากากให้อ่อนนุ่มอยู่เสมอ อาจมีการนวดส่วนที่ทำด้วยหนังหรือยางเป็นครั้งคราว ส่วนที่ทำด้วยหนังให้ทาสารรักษาหนังอยู่เสมอ เช่น วาสลีน (Vaseline) หรือน้ำมันชนิดพิเศษสำหรับรักษาเครื่องหนังโดยเฉพาะ ถ้าเป็นหน้ากากซึ่งทำด้วยยางควรใช้แปรงทาไว้

๑๒๕.๓ เครื่องป้องกันไอพิษให้ถอดแว่นกันมัวแยกเก็บไว้ในกล่องผนึกอากาศ และถอดหม้อกรองออกจากหน้ากากเพื่อแยกเก็บไว้ต่างหาก หม้อกรองนั้นจะต้องใส่ฝาครอบให้มิดชิด ถ้ากระดาดปิดหม้อกรองได้ถูกฉีกออกจะต้องหากระดาดปิดให้สนิทไว้ชั่วคราว

ข้อ ๑๒๖ การตรวจสอบคุณสมบัติ มีดังนี้

๑๒๖.๑ การตรวจสอบคุณสมบัติของวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับใช้งาน ให้ปฏิบัติตามระยะเวลาดังนี้

๑๒๖.๑.๑ ประเภทส่วนประกอบของดินควันน้อย ให้ตรวจปีละ ๒ ครั้ง

๑๒๖.๑.๒ ประเภทส่วนประกอบของดินดำ และคาร์ลิต ให้ตรวจปีละ ๑ ครั้ง

๑๒๖.๑.๓ ประเภทดินระเบิดอย่างแรง เช่น ส่วนประกอบของไตรไนโตรโทลูอีน (Trinitrotoluene : TNT) โนวิท และกรดพิคริก (Picric acid) ในระยะเวลา ๕ ปีแรก ให้ตรวจปีละ ๑ ครั้ง จากนั้นทุกวรอบ ๕ ปี ให้ตรวจ ๑ ครั้ง

๑๒๖.๑.๔ ส่วนประกอบของดินระเบิดประเภทไดนาไมต์ (Dynamite) ให้ตรวจปีละ ๒ ครั้ง

สำหรับวัตถุเคมีทางทหาร ให้ตรวจคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือว่าด้วยการเก็บรักษาวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร

๑๒๖.๒ ตัวอย่างวัตถุระเบิดที่จะส่งไปให้ตรวจคุณสมบัตินั้น จะต้องใส่ไว้ในขวดแก้วสีน้ำตาล ปิดฉลากแสดงชนิดของวัตถุระเบิดนั้น ๆ ไว้ที่ข้างขวด โดยการบรรจุตัวอย่างวัตถุระเบิดนั้น ให้สวมถุงมือและใช้คีมสะอาดคีบ ห้ามใช้มือเปล่าสัมผัสวัตถุระเบิดโดยตรงเป็นอันขาด

๑๒๖.๓ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้ตรวจคุณสมบัติของวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร โดยกำหนดวัน เวลา สำหรับการส่งตรวจให้กับหน่วยที่มีวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหาร กรณีที่ผลการตรวจพบว่าวัตถุระเบิดและวัตถุเคมีทางทหารนั้น ๆ มีคุณสมบัติเสื่อมลง ซึ่งหากเก็บไว้จะเป็นอันตราย ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือรายงานด่วนถึงกองทัพเรือ เพื่อขออนุมัติทำลาย หรือโยกย้ายไปเก็บไว้ยังสถานที่อื่น เว้นแต่หากปล่อยไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายโดยเร็ว ก็ให้สามารถทำลาย หรือโยกย้ายไปเก็บไว้ยังสถานที่อื่นได้ทันที โดยต้องอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารเรือ แล้วจึงรับรายงานเรื่องราวเสนอถึงกองทัพเรือเพื่อขออนุมัติต่อไป

หมวด ๑๗

การเก็บระวางรักษาเครื่องไฟฟ้าอาวุธ

ข้อ ๑๒๗ เครื่องไฟฟ้าอาวุธแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ในการจ่ายไฟฟ้าโดยตรง เช่น แบตเตอรี่ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องยนต์ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มิได้ใช้เฉพาะที่เกี่ยวกับการสรรพาวุธ

ประเภทที่ ๒ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าเป็นกำลังงาน โดยประกอบอยู่กับสรรพาวุธ อุปกรณ์สรรพาวุธ หรือยุทธโธปกรณ์ เช่น ประกอบอยู่กับเครื่องรับเครื่องส่งคำสั่ง ตู้คำนวณ ศูนย์รวม เป็นต้น

ให้หน่วยขึ้นตรงของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเครื่องสรรพาวุธนั้น ๆ ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล ตรวจสอบ ทดสอบทดลอง และซ่อมแซมดัดแปลงแก้ไข เครื่องไฟฟ้าอาวุธซึ่งประกอบอยู่กับเครื่องสรรพาวุธที่รับผิดชอบนั้นด้วย สำหรับหน่วยต่าง ๆ ที่มีเครื่องไฟฟ้าอาวุธอยู่ในความครอบครอง การปฏิบัติในการเบิก - จ่าย การนำส่ง - รับ การรายงานการชำรุดเสียหาย การซ่อมแซม และอื่น ๆ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับเครื่องสรรพาวุธซึ่งกล่าวไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๑๒๘ การเก็บระวังรักษาแบตเตอรี่ มีดังนี้

๑๒๘.๑ การเก็บระวังรักษาแบตเตอรี่ทุกชนิดที่ใช้ในการไฟฟ้าอาวุธ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๒๘.๑.๑ เก็บไว้ในที่เย็น ให้พ้นแสงแดดส่องถึงโดยตรง ปราศจากความชื้น มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกทั้งในเวลาเก็บ และในเวลาใช้งาน

๑๒๘.๑.๒ ในการยกขนต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้กระทบ กระแทก หรือทำให้น้ำยาที่อยู่ภายในภาชนะบรรจุหก หรือกระฉอกได้เป็นอันขาด

๑๒๘.๑.๓ ในการทดสอบทดลองว่ามีกำลังไฟหรือไม่ ห้ามทดสอบทดลองด้วยการนำสายมาแตะกันระหว่างขั้วบวก และขั้วลบ หรือใช้การต่อมาตรวัดแอมแปร์ระหว่างขั้วทั้งสองนั้น โดยตรง แต่ให้กระทำโดยใช้มาตรวัดโวลท์ และมาตรวัดแอมป์มิเตอร์ เท่านั้น

๑๒๘.๑.๔ ขณะตรวจวัดไฟแบตเตอรี่แห้ง แบตเตอรี่ที่เติมด้วยน้ำกรด หรือน้ำต่าง ห้ามมิให้นำวัตถุที่มีไฟความร้อนซึ่งไม่มีเครื่องป้องกัน เช่น ไฟจากบุหรี่ เข้าไปใกล้เป็นอันขาด

๑๒๘.๑.๕ ห้ามมิให้นำเครื่องมือ หรือวัตถุอื่น ๆ ที่เป็นโลหะ ไปวางบนแบตเตอรี่เป็นอันขาด เนื่องจากจะเป็นเหตุให้ไฟฟ้าลัดวงจร และทำให้แบตเตอรี่เสียได้

๑๒๘.๒ การเก็บระวังรักษาแบตเตอรี่แห้ง ให้ปฏิบัติเป็นพิเศษดังนี้

๑๒๘.๒.๑ ก่อนที่จะจ่ายไปใช้ในราชการ ต้องให้มีกำลังไฟฟ้าเป็นไปตามคุณสมบัติของแบตเตอรี่แต่ละชนิด

๑๒๘.๒.๒ แบตเตอรี่ที่ได้จ่ายไปใช้ในราชการแล้ว หากจะเก็บเป็นของคงคลังต่อไป แบตเตอรี่นั้นจะต้องมีกำลังไฟฟ้าเป็นไปตามคุณสมบัติของแบตเตอรี่แต่ละชนิด

๑๒๘.๓ การเก็บระวังรักษาแบตเตอรี่เปียก ให้ปฏิบัติเป็นพิเศษดังนี้

๑๒๘.๓.๑ ก่อนที่จะจ่ายไปใช้ในราชการ ต้องให้แบตเตอรี่มีกำลังไฟฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๔ โวลท์ และจะต้องละลายแอมโมเนียมคลอไรด์ (Ammonium Chloride) กับน้ำกลั่นในอัตราส่วนแอมโมเนียมคลอไรด์ ๑ ส่วน ต่อน้ำ ๓ ส่วน จ่ายให้ไปด้วย สำหรับเติมใส่แบตเตอรี่ก่อนการใช้งานประมาณ ๒๔ ชั่วโมง โดยต้องเติมให้มีระดับความสูง $\frac{5}{8}$ ของส่วนสูงแบตเตอรี่

๑๒๘.๓.๒ เมื่อเติมน้ำสารละลายแอมโมเนียมคลอไรด์ ตามข้อ ๑๒๘.๓.๑ ไปแล้วประมาณ ๗ วัน น้ำสารละลายอาจแห้งลง จึงต้องเติมใส่แบตเตอรี่ใหม่ให้มีระดับเท่าเดิมอยู่เสมอ

๑๒๘.๓.๓ แบตเตอรี่ที่ได้จ่ายไปใช้ในราชการแล้ว หากจะเก็บเป็นของคงคลังต่อไป แบตเตอรี่นั้นจะต้องมีกำลังไฟฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๔ โวลท์

๑๒๘.๓.๔ ก่อนที่จะเก็บเข้าคลัง จะต้องชำระให้สะอาดโดยเทน้ำสารละลาย แอมโมเนียคลอไรด์ออกใส่ขวดที่มีจุกหรือฝาปิดสนิทสำหรับเก็บไว้ พร้อมทั้งชำระสังกะสี และแท่งถ่านให้สะอาด เรียบร้อย

๑๒๘.๔ แบตเตอรี่ชนิดใช้น้ำกรด ให้มีวิธีปฏิบัติเพิ่มเติมดังนี้

๑๒๘.๔.๑ ก่อนนำไปใช้ราชการ ต้องอัดประจุไฟฟ้าให้ถูกต้อง ตามคำแนะนำ วิธีใช้ และวิธีอัดประจุไฟฟ้าของแบตเตอรี่ชนิดนั้น ๆ

๑๒๘.๔.๒ ขณะใช้งานต้องระวังไม่ให้กระแสไฟฟ้าถูกใช้ไปจนหมด หากกำลัง ไฟฟ้าลดต่ำลงถึง ๑.๘ โวลต์ ให้รีบอัดประจุไฟฟ้าภายใน ๒๔ ชั่วโมง เว้นแต่ระหว่างนั้นมีเหตุขัดข้องจนไม่สามารถ อัดประจุไฟฟ้าตามค่าที่กำหนดไว้ ก็ให้กระทำในโอกาสแรกที่สามารถปฏิบัติได้

๑๒๘.๔.๓ แบตเตอรี่ที่กำลังไฟฟ้ายังไม่ได้หมดไปเลย หรือใช้งานไปเพียง เล็กน้อยเป็นครั้งคราว จะต้องอัดประจุไฟฟ้าอย่างน้อยเดือนละครั้ง

๑๒๘.๔.๔ ถ้าแบตเตอรี่ที่กำลังไฟฟ้าหมดลงจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ต้องส่ง ให้เจ้าหน้าที่ตรวจทันที

๑๒๘.๕ แบตเตอรี่ชนิดใช้น้ำต่าง ให้มีวิธีปฏิบัติเพิ่มเติมดังนี้

๑๒๘.๕.๑ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับแบตเตอรี่ชนิดใช้น้ำกรด เว้นแต่เมื่อกำลัง ไฟฟ้าลดต่ำลงถึง ๑.๑ โวลต์ ให้รีบทำการอัดประจุไฟฟ้าใหม่ ขณะอัดประจุไฟฟ้าให้เปิดฝาจุกไว้เสมอเพื่อป้องกันการ ขยายตัวของแก๊สจนเป็นสาเหตุให้แบตเตอรี่ชำรุด

๑๒๘.๕.๒ ระดับน้ำยาแบตเตอรี่ต้องอยู่สูงกว่ายอดของแผ่นตะกั่วไม่น้อยกว่า ๑๕ มิลลิเมตร ถ้าระดับน้ำยาลดลงจากการระเหยให้เติมน้ำกลั่นในบางครั้ง และห้ามเปิดฝาจุกแบตเตอรี่ทิ้งไว้นาน เกินความจำเป็น เนื่องจากน้ำยาสารละลายนี้จะดูดคาร์บอนไดออกไซด์จากอากาศจนทำให้คุณสมบัติเสื่อมลง

๑๒๘.๕.๓ จะต้องเก็บให้พ้นจากพื้นที่ซึ่งมีไอกรดกำมะถัน (Sulphur) หรือ แก๊สคลอรีน (Chlorine)

๑๒๘.๕.๔ ถ้าไม่ได้ใช้งานแบตเตอรี่นานเกินกว่า ๓ เดือนขึ้นไป ควรปลด สะพานไฟออก เพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้าว

๑๒๘.๕.๕ เนื่องด้วยน้ำยามีฤทธิ์เป็นด่างรุนแรง จึงต้องมีสารละลายกรดบอริก (Boric Acid) ความเข้มข้นร้อยละ ๓ เตรียมไว้สำหรับใช้ทำลายความเป็นด่างทันที กรณีน้ำยาสัมผัสกับร่างกาย หรือเปื้อนเสื้อผ้า

ข้อ ๑๒๙ การเก็บระวังรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเครื่องยนต์ไฟฟ้า ให้ปฏิบัติตามที่กำหนด ไว้ในสมุดคู่มือและคำแนะนำ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเครื่องยนต์ไฟฟ้าชนิดนั้น ๆ กับให้ปฏิบัติตามนี้

๑๒๙.๑ ห้องเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องยนต์ไฟฟ้า ต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ ไม่ให้มีฝุ่นผง น้ำมัน หรือจาระบี เปื้อนตามพื้น และฝาห้อง โดยเฉพาะตัวเครื่องหากมีการเปื้อน ต้องรีบทำความสะอาดทันที

๑๒๙.๒ ระวังไม่ให้คอมมิวเตเตอร์ (Commutator) เป็นรอย หากเกิดเป็นรอยขึ้น ให้ขัดด้วยผ้าทรายละเอียด เสริจแล้วขัดให้เป็นมัน ทั้งนี้ควรตรวจดูแปรงว่าขยับตัวอยู่ในช่องแปรงเป็นปกติ หรือไม่ทุกสัปดาห์ และใช้ลมเป่าตามซอกของขดลวดเพื่อไล่ฝุ่นผงออกให้หมด ตรวจดูน้ำมันในแปรงว่ามีผง หรือ สีเปลี่ยนแปลงไปจากของเดิมมากน้อยเพียงใด หากน้ำมันมีสีดำมากให้ดำเนินการเปลี่ยนถ่ายใหม่

๑๒๙.๓ ควรทำความสะอาดแบร็งต่าง ๆ อย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก ๔ เดือน แล้วพิจารณาการเปลี่ยนน้ำมันหล่อลื่นในคราวเดียวกันด้วย ถ้าเป็นแบร็งลูกปืนควรทำความสะอาดแล้วเปลี่ยนจาระบีทำความสะอาดสะพานไฟต่าง ๆ แล้วปรับแต่งให้มีช่องว่างเท่าเดิม จากนั้นตรวจการรั่วของกระแสไฟฟ้าลงดินของเครื่องไฟฟ้า และแผงโกเริ่มเดิน

๑๒๙.๔ ให้ตรวจความต้านทานของฉนวนเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกอย่าง พร้อมกับจดบันทึกไว้ ทุก ๑ ปี

ข้อ ๑๓๐ การระวังรักษาเครื่องไฟฟ้าอาวุธประเภทที่ ๒ ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือและคำแนะนำของเครื่องไฟฟ้าชนิดนั้น ๆ กับให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓๐.๑ ให้ทำการทดสอบทดลองอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เว้นแต่กรณีที่มีการฝึกหรือก่อนทำการยิง จะต้องทดสอบทดลองเพื่อดูความเรียบร้อยทุกครั้ง

๑๓๐.๒ เครื่องที่มีฝาปิดผนึกอากาศ เช่น ฝาหรือช่องต่าง ๆ ของเครื่องคำนวณ หรือเครื่องรับและส่งคำสั่งบางชนิด ไม่ควรเปิดออกหากไม่มีความจำเป็น เว้นแต่มีการขัดข้องเกิดขึ้น หรือเห็นว่ามีกลิ่นภายในมาก ให้สามารถเปิดออกตรวจ หรือทำความสะอาด ได้เฉพาะบางแห่งที่เห็นสมควรหรือเป็นไปตามที่สมุดคู่มืออนุญาตให้กระทำได้ ทั้งนี้ไม่ควรเปิดออกในเวลาที่มีอากาศชื้น หรือพื้นที่ซึ่งมีฝุ่นละอองมาก และเมื่อเสร็จแล้วให้รีบปิดโดยเร็ว

๑๓๐.๓ การรักษาความสะอาดต้องกระทำอย่างละเอียดประณีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนจุดสัมผัสของสะพานไฟจะต้องระวังรักษาอย่างมาก เนื่องจากสิ่งสกปรกแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของกระแสไฟฟ้าจนค่าต่าง ๆ เกิดคลาดเคลื่อนได้

๑๓๐.๔ ในส่วนที่เป็นฉนวนไฟฟ้าให้เช็ดทำความสะอาดอย่างดีเท่านั้น ไม่ต้องทาน้ำมัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ไห้กระแสไฟฟ้าไหลผ่านไปได้

๑๓๐.๕ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ส่วนใดมีร่องรอยประกายไฟ หรือมีความผิดปกติเกิดขึ้น ให้รีบจัดการแก้ไขโดยเร็ว ห้ามปล่อยให้เป็นอยู่นั้นตลอดไป เนื่องจากหากปล่อยทิ้งไว้อาจจะทำให้เกิดการไหม้ขึ้นที่ตรงบริเวณนั้น จนเกิดความเสียหาย และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของเครื่อง

หมวด ๑๘

การเก็บระวังรักษาอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง

ข้อ ๑๓๑ อาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง ให้จัดทำประวัติเก็บไว้ แบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑๓๑.๑ ประวัติประจำตัวลูก และแท่นยิงหรือท่อยิง ให้บันทึกรายละเอียดทุกรายการที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง ประจำตัวลูกนั้น ๆ ตลอดจนการซ่อมแซมแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงทุกประเภท และการทดสอบทดลอง

๑๓๑.๒ ประวัติการติดตั้ง ถอดถอน ให้บันทึก ปี เดือน วัน เวลา ที่ทำการติดตั้ง หรือถอดถอน ตลอดจนความเห็นอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเห็นควรบันทึกไว้

๑๓๑.๓ ประวัติการยิง ให้บันทึกตำบลถึง ลักษณะของสภาพอากาศ ประเภทการยิง ระยะยิง ผลการยิง และอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความเห็นอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเห็นควรบันทึกไว้

ประวัติเหล่านี้ ให้เจ้าหน้าที่คลังอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ เป็นผู้เก็บรักษา

ข้อ ๑๓๒ การเก็บระวังรักษาอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง มีดังนี้

๑๓๒.๑ การป้องกันอันตรายในการเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓๒.๑.๑ การจับถือเพื่อเคลื่อนย้ายอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และให้เป็นไปตามวิธีการของอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวงชนิดนั้น ๆ

๑๓๒.๑.๒ ให้ทำความสะอาดกล่องยิง ท่อยิง และกล่องบรรจุ ก่อนนำเก็บ ภายในคลัง

๑๓๒.๑.๓ ห้ามเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง หรือชิ้นส่วนที่เป็น วัตถุระเบิด ไว้ในหีบห่อที่ชำรุด

๑๓๒.๑.๔ ห้ามทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีองค์ประกอบของวัตถุระเบิด หรือวัตถุ ไวไฟ รวมถึงการใช้เครื่องมือสื่อสาร ภายในระยะ ๑๐๐ ฟุต จากคลังเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง

๑๓๒.๑.๕ ห้ามเก็บกล่องเปล่า เครื่องมือ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็นภายใน คลังเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง

๑๓๒.๑.๖ ทั้งภายในและภายนอกคลังเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้า ลวง จะต้องสะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยรอบคลังด้านนอกภายในรัศมี ๕๐ ฟุต จะต้องไม่มีวัสดุ ที่เป็นเชื้อไฟ

๑๓๒.๑.๗ ไฟแสงสว่าง โคมไฟ หรือไฟฉาย ที่ใช้ในคลังเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ต้องเป็นชนิดที่ออกแบบไว้โดยเฉพาะ และให้เป็นไปตามข้อ ๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑๓๒.๒ การเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓๒.๒.๑ ก่อนนำเข้าเก็บภายในคลังจะต้องบรรจุสารป้องกันความชื้น และ กวดเกลียวยึดฝากกล่องให้แน่นเพื่อป้องกันความชื้น

๑๓๒.๒.๒ ลูก และท่อยิงหรือกล่องยิง ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ซึ่งได้รับการ ทดสอบ และซ่อมบำรุงจากอาคารทดสอบมาเรียบร้อยแล้ว ให้ทำการตรวจสอบสภาพทั่วไปตามคู่มือหรือหลักปฏิบัติ ของอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวงชนิดนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยเคร่งครัด

๑๓๒.๒.๓ จรวด และเป้าลวง ซึ่งบรรจุในกล่องไม้ ควรแยกเก็บไว้เป็นกอง (Stack) ตามชุดรหัสกำกับ (Lot Number) และเขียนบัตรบัญชีประจำคลังแยกติดไว้ตามกองให้ถูกต้องชัดเจน ทั้งนี้ห้ามเก็บจรวด และเป้าลวง ต่างชุดรหัสกำกับ (Lot Number) ไว้ในกองเดียวกัน

๑๓๒.๒.๔ อาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป้าลวง ควรวางบนแคร่ หรือไม้รอง เพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย ส่วนท่อยิงหรือกล่องยิง ที่วางอยู่บนรถต้องผูกยึดไว้ให้มั่นคง หากมีขาตั้งให้เลื่อน ขาตั้งให้ยันกับพื้นเพื่อถ่วงน้ำหนัก

๑๓๒.๒.๕ กล่องยิงซึ่งวางอยู่บนล้อเลื่อนที่เคลื่อนตัวบนราง ให้ยึดกล่องยิง กับพื้นคลัง เพื่อป้องกันการเลื่อนไปมาของกล่องยิง

๑๓๒.๒.๖ ภายในกล่องเก็บ หรือกล่องยิง จะต้องตรวจความชื้นอยู่เสมอ กรณีพบความชื้นเกินกว่าที่กำหนดไว้ ให้รีบเปลี่ยนสารป้องกันความชื้นใหม่

๑๓๒.๒.๗ ตรวจสอบตราอุปกรณ์สำหรับผูกยึด และล้อยื่นที่เคลื่อนตัวบนราง ให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงไม่เอียงอยู่เสมอ

๑๓๒.๒.๘ ห้ามเก็บหัวรบ หรืออาวุธปล่อยนำวิถีและจรวด ที่ประกอบหัวรบไว้ในคลังเดียวกันกับดินระเบิดเสริม ดินระเบิดนำ ไฟโรเทคนิค และดินขับ

๑๓๒.๒.๙ จะต้องคอยหมั่นตรวจตราสังเกตหาสิ่งผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น จากการเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง อยู่เสมอ หากพบสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย และชำรุดเสียหายแก่อาวุธปล่อยนำวิถี เช่น เกิดสนิม มีการผุกร่อน มีสารบางอย่าง หรือน้ำมันเชื้อเพลิงรั่วไหล และอื่น ๆ ให้รีบรายงานกรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

อาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวงแต่ละชนิด มีวิธีการเก็บระวังรักษาในคลังแตกต่างกันไปตามลักษณะของการออกแบบในการเก็บระวังรักษา เช่น บรรจุในกล่องเก็บ กล่องยิง และลักษณะของคลังเก็บ ส่วนการบำรุงรักษาระดับคลังให้เป็นไปตามวิธีการของอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวงชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้มีอายุการใช้งานยาวนาน และมีสภาพพร้อมใช้ราชการอยู่ตลอดเวลา

ข้อ ๑๓๓ อุปกรณ์และการป้องกันอันตรายของคลังเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง มีดังนี้

๑๓๓.๑ เพื่อเป็นการป้องกันเหตุเพลิงไหม้ จะต้องหมั่นตรวจตราอุปกรณ์ดับเพลิงภายในคลัง และบริเวณรอบคลัง เช่น ถังดับเพลิงชนิดต่าง ๆ ท่อจ่ายน้ำดับเพลิง สายน้ำดับเพลิง และอื่น ๆ ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกดับเพลิงสำหรับเจ้าหน้าที่ และฝึกการอพยพผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกนอกพื้นที่อันตราย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ควรมีความเข้าใจในอันตรายจากการระเบิดประเภทต่าง ๆ ด้วย กรณีเกิดเพลิงไหม้ต้องรีบดับเพลิงแรก ซึ่งเกิดขึ้นที่คลัง หรือบริเวณคลังโดยทันที

๑๓๓.๒ การป้องกันฟ้าผ่าให้เป็นไปตามข้อ ๖๑

๑๓๓.๓ การควบคุมอุณหภูมิและความชื้นภายในคลัง สำหรับการเก็บอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง ให้เป็นไปตามคู่มือและหลักการปฏิบัติของอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวงชนิดนั้น ๆ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๓๔ การบำรุงรักษาอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวง ของหน่วยผู้ใช้ ให้ปฏิบัติตามคู่มือการบำรุงรักษาอาวุธปล่อยนำวิถี จรวด และเป่าลวงชนิดนั้น ๆ กับให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓๔.๑ แท่นยิง กล่องยิง และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ปลั๊กต่อสายไฟ และสายเชื่อมต่อ ข้อมูลต่าง ๆ (Electric Connectors) ต้องทำความสะอาด และเช็ดให้แห้งอยู่เสมอ

๑๓๔.๒ ตรวจสอบฝาครอบปลั๊กเชื่อมต่อต่าง ๆ ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้องหรือไม่

๑๓๔.๓ การตรวจสอบระบบไฟฟ้า ให้สามารถปฏิบัติได้พร้อมกับการตรวจสอบระบบอาวุธ

๑๓๔.๔ ส่วนที่เคลื่อนไหวจะต้องได้จาระบี และให้มีการทดสอบการทำงานอยู่เสมอ

๑๓๔.๕ ป้ายอุปกรณ์ และป้ายตามสายสัญญาณต่าง ๆ จะต้องดูแลรักษาให้สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน และห้ามมิให้ทาสีทับเป็นอันขาด

หมวด ๑๙

การเก็บระวังรักษาเครื่องทัศนภัณฑ์

ข้อ ๑๓๕ เครื่องทัศนภัณฑ์ แบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑๓๕.๑ ประเภทที่ ๑ เป็นกล่องตรวจการณ สำหรับส่องตรวจการณ สังเกตการณ พิสูจน์ทราบ

๑๓๕.๒ ประเภทที่ ๒ เป็นกล่องศูนย์เล็ง สำหรับใช้เล็งไปยังที่หมายในการเล็งยิง และให้หมายรวมถึงเครื่องควบคุมการยิงในการเล็งยิงจำลองด้วย

๑๓๕.๓ ประเภทที่ ๓ เป็นอุปกรณ์ทัศนภณ สำหรับประกอบใช้งานร่วมกับกล่อง ทั้งโดยทางตรง และทางอ้อม

ข้อ ๑๓๖ การเรียกชื่อเครื่องทัศนภณ จะเรียกตามองค์ประกอบเป็นส่วน ๆ ดังนี้

๑๓๖.๑ ส่วนที่ ๑ เรียกชื่อตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เช่น ตรวจการณ ศูนย์เล็งยิง หรืออุปกรณ์ประกอบการใช้งาน

๑๓๖.๒ ส่วนที่ ๒ เรียกชื่อตามคุณลักษณะเฉพาะ เช่น กลางวัน กลางคืน หรือ กลางวัน/กลางคืน

๑๓๖.๓ ส่วนที่ ๓ เรียกชื่อตามลักษณะการใช้งานเฉพาะ (แสดงให้เห็นว่านากล่องไปใช้ ประกอบกับอาวุธชนิดใด ขนาดใด)

๑๓๖.๔ ส่วนที่ ๔ เรียกชื่อตามแบบการผลิต (แสดงให้เห็นว่า ตราอักษร รุ่น รวมถึง การดัดแปลงปรับปรุงของบริษัทผู้ผลิต)

ข้อ ๑๓๗ ข้อปฏิบัติทั่วไป มีดังนี้

๑๓๗.๑ เพื่อให้เครื่องทัศนภณอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน หน่วยที่มีเครื่องทัศนภณ ไว้ใช้ในราชการ จะต้องหมั่นดูแลและระวังรักษาอย่างดียู่เสมอ ห้ามมิให้ละเลยเป็นอันขาด เนื่องจากหากไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกวิธี จะส่งผลทำให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันควรได้

๑๓๗.๒ ในสภาวะอากาศร้อนชื้น หรือที่ซึ่งมีความชื้น และอุณหภูมิเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ อาจทำให้เกิดหยดน้ำ และเชื้อราขึ้นได้ง่าย จึงให้มีการตรวจทางการบังคับบัญชาเพิ่มขึ้นเพื่อดูแล ระวังรักษา

๑๓๗.๓ การระวังรักษาความสะอาดชิ้นส่วนระบบทัศนะ ได้แก่ กระจก เลนส์ และ ปริซึม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำหน้าที่สร้างภาพ ให้ดูแลและระวังรักษาด้วยความละเอียดประณีตรอบคอบ รวมถึงการระวังรักษาความสะอาดเครื่องทัศนภณ และหีบห่อที่ใช้ในการบรรจุด้วย

๑๓๗.๔ เครื่องทัศนภณเป็นอุปกรณ์ที่ละเอียดอ่อน และมีความซับซ้อน ซึ่งอาจเกิด การคลาดเคลื่อน และชำรุดเสียหายได้ง่าย อันจะส่งผลให้การใช้งานขาดความถูกต้องแน่นอนแม่นยำ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกัน จึงให้ปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานเครื่องทัศนภณนั้น ๆ โดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๓๘ การเก็บระวังรักษาเครื่องทัศนภณ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓๘.๑ ให้เก็บไว้ในหีบห่อสำหรับเก็บเท่านั้น และควรเก็บรักษาไว้ในห้องที่แห้ง สะอาด มีอุณหภูมิระหว่าง ๑๐ - ๓๐ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกินร้อยละ ๖๐ โดยจัดให้มีตู้หรือ ชั้นเก็บตามแบบที่กรมสรรพาวุธทหารเรือกำหนด และไม่ควรเก็บไว้ปะปนรวมกับเครื่องสรรพาวุธประเภทอื่น ๆ

๑๓๘.๒ หน่วยที่ต้องปฏิบัติราชการสนาม หรือไม่มีไฟฟ้าใช้ตลอดคืน ควรจัดทำ ตู้หีบ หรือกล่อง สำหรับใช้เก็บเครื่องทัศนภณ และให้ใช้ข้าวสารคลุมไว้ เนื่องจากข้าวสารจะช่วยดูดความชื้น ทั้งนี้จะต้องเปลี่ยนข้าวสารเดือนละครั้ง โดยข้าวสารที่ใช้แล้วนั้นยังสามารถนำมาหุงได้ตามปกติ

๑๓๘.๓ ห้ามเก็บเครื่องทัศนทัศน์ในลักษณะที่ประกอบติดอยู่กับฐานแท่น หรือขาหยังเป็นอันขาด เพราะจะทำให้เกิดการตึงตัว หรือเกิดรอย และอาจทำให้ส่วนประกอบต่าง ๆ คด งอ ชำรุดเสียหายได้ ทั้งนี้ ห้ามมิให้ทำการเคลื่อนย้ายไปมาในลักษณะดังกล่าวด้วย

๑๓๘.๔ ต้องใช้งานด้วยความระมัดระวัง อย่าให้กระทบกระแทกหรือตกลงพื้น

๑๓๘.๕ ต้องระวังไม่ให้ผิวหนัง หรือนิ้วมือ สัมผัสกับชิ้นส่วนที่ขณะตลอดจนผิวโลหะ ในส่วนที่มีได้ทาสีไว้ เนื่องจากจะทำให้เกิดคราบไขมัน และเหงื่อโคลเกาะติดกับชิ้นส่วนดังกล่าว ซึ่งจะแปรสภาพกลายเป็นกรดกัดกร่อนพื้นผิวชิ้นส่วนที่ขณะ และโลหะนั้น ๆ จนเป็นเหตุให้เกิดชำรุดเสียหายได้

๑๓๘.๖ ขณะใช้งานกลางแจ้งต้องระวังไม่ให้แสงแดดส่องถูกเลนส์โดยตรง หรือตากแดดเป็นเวลานาน และระวังไม่ให้ถูกความชื้นหรือน้ำ กรณีได้รับความชื้นหรือน้ำจะต้องรีบเช็ดทำความสะอาดให้แห้งโดยเร็ว

๑๓๘.๗ การทำความสะอาดให้ใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ทำความสะอาดชิ้นส่วนที่ขณะ โดยเฉพาะเท่านั้น เว้นแต่มีความจำเป็นก็ให้ใช้สิ่งที่มีลักษณะ และคุณภาพใกล้เคียงกันได้

๑๓๘.๘ เครื่องทัศนทัศน์ที่ต้องประกอบแบตเตอรี่ในการใช้งาน เมื่อเลิกใช้งานแล้ว ก่อนนำเข้าเก็บจะต้องถอดแยกแบตเตอรี่ออก

๑๓๘.๙ หน่วยผู้ใช้สามารถทำการประกอบ ติดตั้ง ถอดถอน ถ่วงศูนย์เล็งเข้ากับฐานกล้องศูนย์เล็ง สอบศูนย์ร่วมแกนลำกล้อง ตั้งศูนย์มาตราส่วนย่อย หรืออื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือการใช้งานได้

ข้อ ๑๓๙ ข้อห้ามปฏิบัติกับเครื่องทัศนทัศน์สำหรับหน่วยผู้ใช้ มีดังนี้

๑๓๙.๑ ห้ามทาสีเครื่องทัศนทัศน์

๑๓๙.๒ ห้ามทำการถอดดูม หรือพยายามถอดชิ้นส่วน ตลอดจนการปรับแต่งต่าง ๆ นอกเหนือไปจากหน้าที่ของตน

๑๓๙.๓ ห้ามสับเปลี่ยนชิ้นส่วนอะไหล่ เว้นแต่เป็นชิ้นส่วนอะไหล่ที่ได้รับตามอัตราเครื่องอะไหล่ประจำหน่วย

๑๓๙.๔ ห้ามทำการเปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลงไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม

๑๓๙.๕ ห้ามหมุนล้อมือ หรือพวงหมุนต่าง ๆ จนเกิดการกระทบ หรือหมุนฝืนอาการมากเกินไปโดยไม่จำเป็น ซึ่งอาจทำให้ส่วนประกอบเคลื่อนหลุด หรือเกิดการชำรุดเสียหายได้

๑๓๙.๖ ห้ามถอดชิ้นส่วนต่าง ๆ เพื่อทำความสะอาด ซ่อมทำ ปรับแต่ง หล่อลื่นระบบภายใน หรือส่วนอิเล็กทรอนิกส์ นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในสมุดคู่มือการใช้งาน

ข้อ ๑๔๐ หน่วยที่มีเครื่องทัศนทัศน์ไว้ใช้ในราชการ ให้มีการตรวจทางกบังคับบัญชา นอกเหนือจากการตรวจเครื่องสรรพาวุธ และที่กำหนดไว้ในสมุดคู่มือการใช้งานของเครื่องทัศนทัศน์นั้น ๆ โดยปฏิบัติดังนี้

๑๔๐.๑ ตรวจนับจำนวน ตรวจนับชิ้นส่วน ตรวจนับอุปกรณ์ประกอบการใช้ต่าง ๆ ว่ามีครบถ้วนหรือไม่ ตรวจสภาพภายนอกโดยรวม ความพร้อมใช้งาน การเคลื่อนตัวของเฟืองและปุมปรับแต่ง หลอดระดับ มาตราต่าง ๆ มาตราเล็ง และการมองเห็นภาพ

๑๔๐.๒ สำหรับหีบห่อบรรจุให้ตรวจสอบสภาพภายนอก สภาพหนังหุ้ม ตะเข็บรองในบุพื้น คุมกลัด และเครื่องยึดต่าง ๆ ว่าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานหรือชำรุดเสียหายหรือไม่ และตรวจความสะอาดภายใน ซึ่งจะต้องรักษาให้ปราศจากฝุ่นผงตลอดจนสิ่งสกปรกต่าง ๆ

หมวด ๒๐ สัตว์ทางทหาร

ข้อ ๑๔๑ การกำหนดสภาพและราคา มีดังนี้

๑๔๑.๑ บรรดาสัตว์ทางทหารที่ทางราชการได้สั่งซื้อ หรือได้มาโดยวิธีหนึ่งวิธีใด จากต่างประเทศ หรือภายในประเทศก็ตาม ถ้าสิ่งเหล่านั้นกองทัพเรือได้ตั้งกรรมการตรวจรับเป็นหลักฐานแล้ว ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือเสนอกองทัพเรือขอขึ้นบัญชีเพื่อรับไว้ในราชการ

๑๔๑.๒ กรณีมีข้อสงสัยเกิดขึ้นว่า สิ่งนั้นเป็นสัตว์ทางทหารหรือไม่ ให้เป็นหน้าที่ของ กรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้พิจารณา รวมทั้งเป็นผู้กำหนดราคาของบรรดาสัตว์ทางทหารทุกชนิดที่มีอยู่ โดยมี สิทธิเปลี่ยนแปลงได้ตามราคาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือตัดทอนราคาลงตามสภาพความทรุดโทรมที่เป็นจริงมาก น้อยตามสมควร

๑๔๑.๓ สัตว์ทางทหารเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของทางราชการทหาร จะต้องได้รับการระวัง รักษาด้วยความประณีต และละเอียดถี่ถ้วน เพื่อรักษาสภาพไว้มิให้เสื่อมโทรมก่อนที่จะถึงเวลาอันสมควร

ข้อ ๑๔๒ สัตว์ทางทหารเมื่ออยู่ที่หน่วยใด หรือได้จ่ายให้ประจำหน่วยใดแล้ว หน่วยนั้น ๆ ต้องจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยใกล้ชิดเสมอ สำหรับในการเบิกหรือนำส่งสัตว์ทางทหาร เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธจะเป็นผู้รับผิดชอบจำนวน และสภาพของสัตว์ทางทหาร เมื่อยังอยู่ในกรมสรรพาวุธ ทหารเรือเท่านั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่สรรพาวุธไปรับ - ส่งสัตว์ทางทหาร หรือให้การสนับสนุนนอกที่ตั้งปกติ ในบางครั้งเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๔๓ สัตว์ทางทหารให้จัดแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑๔๓.๑ ประเภทที่ ๑ เป็นสัตว์ทางทหารประจำการ ได้แก่ สัตว์ทางทหารที่ใช้งานได้ โดยทำการตรวจสอบ และทดสอบเรียบร้อยแล้ว กับทั้งได้จ่ายให้กับหน่วยไว้ใช้ในราชการ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑๔๓.๑.๑ ประจำการปกติ เป็นสัตว์ทางทหารที่มีสภาพยังไม่พร้อมที่จะ ใช้ได้ทีเดียว ซึ่งได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นสัตว์ทางทหารในเบื้องต้นแล้ว แต่ยังไม่มีความคุ้นเคย ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล

๑๔๓.๑.๒ ประจำการเตรียมพร้อม เป็นสัตว์ทางทหารซึ่งได้ฝึกฝนเฉพาะทาง จนมีความชำนาญ คุ้นเคย และเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับสัตว์ทางทหาร เช่น สุนัขยาม สุนัขสายตรวจ และสุนัขตรวจค้น วัตถุระเบิด เป็นต้น

๑๔๓.๒ ประเภทที่ ๒ เป็นสัตว์ทางทหารที่หมดความจำเป็น หรือครบกำหนดปลด ประจำการ ให้เลี้ยงไว้จนกว่าจะสิ้นอายุขัย หรือจำหน่ายตามที่กรมสรรพาวุธทหารเรือพิจารณาเห็นสมควร

บรรดาสัตว์ทางทหารประเภทที่ ๑ ที่หมดความจำเป็น หรือครบกำหนดปลดประจำการ ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือเสนอรายงานถึงกองทัพเรือ เพื่อขออนุมัติเปลี่ยนฐานะเป็นสัตว์ทางทหารประเภทที่ ๒ เพื่อพิจารณาให้เลี้ยงไว้จนกว่าจะสิ้นอายุขัย หรือจำหน่ายบัญชี ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔๔

ข้อ ๑๔๔ การจำหน่ายบัญชี ให้กรมสรรพาวุธทหารเรือส่งจำหน่ายบัญชี เมื่อได้รับอนุมัติจาก กองทัพเรือ ในกรณีที่สัตว์ทางทหารตาย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง ครบกำหนดปลดประจำการ หรือ เหตุผลอื่นตามสมควร หน่วยที่ขออนุมัติจึงจะจำหน่ายออกจากบัญชีประจำหน่วยได้

ข้อ ๑๔๕ การปฏิบัติอื่น ๆ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับเครื่องสรรพาวุธ ตามหมวด ๔ หมวด ๕ หมวด ๗ และหมวด ๙ โดยอนุโลม กรณีสัตว์ทางทหารเกิดการเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุ หรือโรคติดต่อ จนผู้ดูแลไม่สามารถรักษาหรือดำเนินการใด ๆ ให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๔๓.๒ และรายงานกรมสรรพาวุธทหารเรือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๖

พลเรือเอก

(เชิงชาย ชมเชิงแพทย์)

ผู้บัญชาการทหารเรือ

หมายเหตุ หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบนี้ คือ ให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการสรรพาวุธทั้งปวงของกองทัพเรือเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน เนื่องด้วยข้อบังคับทหารเรือที่ ๓๘ ว่าด้วยการสรรพาวุธ ที่ประกาศใช้เมื่อ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๓ ได้ใช้มาเป็นเวลานานและล้าสมัย รวมถึงให้สอดคล้องกับข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยในกระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบสั่งการและประชาสัมพันธ์ได้ เว้นแต่การออกข้อบังคับให้ออกได้เฉพาะข้อบังคับกระทรวงกลาโหม โดยปรับปรุงข้อบังคับทหารเรือที่ ๓๘ ว่าด้วยการสรรพาวุธ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบนี้